

TAMPERE.
FINLAND

TAMPEREEN TOIMINNAN JA TALOUDEN KATSAUS

4/2021

TAMPERE

Tampereen toiminnan ja talouden katsaus 04/2021

Julkaisija:
Tampereen kaupunki, Konsernihallinto
PL 487, 33101 Tampere
www.tampere.fi/talousjastrategia

Kannen suunnittelu: Tampereen kaupunki, Veli-Matti Lahdenniemi
Kannen kuva: Laura Vanzo

Julkaisu on saatavissa sähköisesti osoitteessa: www.tampere.fi/talousjastrategia

Tampereen toiminnan ja talouden katsaus 04/2021

SISÄLLYS

	KONSERNIJOHTAJAN KATSAUS.....	1
	KAUPUNGIN TOIMINTA JA TALOUS.....	4
	Kaupungin tuloslaskelma.....	4
	Verotulot.....	7
	Valtionosuudet.....	9
	Henkilöstö.....	10
	Hankinnat.....	13
	Tuottavuuden tila.....	16
	Rahoituslaskelma.....	18
	Investoinnit.....	20
	Tase.....	22
	KONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	24
	Konserniennuste.....	24
	Konsernikatsaus.....	26
	TALOUSARVION TOTEUMAVERTAILU	38
	Olennot poikkeamat talousarvioon.....	39
	Talousarvion toiminnan tavoitteiden toteutuminen	42
	Sivistyspalvelujen palvelualue	46
	Sivistys- ja kulttuurilautakunta.....	46
	Sosiaali- ja terveystalouden palvelualue	50
	Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta	50
	Elinvoiman ja kilpailukykyyn palvelualue	55
	Elinvoima- ja osaamislautakunta	55
	Asunto- ja kiinteistölaikunta.....	61
	Kaupunkiympäristön palvelualue.....	66
	Yhdyskuntalautakunta.....	66
	Joukkoliikennelaikunta.....	71
	Kehitysohjelmat.....	73
	Hiedanranta	73
	Viiden tähden keskusta.....	76
	Smart Tampere	78
	Raitiotie-kehitysohjelma.....	80
	Vetovoimainen elämyskaupunki	81
	Tampere Junior.....	82
	Konsernihallinto	83
	Yhteiset erät.....	84
	Taseyksiköt.....	86
	Pirkanmaan pelastuslaitos	86
	Liikelaitokset	88
	Tampereen Vesi.....	89
	Tampereen Kaupunkiliikenne.....	91
	LIITE 1 Raitiotie-kehitysohjelma ja Tampereen Raitiotie Oy	93

TALOUS OSITTAIN TOTEUTUMASSA TALOUSARVION MUKAISESTI

TILIKAUDEN TULOS

-18,8 milj. €

(TP Enn 2021)

NETTOMENOT

5,7 %

(TP Enn 21 / TP 20)

VERORAHOITUS

0,3 %

(TP Enn 21 / TP 20)

Koronapandemia vaikuttaa edelleen vuonna 2021 toimintamenoihin ja -tuloihin. Kuluvan vuoden talousarviossa tilikauden tulos päättyi 16,9 milj. euroa alijäämäväiseen tulokseen. Huhtikuun talousennusteessa tilikauden tuloksesta arvioidaan tulevan 18,8 milj. euroa alijäämäinen. Toimintakate on ylittymässä 29,7 milj. eurolla talousarviosta ja toimintakate on kasvamassa viime vuodesta 5,7 %, mikä on aivan liian korkea taso. Verotuloja on kertymässä 21,3 milj. euroa talousarviota enemmän.

Erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon menokehitys on huolestuttavaa, sillä lautakunnan talousarvion ennustetaan ylittävän 20,4 milj. eurolla. Suurimmat ylitykset aiheutuvat lastensuojelun ja vammaispalvelujen ostoissa. Nettomenojen kasvu edellisvuoteen verrattuna on 40,2 milj. euroa eli +4,9 %.

Ikävä kyllä muillakin toimielimillä kuin sosiaali- ja terveystaloutakunnalla on ongelmia pysyä valtuuston hyväksymässä talousarviossa. Sivistys- ja kulttuurilautakunnan 3,9 milj. eurolla, Joukkoliikennelautakunnan 3,7 milj. eurolla sekä Elinvoima-

BRUTTOKANSANTUOTTEEN VOLYYMIN MUUTOS

Lähde: Tilastokeskus, Valtiovarainministeriö
*) 2018-2020 Tilastokeskuksen ennakkotieto,
**) 2021-2023 Valtiovarainministeriön ennuste

ja osaamislautakunnan 3,2 milj. eurolla.

Nettoinvestoinnit ovat jäämässä 40 milj. euroa talousarviota pienemmäksi, mutta investointitaso on silti 256 milj. euroa. Kaupungin lainamäärän kasvu on jäämässä noin 70 milj. euroa talousarviossa arviota pienemmäksi.

Huolimatta heikentyneestä kokonaistilanteesta verotettavien tulojen osalta kehitys on ollut positiivista. Verohallinnon ennakkotietojen mukaan Tampereen ansiotulojen kasvu 2020 oli suurten kaupunkien neljänneksi suurinta ja selvästi koko maan keskiarvoa korkeampi. Ennakkonpi-

TUNNUSLUKUTAULUKKO

	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	TA 2021	VS 2021	TP Enn 2021
Toimintakate, milj. €	-445,0	-1 285,9	-1 324,2	-1 329,3	-1 359,0
Nettomenojen kasvu, %	7,3	2,7	3,0	3,4	5,7
Vuosikate, milj. €	68,5	169,4	97,8	100,3	91,9
Vuosikate / poistot, %	198,4	160,1	85,3	87,4	83,0
Tulos, milj. €	34,0	63,8	-16,9	-14,4	-18,8
Toiminnan ja investointien rahavirta, 5 vuotta (milj. €)	-347,2	-424,5	-424,4	-447,3	-417,4
Investoinnit (netto), milj. €	-40,3	-222,6	-271,0	-296,2	-256,1
Investointien tulorahoitus, %	170,2	76,1	36,1	33,8	35,9
Lainat, milj. €	977,0	914,7	1 050,0	1 050,0	981,1
Lainat, € / asukas	4 043	3 795	4 295	4 295	4 013
Verorahoituksen kasvu, %	13,9	5,9	-1,7	-1,2	0,3
Asukasmäärä	241 672	241 009	244 500	244 500	244 500

VUOSIKATE

91,9 milj. €

(TP Enn 2021)

LAINAMÄÄRÄ / ASUKAS

4 013 €

(TP Enn 2021)

NETTOINVESTOINNIT

-256,1 milj. €

(TP Enn 2021)

dätysten alaiset tulot kasvoivat ennakkotietojen mukaan 2,7 %, kun suurten kaupunkien keskiarvo oli 2,1 % ja koko maan 1,8 %.

Tilinpäätösennusteen perusteella vuoden 2022 talousarviovalmistelussa tulee jatkaa talouden tasapainottamista. Palvelutuotannon kustannusten kasvua on hidastettava usein eri toimenpitein, sillä nykyiset tulot eivät yksinkertaisesti riitä kattamaan palvelujen aiheuttamia kustannuksia. Talousarviovalmistelussa tuleekin suhtautua hyvin kriittisesti muihin uusiin menoihin lisäviin palvelujen lisäsesityksiin kuin lainsäädännön edellyttämiin välttämättömiin lisäyksiin.

Kuntatalous jatkuu kireänä

Valtiovarainministeriön toukokuussa julkaistussa Kuntatalousohjelmassa on arvioitu kuntien lähivuosien taloudellisia näkyviä. Kuntien talouden arvioidaan kääntyvän tänä vuonna jälleen alijäämä-

seksi. Valtiovarainministeriön arvion mukaan kuntatalous jää myös tulevina vuosina alijäämäiseksi, vaikka sote-uudistus helpottaakin kuntien menopaineita.

Kuntatalouden menot kasvavat vuonna 2021 tuloja nopeammin. Valtiovarainministeriön arvio, että kuntatalouden toimintakate heikkenisi vain 1,3 prosenttia vuonna 2021, on kuitenkin aivan liian optimistinen. Näin ollen kuntatalouden vuodesta 2021 tulee huomattavasti valtiovarainministeriön arviota huonompi.

Valtiovarainministeriön arvion mukaan talouden sopeutus paine on suuri kaikissa kuntakokoryhmissä vuoteen 2025 ulottuvalla tarkastelujaksolla, sillä negatiivisten vuosikatteen ja alijäämäisten kuntien lukumäärän arvioidaan kasvavan. Koronapandemian kaikkia vaikutuksia kuntien toimintakatteeseen ja verotuloihin sisältää paljon epävarmuustekijöitä vuosina 2022-2025.

Ikävänä yllätyksenä Kuntatalousohjelmassa kerrottiin, että valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon 562 milj. euron tarkistus jätetään toteuttamatta eli kuntien palvelutuotannon rahoituksesta leikataan kyseinen summa. Kun lisäksi vuonna 2016 kilpailukykysovimuksen hyväksymisen yhteydessä kuntien palvelutuotannon rahoituksesta leikattua 236 milj. euron valtionosuusleikkausta ei palautettu, niin kuntien hyvinvointipalvelujen rahoitusta puuttuu lähes 800 milj. euroa. On selvää, että tällainen valtava rahoitusvaje vaikuttaa voimakkaasti kuntien kykyyn huolehtia kuntalaisten tarvitsemista palveluista.

Työttömyys vähentyi alkuvuodesta, maaliskuussa käänne heikompaan

Työttömyys kääntyi hienoiseen kasvuun Tampereella maaliskuussa, ja tammi-

helmikuussa tapahtunut työttömyyden vähentyminen keskeytyi. Työttömänä työnhakijana oli maaliskuussa 16 970 tamperelaista (työttömyysaste 14,2 %). Määrä on noin 600 henkilöä enemmän kuin edellisvuoden maaliskuussa, jolloin koronapandemian aiheuttamat rajoitukset aktivoituivat.

Positiivisena signaalina nuorten alle 25-vuotiaiden työttömien määrä (03/2021: 2 432 hlöä) on kohentunut koko alkuvuoden ajan. Myös kokoaikaiset lomautukset (03/2021: 2 746) ovat selvästi vähentyneet, ja avointen työpaikkailmoitusten määrä (5 580) kasvanut vuonna 2021. Nuorisotyöttömyyden ja kokoaikaisen lomautusten osalta maaliskuun 2021 tilanne oli vuodentakaista paremmalla tasolla: alle 25-vuotiaiden työttömyys oli vähentynyt 11 % ja lomautusten 10 %. Ulkomaalaisia työttömiä (1 330) oli lähes vastaava määrä kuin vuosittain. Sen sijaan yli 50-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli 13 % ja pitkäaikaistyöttömiä peräti 61 % vuodentakaista enemmän. Pitkäaikaistyöttömyys on lisääntynyt yhtäjaksoisesti viime marraskuusta lähtien.

Kuluva valtuustokausi tulossa päätökseen – pitkäjänteisen työn tulokset punnitaan

13.6.2021 järjestettävissä kuntavaaleissa kaupungille valitaan uusi valtuusto, joka päättää tulevasta strategiasta ja tavoitteista seuraavalle valtuustokaudelle 2022-2025. Tampereen nykyisen valtuustokauden Tampere – Sinulle paras -strategiaa toteutetaan ja tavoitteiden toteutumista seurataan vuoden 2021 loppuun asti.

Kaupungin keskeinen tehtävä on asukkaidensa hyvinvoinnin edistäminen, jota on tuettu kuluvalle valtuustokaudella muun muassa siirtämällä palvelujen painopistettä varhaiseen tukeen sekä en-

VÄKILUKU

241 672

(tammi-huhtikuu)

VÄESTÖNMUUTOS 2020

+ 663

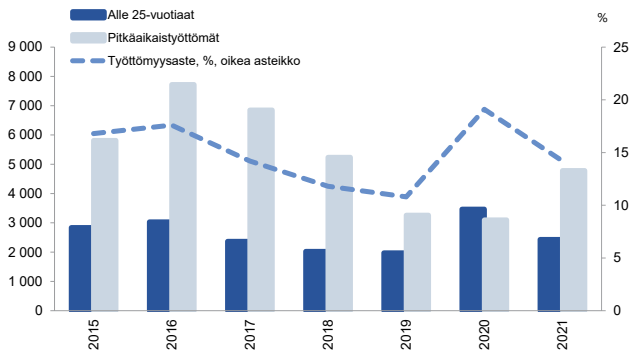
(tammi-huhtikuu)

TYÖTTÖMYYSASTE

14,2 %

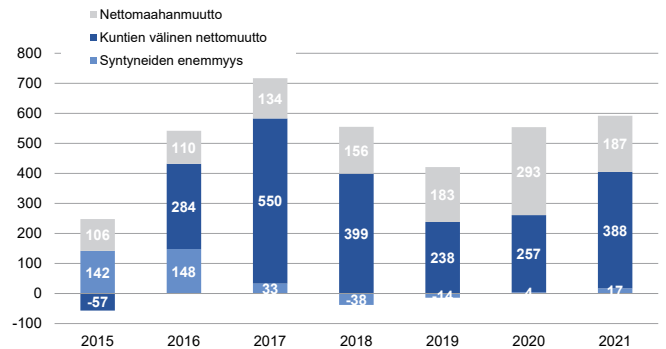
(huhtikuu)

TYÖTTÖMYYSASTE SEKÄ NUORTEN JA PITKÄAIKAISTYÖTTÖMIEN MÄÄRÄ TAMPEREELLA, 2021 HUHTIKUU

Lähde: Pirkanmaan ELY-keskus.

VÄESTÖNMUUTOKSET, TAMMI-HUHTIKUU

Kuvion lähde: Tilastokeskus väestönmuutosten ennakkotiedot.

naltaehkäiseviin palveluihin. Tavoitteen toteutumisesta on nähtävissä positiivisia merkkejä muun muassa kotihoidon asiakkaiden sairaalavuorokausien osalta, jotka ovat vähentyneet 15,4 % (-3 308 vrk.) verrattuna vuoden 2020 tilanteeseen. Myös lastensuojelun asiakkaiden osuus suhteessa väestöön (0-17-vuotiaat) näyttäisi vallitsevan koronatilanteen aiheuttamista haasteista huolimatta jäävän alle tavoitteen kipurajaksi asetetun 5,7 %:n. Lisäksi kuntalaisten hyvinvointia osaltaan lisäävää palvelujen sujuvuutta ja saavutettavuutta on pyritty kehittämään aktiivisesti digitaalisia asiointimahdollisuuksia lisäämällä.

Kaupungin kestävä kasvua on pyritty edistämään valtuustokaudella muun muassa kestävien liikkumismuotojen kulkutapaosuuksien kasvattamisen sekä kaupunkisuunnittelun keinoin. Raitiotien osan 1 rakentaminen on edennyt suunnitellusti ja raitiotien varsinainen liikennöinti on tavoite avata sekä Hervanta – Pyyrikintori ja Tays – Sorin aukio -linjoilla 9.8.2021. Myös raitiotien osan 2A Pyyrikintori – Santalahti rakentaminen on hyvässä vauhdissa. Sen sijaan joukkoliikenteessä tehtiin tammi-huhtikuussa 2021 44 % vähemmän matkoja kuin vastaavana ajanjaksona vuonna 2019, jolloin liikennöintiä toteutettiin viimeksi normaaleissa olosuhteissa. Poikkeama on seurausta pitkittyneestä ja alkuvuodesta vaikeutuneesta koronatilanteesta. Kestävä kaupunkirakentamista on tuettu

kaupungin kasvun huomioivalla kaavoittamisella, ja huhtikuun tilanteessa hyväksytyt asemakaavoitusohjelman mukaisesti 91% asumisen kerrosalasta sijoittuu joukkoliikennevyöhykkeille ja aluekeskuksiin.

Yhtenä kuluneen valtuustokauden kärkitavoitteena on ollut kestävä kehityksen edistäminen vähentämällä hiilidioksidipäästöjen määrää 40 prosenttia vuoden 1990 tasosta valtuustokauden loppuun mennessä. Keväällä 2020 valmistuneen, vuoden 2019 päästölaskennan mukaan hiilidioksidipäästöjen määrä on vähentynyt 1990 tasoon verrattuna 30 %. Vuoden 2021 päästölaskennan alustavat tiedot saadaan keväällä 2022 ja varmistuslaskenta keväällä 2023. Tavoitteen toteutumista pidetään kuitenkin epätodennäköisenä ja kestävä kehityksen edistäminen edellyttää tulevana vuosina mittavia toimenpiteitä.

Keskeinen osa kuluvan valtuustokauden tavoitteista on ollut kaupungin houkuttelevuuden ja tunnettuuden lisääminen, mikä näkyy muun muassa Tampereen tavoitteessa olla Euroopan kulttuuripääkaupunki vuonna 2026. Haun eteen tehdyn työn tuotokset punnitaan kesäkuussa kulttuuripääkaupunkivallinnan ratketessa 2.6.2021. Tampereen näkymistä kansainvälisellä tasolla on pyritty edistämään kulttuurin ohella myös koulutuksellisin keinoin, mistä on havaittavissa positiivista näyttöä kansainvälisten opiskelijoiden hakijamäärien kasvaessa Tampereen

korkeakoulu yhteisön tutkinto-ohjelmiin vuoteen 2020 verrattuna. Tapahtuma- ja vapaa-ajan tarjonnan osalta kärsitään vielä koronatilanteen seurauksista. Muun muassa museot, kirjastot ja liikuntapaikat eivät ole olleet alkuvuoden aikana täysimääräisesti auki koronarajoitusten vuoksi. Tapahtumatoiminnan rajoitukset ovat estäneet myös muiden kokoontumisten ja tapahtumien toteuttamisen virtuaalisia toteutuksia lukuun ottamatta.

Edelleen jatkuvan ja osaltaan ennustamattomasti etenevän koronatilanteen haasteet näkyvät kaupungin taloudessa ja toiminnassa vielä pitkään. Korona-ajan jälkeistä uudelleenrakentamista tullaan jatkamaan aktiivisesti paitsi kuluvalle, myös tulevalle valtuustokaudella.

Juha Yli-Rajala
Konsernijohtaja

KAUPUNGIN TULOSLASKELMA

Ei sisällä sisäisiä eriä

Milj. euroa	Tot. 2021 1-4	TP 2020	TA 2021	VS 2021	TP 2021 Enn.	TP 2021 Enn/TP20
Toimintatulot						
Myyntitulot	66,9	213,0	226,8	229,3	222,2	9,2
Maksutulot	31,7	100,1	97,5	97,8	96,1	-4,0
Tuet ja avustukset	9,1	36,5	32,2	37,0	57,1	20,6
Vuokratulot	25,8	75,4	79,6	80,2	79,1	3,7
Muut toimintatulot	7,5	26,3	56,8	56,8	56,4	30,1
Tulot yhteensä	141,1	451,3	492,9	501,0	510,8	59,5
Valmistus omaan käyttöön	1,7	6,0	3,1	5,2	5,2	-0,9
Toimintamenot						
Henkilöstömenot	-202,7	-629,0	-651,4	-662,4	-662,1	-33,0
Palkat ja palkkiot	-159,7	-499,2	-517,4	-525,7	-525,2	-25,9
Henkilösivukulut	-42,9	-129,8	-134,0	-136,7	-136,9	-7,1
Eläkekulut	-36,6	-112,3	-114,5	-116,0	-116,2	-3,9
Muut henkilösivukulut	-6,3	-17,5	-19,5	-20,7	-20,7	-3,2
Palvelujen ostot	-303,8	-853,9	-887,7	-911,9	-943,6	-89,6
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-20,8	-63,1	-59,2	-59,2	-65,4	-2,3
Avustukset	-32,9	-120,1	-119,3	-99,5	-100,9	19,2
Vuokramenot	-27,0	-71,9	-94,3	-96,8	-95,1	-23,2
Muut toimintamenot	-0,7	-5,2	-8,3	-5,7	-7,9	-2,7
Menot yhteensä	-587,9	-1 743,3	-1 820,1	-1 835,5	-1 875,0	-131,7
Toimintakate	-445,0	-1 285,9	-1 324,2	-1 329,3	-1 359,0	-73,1
Verotulot	390,3	1 035,3	1 053,7	1 058,7	1 080,0	44,7
Valtionosuudet	118,2	394,6	351,9	354,5	354,6	-39,9
Rahoitustulot ja -menot	5,1	25,5	16,4	16,4	16,3	-9,2
Vuosikate	68,5	169,4	97,8	100,3	91,9	-77,5
Suunnitelmapoistot	-34,5	-105,9	-114,7	-114,7	-110,7	-4,9
Satunnaiset erät	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	-0,3
Tilikauden tulos	34,0	63,8	-16,9	-14,4	-18,8	-82,7

Tuloslaskelman toteuma ja tilinpäätösennuste

Kaupungin tammi-huhtikuun ulkoinen tulos oli 34,0 milj. euroa ylijäämäinen. Edellisen vuoden vastaavan ajanjakson tulos oli 4,7 milj. euroa ylijäämäinen, mistä satunnaisten tuottojen osuus oli 0,3 milj. euroa. Ilman satunnaisia eriä

tammi-huhtikuun tulos oli 29,5 milj. euroa vertailujaksoa parempi pääasiassa verotulojen kasvun vuoksi. Verotulojen toteuma ei ole vertailukelpoinen edellisvuoteen verrattuna, koska verotulojen jaksottamisesta luovuttiin vuoden 2021 alusta ja kuluva vuonna verotulot on kirjattu maksuperusteella verotilitysten

mukaan. Muutos näkyy suurena verotulojen kasvuna edellisvuoteen verrattuna. Toimintakate oli tammi-huhtikuussa 30,4 milj. euroa eli 7,3 prosenttia vertailukautta heikompi.

Tilikauden -18,8 milj. euron tulosenuste on 82,7 milj. euroa edellisvuotta heikompi, mikä selittyy pääosin edellis-

NETTOMENOJEN
KASVUENNUNSTE

5,7 %

(TP Enn 21 / TP 20)

VERORAHOITUS

0,3 %

(TP Enn 21/ TP 20)

vuoden merkittäväillä valtionosuuksilla. Vuosisuunnitelmaan nähden tilinpäätösennuste toteutuu 4,4 milj. euroa heikompana. Koronapandemian vaikutukset ennusteeseen on arvioitu koko vuoden osalta raportointihetkellä käytävissä olleisiin tietoihin perustuen sisältäen myös valtion tukitoimenpiteet.

Toimintakate-ennuste -1 359,0 milj. euroa ylittää vuosisuunnitelman 29,7 milj. eurolla. Toimintatulojen ennuste on 9,8 milj. euroa budjetoitua parempi, mikä johtuu suurelta osin Sosiaali- ja terveystalouden palvelujen palvelualueen välittömien koronakustannusten kattamiseksi saatavista valtionavustuksista. Toimintamenojen arvioidaan toteutuvan koko kaupungin tasolla 39,5 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempana. Suurimmat menojen ylitykset ovat Sosiaali- ja terveystalouden palvelujen ostoissa. Nettomenojen kasvuennuste on 73,1 milj. euroa (5,7 %). Vuonna 2020 nettomenojen kasvu edelliseen vuoteen verrattuna oli 6,1 prosenttia. Nettomenojen kasvuun vaikuttaa erityisesti toimintakulujen palveluiden ostojen kasvu. Vuosisuunnitelma mahdollistaisi 3,4 prosentin nettomenojen kasvun. Asukaskohtainen toimintakate-ennuste on -5 558 euroa (2020: -5 336 euroa). Asukaskohtaista kasvua edellisvuoteen nähden ennustetaan 4,2 prosenttia,

mikä on nettomenojen kasvuennustetta maltillisempi. Merkittävin ylitysennuste vuosisuunnitelmaan nähden oli Sosiaali- ja terveystalouden palvelualueella, mutta ylityksiä oli myös Elinvoiman ja kilpailukyvy-, Kaupunkiympäristön- ja Sivistyspalvelujen palvelualueilla.

Verorahoitus on kasvamassa ennusteen mukaan 4,7 milj. euroa (0,3 %) edellisvuodesta verotulojen kasvun myötä. Verorahoituksen ennustetaan toteutuvan 21,5 milj. euroa budjetoitua suurempana. Verotuloja arvioidaan kertyvän yhteensä 1 080,0 milj. euroa, mikä on 44,7 milj. euroa (4,3 %) enemmän kuin vuonna 2020. Vuosisuunnitelmaan nähden verotulojen arvioidaan ylittyvän 21,3 milj. eurolla. Verotuloarvioon sisältyy edelleen koronapandemiasta johtuvaa ja verotulojen ajalliseen jaksottumiseen liittyvää poikkeuksellista epävarmuutta. Verotulojen kertymäärä arvioidaan Kuntaliiton kuntakohtaiseen veroennustekehikkoon toukokuun alkupuolelta 2021. Valtionosuuksia arvioidaan saatavan 354,6 milj. euroa, mikä on 39,9 milj. euroa (10,1 %) edellisvuotta vähemmän. Valtionosuudet alenevat merkittävästi vuoteen 2020 verrattuna kertaluonteisten koronatukien poistumisen vuoksi. Valtionosuusennuste on 0,2 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempi.

Rahoituserien 16,3 milj. euron tilinpäätösennuste on 0,1 milj. euroa vuosisuunnitelmaa ja 9,2 milj. euroa edellisvuotta ja heikompi, mikä johtuu pääosin muiden rahoitustuottojen laskusta. Tuottojen osuuksista konserniyhteisöissä ennustetaan toteutuvan edellisvuotta pienempinä.

Vuosikatteen ennuste on 91,9 milj. euroa, mikä kattaa ennustetut suunnitelmapoistot 83-prosenttisesti. Poistojen ja arvonalentumisten 110,7 milj. euron ennuste on 4,9 milj. euroa (4,6 %) edellistä vuotta suurempi. Poistotasoon vaikuttaa kaupungin korkea investointitaso. Vuosisuunnitelmaan nähden poistojen

” Vuosikatteen ennuste on 91,9 milj. euroa, mikä kattaa ennustetut suunnitelmapoistot 83-prosenttisesti”

ennustetaan toteutuvan 4,0 milj. euroa suunniteltua pienempänä.

Kaupungin investointien tulorahoitusennuste on 36 prosenttia (2020: 76 %), mikä tarkoittaa kaupungin tulorahoituksen olevan alijäämäinen suhteessa investointitasoon.

Tuotot

Kaupungin toimintatuottojen toteumatammihuhtikuussa oli 141,1 milj. euroa koko vuoden ennusteen noustessa 510,8 milj. euroon. Ennuste on toimintatuottojen osalta 9,8 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempi. Edelliseen vuoteen verrattuna toimintatuottojen ennustetaan kasvavan 59,5 milj. eurolla.

Myyntituottojen tilinpäätösennuste alittaa vuosisuunnitelman 7,1 milj. eurolla. Alitus kohdistuu pääosin Kaupunkiympäristön palvelualueelle. Merkittävimpana syynä on koronapandemian aiheuttamat tulonmenetykset joukkoliikenteessä. Edelliseen vuoteen verrattuna kaupungin myyntituottojen ennustetaan kasvavan 9,2 milj. eurolla.

Maksutuottojen ennuste alittaa vuosisuunnitelman 1,6 milj. eurolla. Pääosa alituksesta kohdistuu Sivistyspalvelujen palvelualueelle koronasta johtuen. Vuoteen 2020 verrattuna ennuste on 4,0 milj. euroa alhaisempi.

Tuet ja avustukset ylittävät ennusteen mukaan vuosisuunnitelman 20,2 milj. eurolla, josta Sosiaali- ja terveystalouden palvelualueen ylityksen osuus on 17,5 milj. euroa. Ylitys johtuu pääosin välittömien koronakustannusten kattamiseksi saatavista valtionavustuksista. Valtionavustusten hakumenettelystä ja -kritee-

TUNNUSLUKUTAULUKKO

Tuloslaskelman tunnusluvut	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	TP Enn 2021
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	24	26	27
Vuosikate / Suunnitelmapoistot, %	198	160	83
Vuosikate, euroa / asukas	284	703	376
Asukasmäärä	241 672	241 009	244 500

reistä tiedotetaan vasta myöhemmin, joten ennuste perustuu arvioon. Ennuste on 20,6 milj. euroa suurempi kuin edellisen vuoden toteuma.

Vuokratuottojen ennuste on 1,2 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompi. Vuoteen 2020 nähden vuokratuottojen ennustetaan kasvavan 3,7 milj. euroa.

Muiden toimintatuottojen ennuste on linjassa vuosisuunnitelmaan. Vuoteen 2020 nähden muiden toimintatuottojen ennustetaan nousevan 30,1 milj. euroa, johtuen pysyvien vastaavien myyntivoittoa ennakkoidusta kasvusta.

Kulut

Toimintakulujen toteuma tammi-huhtikuussa oli 587,9 milj. euroa ja koko vuoden ennuste 1 875,0 milj. euroa. Ennuste ylittää vuosisuunnitelman 39,5 milj. eurolla. Edelliseen vuoteen verrattuna toimintakulujen ennustetaan kasvavan 131,7 milj. euroa eli 7,6 prosenttia. Organisaatiomuutokset vaikuttavat yksittäisen erien vertailukelpoisuuteen

edelliseen vuoteen nähden. Muutoksilla ei ole vaikutusta toimintakatteen vertailukelpoisuuteen. Vertailukelpoisuudessa tulee huomioida kansallisen Kuntatietohjelman edellyttämät muutokset kirjauskäytännöissä. Palvelusetelien kustannukset kirjattiin aiemmin avustuksiin, mutta 1.1.2021 alkaen palvelusetelit kirjataan omalle tililleen palvelujen ostoihin.

Henkilöstömenojen tilinpäätöksen ennuste 662,1 milj. euroa on linjassa vuosisuunnitelman kanssa. Ennusteessa on arvioitu kunta-alan palkkaratkaisun vaikutuksen olevan n. 9,3 milj. euroa. Edelliseen vuoteen nähden henkilöstömenot kasvavat 33,0 milj. euroa (5,3 %). Luku ei ole vertailukelpoinen organisaatiomuutosten vuoksi. Henkilöstömenojen tarkempi analyysi löytyy kohdasta Henkilöstö.

Materiaali- ja palveluostojen ennuste ylittää vuosisuunnitelman 37,9 milj. eurolla. Ylitys kohdistuu pääosin sosiaali- ja terveystalvosten ostoihin, joissa on merkittäviä ylityksiä mm. lastensuojelun

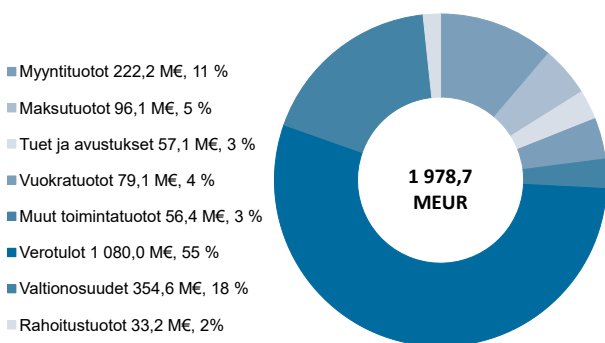
sijaishuollossa ja koronan aiheuttamissa testaus ja suojavarustekustannuksissa. Muutos edellisvuoteen ei ole organisaatio- ja kirjauskäytännön muutoksista johtuen vertailukelpoinen. Palvelujen ostot ja Aineet, tarvikkeet ja tavarat -tiliryhmien analysointi löytyy kohdasta Hankinnat.

Avustuskulujen ennustetaan ylittävän vuosisuunnitelman 1,5 milj. eurolla. Edelliseen vuoteen nähden avustusten ennuste ei ole vertailukelpoinen palvelusetelien kirjauskäytännön muutoksesta johtuen.

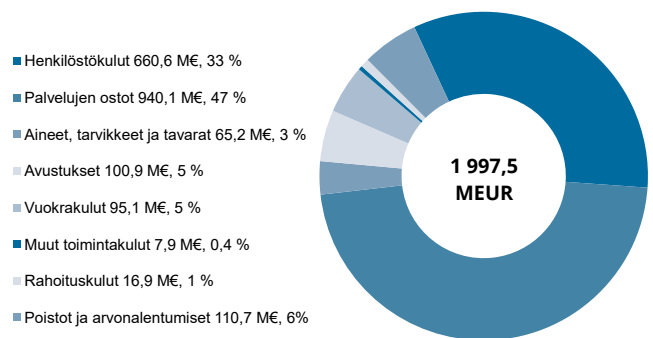
Vuokratulujen ennustetaan alittavan vuosisuunnitelman 1,7 milj. eurolla. Edelliseen vuoteen nähden ulkoisten vuokratulujen ennustetaan kuitenkin kasvavan 23,2 milj. eurolla pääosin joukkoliikenteen ja kaupunkiympäristön rakennuttaminen ja ylläpito -palveluryhmien 13,0 milj. euron kasvun takia. Vuokratulujen kasvu johtuu Tampereen Raitiotie Oy:lle maksettavan vastikkeen kasvusta raitiotiejärjestelmän valmiusasteen noustessa. Lisäksi Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka -palveluryhmälle (Kitia) ennustetaan kasvua 7,8 milj. euroa edellisvuoteen verrattuna.

Muiden toimintakulujen ennustetaan toteutuvan 2,2 milj. euroa budjetoitua suurempina. Edelliseen vuoteen nähden ennuste on 2,7 milj. euroa suurempi.

TUOTOT

KULUT

Kuluista on vähennetty Valmistus omaan käyttöön -erän kautta tehdyt oikaisut

Verotulot

Milj. euroa	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / TP 20	%
Kunnallisvero	326,4	866,9	874,7	880,0	13,1	1,5
Kiinteistövero	10,2	83,1	92,0	95,0	11,9	14,3
Yhteisövero	53,7	85,3	92,0	105,0	19,7	23,0
Yhteensä	390,3	1035,3	1058,7	1080,0	44,7	4,3

Verotulojen toteuma ja tilinpäätösennuste

Tilikauden 2021 verotulojen kokonaiskertymäksi arvioidaan 1080 milj. euroa, mikä on noin 21 milj. euroa vuosisuunnitelmaa enemmän. Verotuloarvioon sisältyy edelleen koronapandemiasta johtuvaa ja verotulojen ajalliseen jaksottumiseen liittyvää poikkeuksellista epävarmuutta. Verotulojen kertymäarvio pohjautuu Kuntaliiton kuntakohtaiseen veroennustekehikkoon toukokuun alkupuolelta 2021.

Huhtikuun loppuun mennessä verotuloja on tilitetty yhteensä 390 milj. euroa. Tämä on noin 50 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2020 maksuperusteiset tulot ja 65 milj. euroa suoriteperusteella kirjattuja tuloja enemmän. Verotulojen jaksottamisesta kirjanpitoon tasaisesti kuukausille tilinpäätösennusteen mukaan luovuttiin vuoden 2021 alusta eli jatkossa verotulot kirjataan maksuperusteella verotilistysten mukaan.

Verotulokertymien vertailua kuukausitasolla haastaa koronatilanteen lisäksi verotuksen joustavaan valmistumiseen siirtyminen asteittain, mikä muuttaa verotulojen tilitysajankohtia. Vuonna 2020 muutokset kiinteistöverotuksessa siirsivät noin 9 milj. euroa kiinteistöverotuloja alkuvuodelle 2021. Jokseenkin vastaavasti tulee tapahtumaan tänä vuonna. Yhteisöverotulojen vuosien välisessä vertailussa tulee huomioida, että vuosille 2020-2021 koronapandemian takia 10 %-yksiköllä nostettu kuntien jako-osuus huomioitiin vuonna 2020 heinäkuun tilityksessä myös alkuvuoden osalta. Määräaikainen korotus poistuu vuonna 2022.

Kunnallisverotuloja arvioidaan kertyvän hieman talousarviota enemmän. Tulojen ennustetaan kasvavan noin 13 milj. euroa (1,5 %) edellisvuodesta. Kesäkuun lopussa saadaan ensimmäiset ennakkotiedot verovuodesta 2020.

Yhteisöveron tuoton arvioidaan ylittävän talousarvion 13 milj. eurolla. Kasvu vuodesta 2020 on näin ollen vajaa 20 milj. euroa (23 %). Ennustetta on päivitetty koko maan yhteisöverotilistysten kertymäarvioon perustuen.

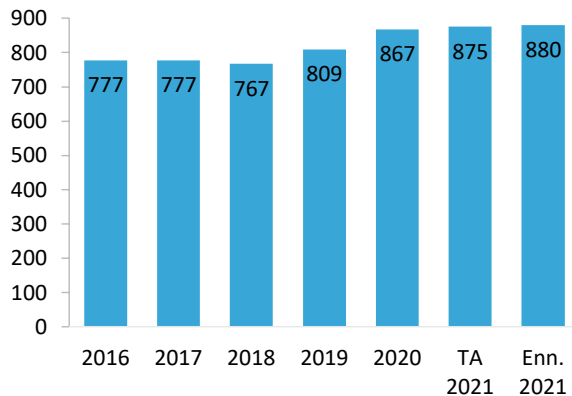
Kiinteistöverotuloja ennustetaan kertyvän 95 milj. euroa, mikä on 3 milj. euroa talousarviota enemmän. Vuodesta 2020 lähtien kiinteistöverotulot jaksottuvat useille kuukausille kiinteistöverotuksen tultua joustavan verotuksen valmistumisen piiriin. Vuoden 2021 tammi-helmikuussa tilittyneet tulot ovat pääosin vuoden 2020 kiinteistöverotuloja, jotka aiemmin olisivat kertyneet jo varsinaisen verovuoden aikana. Vielä vuonna 2019 pääosa tuloista tilittyi kunnille syys-lokakuussa.

KUNNALLISVERON MAKSUPERUSTEISET TILITYKSET

Milj. euroa	2019	2020	2021
Tammikuu	75,3	82,2	92,2
Helmikuu	81,4	80,2	80,8
Maaliskuu	66,8	71,5	75,5
Huhtikuu	70,8	72,4	77,9
Toukokuu	78,5	75,8	
Kesäkuu	66,7	69,6	
Heinäkuu	71,0	78,1	
Elokuu	50,0	53,6	
Syyskuu	37,4	50,5	
Lokakuu	64,6	75,2	
Marraskuu	72,2	79,4	
Joulukuu	74,3	78,4	
Koko vuosi	808,9	866,9	326,4
Kumulat. 1-4	294,2	306,2	326,4

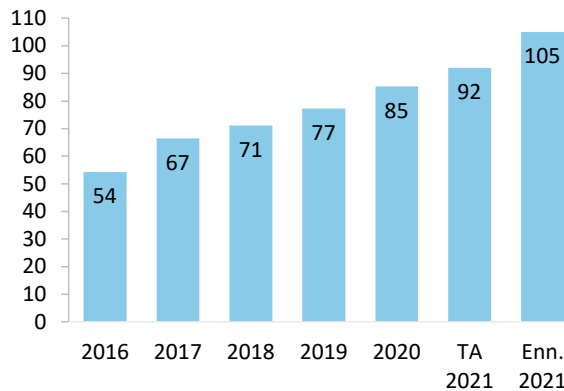
KUNNALLISVERON KEHITYS

YHTEISÖVERON MAKSUPERUSTEISET TILITYKSET

Milj. euroa	2019	2020	2021
Tammikuu	7,0	7,9	11,8
Helmikuu	13,7	14,0	23,0
Maaliskuu	6,1	5,7	10,0
Huhtikuu	5,5	4,5	8,9
Toukokuu	5,9	5,7	
Kesäkuu	5,7	4,5	
Heinäkuu	5,8	15,4	
Elokuu	5,9	6,1	
Syyskuu	5,2	5,1	
Lokakuu	4,8	5,9	
Marraskuu	5,3	4,5	
Joulukuu	6,3	6,0	
Koko vuosi	77,3	85,3	53,7
Kumulat. 1-4	32,4	32,2	53,7

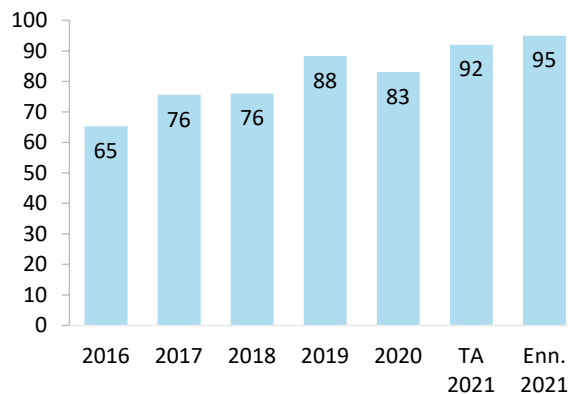
YHTEISÖVERON KEHITYS

KIINTEISTÖVERON MAKSUPERUSTEISET TILITYKSET

Milj. euroa	2019	2020	2021
Tammikuu	0,2	0,5	2,4
Helmikuu	0,1	0,3	6,4
Maaliskuu	0,3	0,6	0,7
Huhtikuu	0,8	0,7	0,7
Toukokuu	0,3	0,4	
Kesäkuu	0,1	0,6	
Heinäkuu	0,3	21,3	
Elokuu	1,0	12,3	
Syyskuu	42,7	23,3	
Lokakuu	40,5	10,6	
Marraskuu	1,5	4,4	
Joulukuu	0,7	8,1	
Koko vuosi	88,4	83,1	10,2
Kumulat. 1-4	1,4	2,2	10,2

KIINTEISTÖVERON KEHITYS

Valtionosuudet

Milj. euroa	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / TP 20	%
Peruspalvelujen valtionosuus	62,1	223,4	186,2	186,3	-37,1	-16,6
Veromenetysten kompensatio	33,5	100,8	100,5	100,5	-0,3	-0,3
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	22,6	70,3	67,8	67,8	-2,5	-3,6
Yhteensä	118,2	394,6	354,5	354,6	-39,9	-10,1

Valtionosuuksien toteuma ja tilinpäätösennuste

Valtionosuuksia on huhtikuun lopun tilanteessa ennustettu saatavan 354,6 milj. euroa eli noin 40 milj. euroa (10 %) vähemmän kuin vuonna 2020. Vuoden 2020 valtionosuuskertymä oli poikkeuksellinen. Valtio maksoi valtionosuusjärjestelmän kautta yhteensä 68,5 milj. euroa koronapandemian taloudellisten vaikutusten johdosta ja poikkeusolojen vaikutusten tasaamiseksi.

Peruspalvelujen valtionosuutta ennustetaan saatavan vuosisuunnitelman mukaisesti.

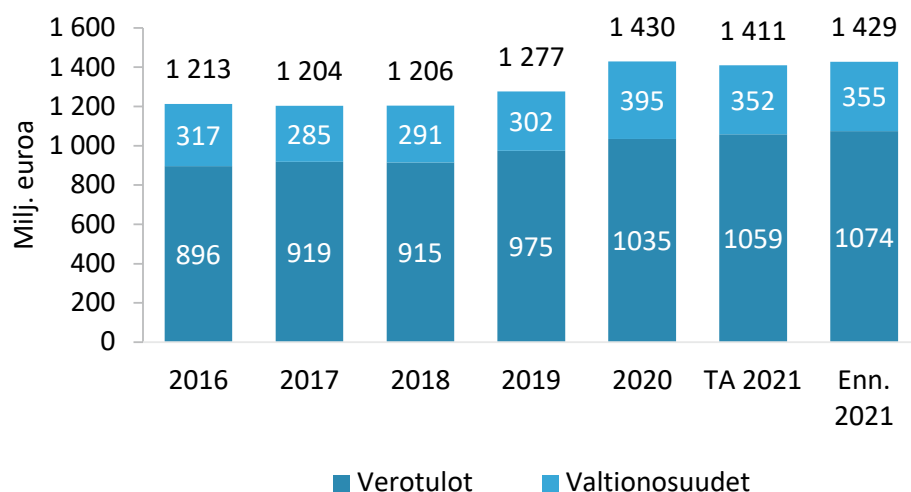
Veromenetysten kompensatio erotettiin peruspalvelujen valtionosuudesta vuodelle 2020. Verovähennyksistä ja muista valtion päättämistä veroperustemuutoksista johtuva kunnallisverotulojen menetys kompensoidaan nykyisin kunnille valtionosuuden yhteydessä. Vuodesta 2010 lähtien Tampereelle kertyneet verotulomenetysten kompensatiot ovat vuonna 2021 noin 100,5 milj. euroa (2020: 100,8 milj. e). Viime vuonna kunnille korvattiin tilapäisesti koronatilanteen vuoksi myönnettyjen verojen maksulykkäyksien aiheuttamat menetykset. Tampere sai korvausta vuonna 2020

noin 5,0 milj. euroa, josta 3,8 milj. euroa on vähennetty tämän vuoden veromenetysten kompensatiosta.

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksia on huhtikuun lopun tilanteessa ennustettu saatavan vuosisuunnitelman mukaisesti 67,8 milj. euroa.

Ammatilliseen koulutukseen kuitenkin odotetaan valtionosuuspäätöstä lisärahoitusta opetukseen ja ohjaukseen sekä koronapandemian johdosta tarvittaviin tukitoimiin. Rahoitusta on tarkoitus käyttää Tredussa vuosina 2021-2023.

VERORAHOITUKSEN KEHITYS

Henkilöstö

Henkilöstömenot (milj. euroa)	Tot. 2021 1-4	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn. 21 / VS 21
Palkat ja palkkiot	-159,7	-499,2	-525,7	-525,2	0,6
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-36,6	-112,3	-116,0	-116,2	-0,2
Muut henkilösivukulut	-6,3	-17,5	-20,7	-20,7	-0,0
Yhteensä	-202,7	-629,0	-662,4	-662,1	0,3

Henkilöstömenot ja palkalliset henkilötyövuodet

Henkilöstömenot olivat huhtikuun lopussa 202,7 milj. euroa. Taloudellisiin syihin perustuvien palkattomien vapaiden (4 306 henkilötyöpäivää) palkka- ja sivukuluja vähentävä vaikutus oli tammi-huhtikuussa 0,4 milj. euroa.

Tammi-huhtikuussa 2021 palkallisten henkilötyövuosien määrä oli 4 199 henkilötyövuotta. Palkalliset henkilötyövuodet

kuvaavat sitä panosta, josta kaupungille aiheutuu henkilöstömenoja. Määrä on 24 henkilötyövuotta suurempi kuin edellisenä vuonna. Vakinaisen henkilöstön palkalliset henkilötyövuodet olivat samalla tasolla vuoden 2020 vastaavaan ajankohtaan nähden. Sijaishenkilöstön henkilötyövuodet kasvoivat 11 henkilötyövuodella (2,1 %) ja muun määrääi-

kaisen henkilöstön henkilötyövuodet 43 henkilötyövuodella (10,8 %). Palkkatuetun henkilöstön henkilötyövuosien määrä väheni 31 henkilötyövuotta (-39,5 %).

Henkilöstömenojen tilinpäätösnuste on 662,1 milj. euroa, mikä alittaa vuosisuunnitelman 0,3 milj. euroa (-0,3 %). Ennusteessa on arvioitu kunta-

Palkalliset henkilötyövuodet	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 2021	%
Ilman palkkatuetta henkilöstöä	4 152	12 421	12 917	12 850	-67	-0,5
Palkkatuettu henkilöstö	47	185	208	234	26	12,3
Palkalliset henkilötyövuodet yhteensä	4 199	12 606	13 125	13 084	-41	-0,3

Palkalliset henkilötyövuodet	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Sosiaali- ja terveystalouden palvelualue	1 429	4 553	4 662	4 693	31
Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta	1 429	4 553	4 662	4 693	31
Sivistystalouden palvelualue	1 632	4 619	4 748	4 749	1
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	1 632	4 619	4 748	4 749	1
Elinvoiman ja kilpailukykyyn palvelualue	568	1 656	1 900	1 838	-62
Elinvoima- ja osaamislautakunta	554	1 613	1 850	1 790	-60
Asunto- ja kiinteistölahtakunta	14	43	50	49	-2
Kaupunkiympäristön palvelualue	102	312	335	333	-2
Yhdyskuntalautakunta	94	291	311	309	-2
Joukkoliikennelautakunta	7	22	24	24	0
Konsernihallinto	100	307	342	336	-6
Liikelaitokset	156	510	469	465	-4
Tampereen Kaupunkiliikenne	108	357	310	310	0
Tampereen Vesi	48	154	159	155	-4
Pirkanmaan pelastuslaitos	212	648	670	670	0
Yhteensä	4 199	12 606	13 125	13 084	-41

alan palkkatarkkaisuun vaikutuksen olevan n. 9,3 milj. euroa. Edelliseen vuoteen nähden henkilöstömenot kasvavat 33,0 milj. euroa (5,3 %). Luku ei ole vertailukelpoinen organisaatiomuutosten vuoksi.

Palkallisten henkilötyövuosien ennuste vuodelle 2021 on 13 084 henkilötyövuotta, josta palkkatuetun henkilöstön osuus on 234 henkilötyövuotta. Ennuste alittaa vuosisuunnitelman 41 henkilötyövuotta. Henkilötyövuosien ennustetaan kasvavan 478:lla (3,8 %) vuoteen 2020 nähden. Luku ei ole vertailukelpoinen organisaatiomuutosten vuoksi.

Merkittävimmät muutokset vuosisuunnitelmiin nähden

Sosiaali- ja terveyslautakunnan henkilöstömenojen arvioidaan toteutuvan 1,7 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempina, mikä johtuu massarokotuspisteen ja terveysasemien resurssitarpeesta sekä eläkemenoperusteisten maksujen ylityksestä. Vastaavasti suun terveydenhuollossa ja ikäihmisten palveluissa on rekrytointihaasteita ja uuden sairaalapaalvelujen palveluryhmän rekrytoinnit ovat viivästyneet. Työvoimavajetta on korvattu suun terveydenhuollossa työvoiman vuokrauksella ja ikäihmisten palveluissa tilapäisen kotihoidon ostoilla. Palkallisten henkilötyövuosien ennuste ylittää vuosisuunnitelman 31 henkilötyövuotta pääosin koronapandemian aiheuttaman lisäresurssitarpeen vuoksi.

Sivistys- ja kulttuurilautakunnan henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan yhteensä 0,3 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempinä. Säästöjä syntyy kulttuurin palveluryhmässä, mikä johtuu rekrytointien viiveestä sekä sijaisten

vähäisestä tarpeesta koronan vuoksi supistetuissa palveluissa. Palkallisten henkilötyövuosien ennuste on lähes vuosisuunnitelman mukainen.

Elinvoima- ja osaamislautakunnan osalta henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan 1,2 milj. euroa alle vuosisuunnitelman.

Työllisyys- ja kasvupalveluissa henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan 0,8 milj. euroa ja palkallisten henkilötyövuosien 79 henkilötyövuotta alle vuosisuunnitelman. Palkkatukityöllistämistä ei ole voitu toteuttaa suunnitellusti koronapandemian takia. Vaikutus on kohdistunut etenkin lakisääteiseen veloitetyöllistämiseen. Oman henkilöstön osalta kaikkia henkilöstösuunnitelman mukaisia rekrytointeja ei ole vielä aloitettu tai rekrytointiprosessi on kesken.

Ammatillisen koulutuksen osalta henkilöstömenojen arvioidaan toteutuvan 0,6 milj. euroa suunniteltua pienempinä. Palkallisten henkilötyövuosien ennuste ylittää vuosisuunnitelman 19 henkilötyövuotta. Henkilöstömenojen ja palkallisten henkilötyövuosien ennusteet eivät ole vertailukelpoisia keskenään.

Lukiokoulutuksen henkilöstömenojen ennuste ylittää vuosisuunnitelman 0,2 milj. euroa ja palkallisten henkilötyövuosien 2 henkilötyövuotta. Ylitys aiheutuu oppivelvollisuuden laajenemisen kustannusvaikutuksista sekä opiskelijahuollon palveluiden lisäyksistä.

Asunto- ja kiinteistölautakunnan osalta henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti ja palkallisten henkilötyövuosien 2 henkilötyövuotta vuosisuunnitelmaa pienempinä.

Joukkoliikennelautakunnan henkilöstömenojen ja palkallisten henkilötyövuosien ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti.

Yhdyskuntalautakunnan osalta henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti ja palkallisten henkilötyövuosien 2 henkilötyövuotta vuosisuunnitelmaa alhaisempina.

Konsernihallinnon henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan 0,2 milj. euroa ja palkallisten henkilötyövuosien 6 henkilötyövuotta vuosisuunnitelmaa pienempinä.

Pirkanmaan pelastuslaitoksen henkilöstömenojen sekä palkallisten henkilötyövuosien ennuste on vuosisuunnitelman mukainen.

Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitoksen henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan 0,1 milj. euroa vuosisuunnitelman pienempinä ja palkallisten henkilötyövuosien vuosisuunnitelman mukaisina.

Tampereen Vesi liikelaitoksen henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan 0,2 milj. euroa ja palkallisten henkilötyövuosien 4 henkilötyövuotta vuosisuunnitelmaa alhaisempina.

Työvoimakustannukset

Työvoimakustannukset saadaan laskeamalla yhteen kaupungin oman henkilöstön henkilöstömenot sekä vuokratyövoiman käytöstä aiheutuneet kustannukset. Työvoimakustannusten tilinpäätöksen ennuste on 664,9 milj. euroa, mikä ylittää vuosisuunnitelman 0,6 milj. eurolla. Henkilöstömenot alittavat vuosisuunnitelman 0,3 milj. euroa. Työvoimanvuokrausmenojen ennuste ylittää vuosisuunnitelman 1,0 milj. eurolla.

Työvoimakustannukset (milj. euroa)	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Sosiaali- ja terveystalouden palvelualue	-226,2	-229,2	-231,9	-2,7
Sosiaali- ja terveystaloutta	-226,2	-229,2	-231,9	-2,7
Sivistyspalvelujen palvelualue	-205,7	-217,8	-217,6	0,3
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	-205,7	-217,8	-217,6	0,3
Elinvoiman ja kilpailukykyyn palvelualue	-93,4	-107,9	-106,7	1,2
Elinvoima- ja osaamislautakunta	-91,3	-103,7	-102,5	1,2
Asunto- ja kiinteistölaikunta	-2,2	-4,3	-4,2	0,0
Kaupunkiympäristön palvelualue	-18,6	-19,9	-19,9	-0,0
Yhdyskuntalaikunta	-17,5	-18,7	-18,7	-0,0
Joukkoliikennelaikunta	-1,1	-1,2	-1,2	-0,0
Konsernihallinto	-24,6	-26,7	-26,5	0,2
Liikelaikokset	-25,8	-24,8	-24,4	0,4
Tampereen Kaupunkiliikenne	-17,1	-15,5	-15,4	0,2
Tampereen Vesi	-8,6	-9,3	-9,1	0,2
Pirkanmaan pelastuslaitos	-36,8	-37,8	-37,8	0,0
Yhteensä	-632,7	-664,2	-664,9	-0,6

Hankinnat

Milj. euroa	Tot 1-4 / 2021	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Palvelujen ostot	-303,8	-911,9	-943,6	-31,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-20,8	-59,2	-65,4	-6,2
Yhteensä	-324,6	-971,1	-1008,9	-37,9

Hankintojen toteuma ja tilinpäätösennuste

- Ostot 3,9 % suunnitelmaa suuremmat
- Koronatestaus on lisännyt merkittävästi laboratoriopalvelujen ostoja
- Palvelujen ostojen muutos ei ole vertailukelpoinen edellisvuoteen verrattuna
- Sosiaali- ja terveystalvelujen ostot muodostaa 95% asiakaspalvelujen ostoista

Palvelujen ja materiaalien ostojen koko vuoden ennuste on 1 008,9 milj. euroa, mikä on 37,9 milj. euroa suunniteltua enemmän. Palvelujen ostot ovat ennusteen mukaan ylittymässä 31,7 milj. eurolla ja aineet, tarvikkeet ja tavarat ylittymässä 6,2 milj. eurolla. Palveluostojen ylitystä selittää erityisesti lasten, nuorten ja perheiden asiakaspalveluostojen kasvu sosiaali- ja terveystalveluissa. Hankintojen ennusteesta noin 3,7 milj. euroa on investointihankkeisiin liittyviä, Valmistus omaan käyttöön -erän (Vok) kautta taseeseen aktivoitavia hankintoja.

Palvelujen ja materiaalien ostojen ennustetaan kasvavan edelliseen vuoteen verrattuna 91,9 milj. eurolla (10,0 %). Lukuja tulkitessa on huomioitava, että palvelujen ostojen muutos edellisvuoteen verrattuna ei ole vertailukelpoinen organisaatiomuutoksesta ja kirjausohjeiden muutoksesta johtuen. Psykiatrian palvelut siirtyivät omasta toiminnasta Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin palvelutaloukseen 1.1.2021 alkaen, mikä vaikuttaa merkittävästi sosiaali- ja terveystalvelujen palvelujen ostojen kasvuun. Palvelusetelien kustannukset kirjattiin aiemmin avustuksiin, mutta 1.1.2021 alkaen palve-

Ostot palveluryhmittäin (milj. euroa)	VS 2021	TP 2021 Enn.	TP Enn 21 / VS 21
1. Asiakaspalvelujen ostot *)	-579,3	-596,3	-17,0
2. Matkustus- ja kuljetuspalvelut	-51,1	-50,7	0,4
3. Toimisto- ja asiantuntijapalvelut	-45,6	-46,0	-0,4
4. Puhtaanapito- ja pesulapalvelut	-44,5	-45,9	-1,3
5. Rakennusten ja alueiden rakentamis- ja kunnossapitopalvelut	-37,2	-37,1	0,1
6. ICT-palvelut	-32,7	-32,4	0,2
7. Majoitus- ja ravitsemuspalvelut	-30,6	-31,4	-0,7
8. Palvelusetelimenot *)	-21,3	-23,4	-2,1
9. Laboratoriopalvelut	-6,9	-16,4	-9,5
10. Sosiaali- ja terveystalvelut	-13,5	-15,2	-1,7

*) VS2021 korjattu takautuvasti, asiakaspalveluostot ja palveluseteliostot olivat ristissä

Merkittävimmät asiakaspalvelujen ostot organisaatioittain (milj. euroa)	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Asiakaspalvelujen ostot yhteensä	-579,3	-596,3	-17,0
Sosiaali- ja terveystalvelut	-552,8	-569,2	-16,4
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut *)	-33,3	-45,3	-12,0
Vastaanottopalvelut	-17,7	-19,1	-1,4
Psykososiaalisen tuen palvelut	-69,3	-71,7	-2,4
Ikäihmisten palvelut	-79,8	-82,1	-2,3
Erikoissairaanhoidon palvelut	-352,8	-351,1	1,8
Kasvatus- ja opetuspalvelut	-18,5	-19,1	-0,6
Varhaiskasvatus ja esiopetus	-3,1	-3,0	0,1
Perusopetus	-15,4	-16,1	-0,7
Työllisyydenhoidon palvelut	-5,1	-5,1	0,0
Pirkanmaan pelastuslaitos	-2,9	-2,9	0,0

*) VS2021 korjattu takautuvasti, asiakaspalveluostot ja palveluseteliostot ristissä

lusetelit kirjataan omalle tililleen palvelujen ostoihin. Kirjauskäytännön muutos lisää sosiaali- ja terveystalvelujen sekä varhaiskasvatuksen palvelujen ostoja. Koronatestauksen kustannukset ovat lisänneet merkittävästi laboratoriopalvelujen ostoja. Lisäksi palvelutarpeen kasvu muun muassa lastensuojelussa, ikäihmisten palveluissa ja vammaispalveluissa selittää palvelujen ostojen kasvua.

Palvelujen ostoissa merkittävin erä on asiakaspalvelujen ostot, joiden ennustetaan ylittävän vuosisuunnitelman tason 17,0 milj. eurolla. Ennusteen mukaan kaupungin asiakaspalvelujen ostot tulevat toteutumaan 596,3 milj. eurolla, josta sosiaali- ja terveystalvelujen ostot muodostavat valtaosan, noin 95 prosenttia. Sosiaali- ja terveystalvelujen palveluryhmittä merkittävimmät asiakaspalvelujen ostot ovat sairaalapalveluissa (351,1 milj.

euroa). Sairaalapalvelujen asiakaspalvelujen ostot ovat ennusteen mukaan alittumassa 1,8 milj. eurolla, mikä johtuu koronapandemian vuoksi supistuneesta erikoissairaanhoidon palvelutuotannosta. Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen ennustettu ylitys on 12,0 milj. euroa johtuen pääosin lastensuojelun sijaishuollon ostopalveluista. Psykososiaalisen tuen palvelujen ennustettu ylitys on 2,4 milj. euroa, mikä johtuu vammaispalvelujen sekä päihde- ja mielenterveyspalvelujen asiakasmäärän ja palvelutarpeen kasvusta. Ikäihmisten palvelujen ennustettu 2,3 milj. euron ylitys johtuu pääosin tehostetun palveluasumisen ostopalveluista. Vastaanottopalvelujen laboratoriopalvelujen 4,5 milj. euron ennustettuun kasvuun vaikuttaa korona -testausten lisääntyminen.

Matkustus- ja kuljetuspalvelujen ennustetuista 50,8 milj. euron ostoista 41,0 milj. euroa on joukkoliikenteen palveluryhmän hankintoja kaupungin ulkopuolisilta liikennöitsijöiltä. Rakennusten ja alueiden rakentamis- ja kunnossapitopalvelujen ennustetaan toteutuvan 37,1 milj. euron suuruisena, josta suurimmat ostot ovat Kaupunkiympäristön palvelualueen tekemät kunnossapitopalvelujen ostot Tampereen Infra Oy:ltä sekä Kiinteistöt tilat ja asuntopoliittikka -palveluryhmän ostot Tampereen Tilapalvelut Oy:ltä.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden tiliryhmässä merkittävin erä on lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden ostot. Lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden ostot ovat ylittämässä vuosisuunnitelman 5,4 milj. eurolla. Vastaanottopalvelujen palveluryhmän hoitotarvikepalvelun kuluvan vuoden budjetti on pienempi kuin edellisvuoden toteuma ja hoitotarvikkeiden kustannusten ennustetaan kasvavan noin 10 % edellisvuodesta. Koronan aiheuttama poikkeustilanne on osaltaan lisännyt kustannuksia. Psykososiaalisen tuen palveluissa lääkemenot ylittyvät huume kuntoutuksen lisääntymisestä johtuen. Muut materiaalin ostot ti-

Ostot tavararyhmittäin (milj. euroa)

	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
1. Hoitotarvikkeiden ostot	-13,5	-18,3	-4,8
2. Muun materiaalin ostot	-7,9	-7,8	0,0
3. Elintarvikkeiden ostot	-5,9	-5,9	-0,0
4. Kaluston ostot	-5,0	-5,3	-0,3
5. Poltto- ja voiteluaineiden ostot	-4,6	-4,7	-0,1
6. Kirjallisuuden ostot	-4,2	-4,3	-0,0
7. Sähkön ostot	-4,2	-4,2	0,0
8. Veden ostot	-3,6	-3,6	-0,0
9. Lääkkeiden ostot	-1,5	-2,2	-0,7
10. Rakennusmateriaalien ostot	-2,3	-2,2	0,1

lille kirjataan erilaisia muihin kuluryhmiin sopimattomia materiaali- ja tarvikehankintoja. Merkittävimmät muun materiaalin ostot ovat Toisen asteen koulutuksen 1,8 milj. euron materiaali- ja tarvikehankinnat sekä Kasvatus- ja opetuspalveluiden tarvikehankinnat 1,6 milj. euroa.

Hankintojen kehittäminen

Hankintojen kehittämisessä on edetty 2020 laaditun hankintojen kehittämisen ja digitalisoinnin tiekartan mukaisesti. Alkuvuonna on käynnistetty kaksi tiekarttaan sisältynyttä projektia. Sopimushallinnan ja seurannan kehittäminen -projektissa otetaan käyttöön sopimushallintajärjestelmä ja kehitetään sopimushallintaan liittyviä toimintamalleja. Sopimushallintajärjestelmällä tuetaan kaupungin sopimuskokonaisuuden johtamista ja hallintaa sekä parannetaan sopimuksia koskevien tietojen saatavuutta ja käyttöä hankinnan ja sopimusaikaisen toiminnan tehtävissä. Järjestelmän käyttöönotolla mahdollistetaan sopimustietojen kytkeminen tietojohdantamisen prosessiin muun muassa yhdistämällä niitä taloushallintajärjestelmästä saataviin tietoihin. Taivoitteena on myös vähentää sopimushallintaan liittyviä manuaalisia vaiheita, tukea tehtävien oikea-aikaista suorittamista ja tehostaa toimintaa prosesse-

ja yhtenäistämällä.

Hankintatoimen organisointi ja johtaminen -projektissa tarkastellaan kaupungin hankintatoimen nykytilaa ja tunnistetaan sote-uudistuksen vaikutuksia hankintatoimintaan. Projektissa on tarkoitus tunnistaa hankintatoimen tehtävissä, rooleissa ja osaamisessa tarvittavia muutoksia, jotka toimeenpanemalla voidaan parantaa hankinnan tuloksellisuutta.

Kaupungin hankkimien infrauraakoiden haitallisten ympäristövaikutusten pienentämiseksi on alkuvuoden aikana työstetty ympäristösuunnitelman pohjaa. Jo tarjousta jättäessä tarjoajarytymän tulee vastata työmaan ympäristöasioihin liittyvään suppeampaan kysymyspatteristoon. Tarjouskilpailun voittajalta edellytetään lisäksi tilaajan ympäristösuunnitelmapohjalle tehtävää kattavampaa selvitystä mm. eri ympäristönäkökohtien huomioimisesta, ympäristösuunnitelman jalkauttamisesta ja omavalvonnasta urakassa.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelualueen hankintojen osalta aloitettiin myös alkuvuodesta kehitystyö, jonka tarkoituksena on edistää kestävyysnäkökulmien huomioimista hankinnoissa. Työpajoissa on tunnistettu merkittävimmät hankinnat ja niihin liittyvät keskeiset kestävyysnäkökulmat. Jatkotyöstettäviksi teemoiksi nousivat mm. liikkuminen ja

logistiikka, tilojen energiankulutus ja ruoka. Kehitystyön lopputuloksena syntyy tiekartta, josta hankintojen tekijät saavat konkreettisia neuvoja kestävyysnäkökulmien huomioimiseen hankinnoissa.

Kaupungin hankintaverkoston toimintaa on jatkettu etätapaamisissa ja osanotto on ollut runsasta. Kevään ensimmäisessä tapaamisessa tutustuttiin muun muassa kilpailullisen neuvottelumenet-

telyn vaiheisiin kaupunkiympäristön palvelualueen case-esimerkin kautta ja kuultiin, miten hankittavien asiantuntijapalvelujen laatua voidaan varmistaa kilpailutuksessa.

Hankintojen kehittämisen ohjausryhmä perustettiin vuonna 2020 ohjaamaan kaupunkitasoisesti hankintojen kehittämistä. Ohjausryhmä on jatkanut toimintaa vuonna 2021.

KANSALLISEN KYNNYSARVON YLITTÄVIEN HANKINTOJEN KESKEISET TUNNUSLUVUT

Tammi-huhtikuu 2021

- Käynnistettyjä hankintamenettelyjä 31 kpl
- Kilpailutusten perusteella tehtyjä hankintapäätöksiä 25 kpl
- Kilpailutuksissa vastaanotettuja tarjouksia 124 kpl*
- Kilpailutusten perusteella tehtyjä hankintasopimuksia 41 kpl*

*tiedot puuttuvat 4 hankinnasta

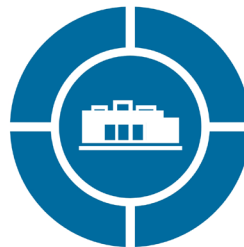
HANKINTAPÄÄTÖKSET 1-4/2021

PIRKANMAALAISET TOIMITTAJAT
43 % SOPIMUSTEN LUKUMÄÄRÄSTÄ

HANKINNAT, JOISSA VAIN
PIRKANMAALAINEN TOIMITTAJA
36 % SOPIMUSTEN VUOSIARVOSTA

PK-YRITYKSET
64 % SOPIMUSTEN LUKUMÄÄRÄSTÄ

HANKINNAT, JOISSA VAIN
PK-YRITYS TOIMITTAJANA
71 % SOPIMUSTEN VUOSIARVOSTA

INNOVATIIVISET HANKINNAT
5 % KAIKISTA HANKINNOISTA

32 % SOPIMUSTEN VUOSIARVOSTA

YMPÄRISTÖKRITEEREJÄ KÄYTETTY
VAATIMUKSENA
16 % KAIKISTA HANKINNOISTA

24 % SOPIMUSTEN VUOSIARVOSTA

tiedot puuttuvat kuudesta hankinnasta

Tuottavuuden tila

Tuottavuuden raportointi tuo tietoa tuottavuuden kehityksestä tuottavuusmittareiden avulla. Mittareille asetetaan vuosittain tavoitteet talousarviossa. Tuottavuuden tilasta raportoidaan kaupunginhallitukselle ja valtuustolle toiminnan ja talouden katsauksissa kolmannesvuosittain. Osana kaupungin 10 kohdan toimenpideohjelmaa tuottavuuden laskentaa, mit-taamista ja seurantaan kehitetään edelleen ja mittaristoa täydennetään tietopohjan laajentuessa. Lautakuntien tuottavuusmittarit sisältyvät katsauksen talousarvion toteumaver-tailu-osioon. Kaupungin, lautakuntien ja

pilottien pidemmän aikavälin tuottavuuden seurantatiedot ovat luettavissa sähköisestä raportista, TuottavuusPulssista.

Tuottavuuskehityksen arviointi

Tampereen kasvun arvioidaan jatkuvan tulevina vuosina, minkä vuoksi tuottavuuden arvioinnissa on valittu kasvavan kaupungin näkökulma. Asukasmäärän kasvaessa tuottavuutta voidaan parantaa vähentämällä kustannuksia, pitämällä kustannukset nykytasolla tai hillitsemällä kustannusten kasvua niin, että se jää asukasmäärän kasvua alhaisemmaksi.

Tuottavuus lasketaan palvelusta tai tehtävästä syntyvän tuotoksen ja siihen käytettyjen erilaisten tuotannontekijöiden yhteenlasketun panoksen suhteena. Julkisella sektorilla panokset ovat tuotannontekijöistä aiheutuvia kustannuksia ja tuotokset ovat palveluista syntyviä suoritteita. Koska palveluja on paljon ja niiden suoritteet ovat erilaisia, käytetään Tampereen kaupunkitason ja lautakuntien tuottavuuskehityksen arvioinnissa asukasmäärää, väestöpohjaa tai asiakasmäärää kuvaamaan palvelujen kysyntää ja välillisesti tuotosta.

Tuottavuusmittareiden toteuma ja kehitys

Kaupunkitasolla tuottavuutta seurataan päämittareiden ja tuottavuutta selittävien mittareiden avulla. Hankintojen tehokkuutta mitataan vain kerran

vuodessa. Kunkin mittarin osalta raportoidaan mittarilukeman lisäksi sen muutosta edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan rahanarvoja muuttamat-

ta. Mittaritietojen tulkintaan sisältyy edelleen epävarmuutta vallitsevan koronapandemiatilanteen vuoksi.

Tuottavuusmittarit	30.4.2020	30.4.2021	Muutos	Muutos%	TA 2021
Päämittarit					
Käyttökustannukset, euroa/asukas	-2 498	-2 568	-69	2,8 %	-7 898
Työvoimakustannukset, euroa/asukas	-904	-841	63	-7,0 %	-2 669
Palveluhankinnat, euroa/asukas	-1 110	-1 248	-138	12,4 %	-3 614
Nettomenot, euroa/asukas	-1 738	-1 842	-104	6,0 %	-5 416
Selittävät mittarit					
Sairauspoissaolot, %	4,91%	4,63%	-0,3 %yks.	-	4,35%
Työntekijäkokemus, QWL (max 100)	58,1*	59,0	0,9	1,5 %	60,0
Hankintojen tehokkuus, taso (max 100)	-	-	-	-	80
Tilatehokkuus, htm2/asukas	3,55	3,51	-0,04	-1,3 %	3,51
Asukasmäärä	238 656	241 672	3 016	1,3 %	244 500

* Tulos on vuodenvaihteen 2020 kyselystä

Kaupungin asukasmäärä on kasvanut vertailuajankohdasta 3 016 asukkaalla (1,3 %). Yhtä asukasta kohden kaupunki on käyttänyt tammi-huhtikuussa 2 568 euroa, joka on 69 euroa (2,8 %) enemmän kuin vuotta aiemmin. Käyttökustannukset sisältävät kaupungin toimintamenot ja pääomakustannuksista poistot. Kun-

tien hintaindeksin ensimmäiset tiedot vuodelta 2021 saadaan vasta kesäkuussa, mutta tiedossa on, että kuluttajahintojen vuosimuutos (inflaatio) oli 2021 huhtikuussa 2,1 % (Tilastokeskus 14.5.2021). Asukaskohtaisten työvoimakustannusten 7,0 % alentumiseen on vaikuttanut mm. psykiatrian palvelujen siirto omasta

toiminnasta Pirkanmaan sairaanhoitopiirin palvelutilaukseen, mikä toisaalta näkyy palveluhankintojen kasvuna. Lisäksi palveluhankintojen 12,4 % kasvuun on vaikuttanut kansallisen Kuntatieto-ohjelman edellyttämät kirjanpidolliset muutokset palvelusetelihankinnoissa. Palvelusetelien kustannukset kirjataan 2021

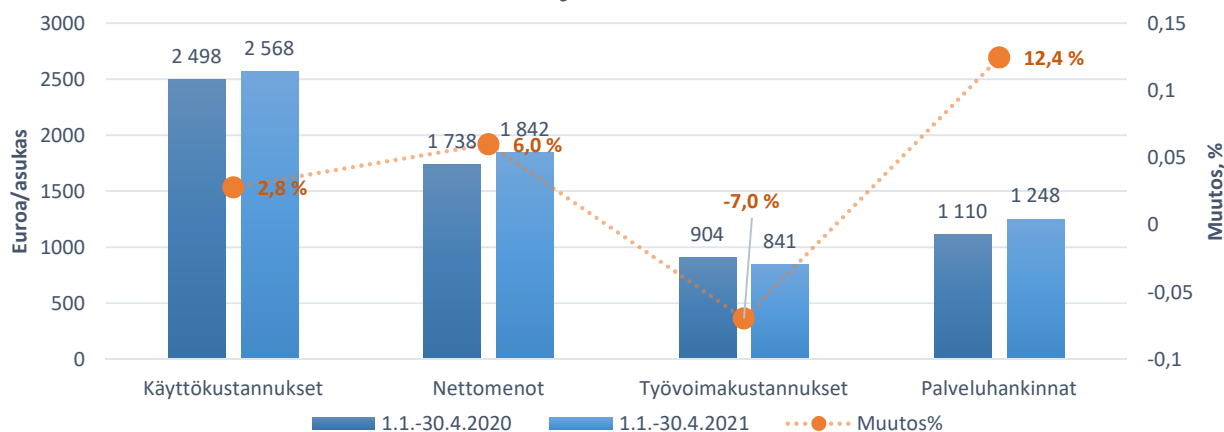
alkaen palveluhankinnoiksi, aiemmin ne kirjattiin avustuksiin. Nettomenoja kertyi 104 euroa enemmän asukasta kohden laskettuna: tulokertymä oli pienempi (-31 e/asukas) ja menokertymä suurempi (-73 e/asukas) kuin edellisvuoden huhtikuussa. Koronapandemia on pienentänyt tuloja ja vastaavasti koronatestaus, massarokotukset ja suojaruusteet ovat lisänneet menoja. Sosiaali- ja terveyspalvelujen menot ovat kasvussa mm. lastensuojelussa, vammaispalveluissa ja ikäihmisten palveluissa.

Sairauspoissaolojen osuus kokonaistyöajasta oli 4,63 %, jossa on laskua edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan nähden -6,7 %. Koronapandemialla näyttäisi olevan positiivinen vaikutus sairauspoissaoloihin niissä tehtävissä, joissa etätyön tekeminen on mahdollista. Hyvä työntekijäkokemus parantaa palvelun laatua ja työn tehokkuutta. Työntekijäkokemusta mittaava QWL-indeksi muodostuu kolmesta osa-alueesta: päämäärät ja luovuus, yhteenkuuluvuus ja identiteetti sekä fyysinen ja emotionaalinen turval-

isuus. Työntekijäkokemuskyselyn tulos oli 59 ja se parani 0,94 yksikköä vuodenvaihteen 2020 tilanteesta tasaisesti kaikissa osa-alueissa.

Vuoden 2021 huhtikuun lopussa palvelukäytössä on tiloja yhteensä 847 166 htm². Asukasta kohden laskettuna tilojen määrä on vähentynyt edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan nähden 0,04 htm². Tilatehokkuus on parantunut 1,3 %. Tilat ovat vähentyneet tarkastelujaksolla noin 700 htm².

Asukaskohtaiset kustannukset ja niiden muutos, huhtikuu 2020 ja 2021

Tuottavuus- ja tuloksellisuuspilottit

Tuottavuuden parantamiseksi palvelualueilla on vuosina 2019-2021 yhteensä 13 tuottavuus-/tuloksellisuuspilottia, joissa kehitetään tuottavuuden mittaamista, johtamista ja seuranta. Pilottikohteet ovat määritelleet vuoden 2021 palvelu- ja vuosisuunnitelmiin toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja niiden edistymistä seurataan lautakunnissa kolmannesvuosittain. Huhtikuun 2021 tilanteessa kaikki pilottit arvioivat tuottavuustoimenpiteiden joko toteutuneen tai tulevan toteutumaan. Tuottavuusmittareiden tiedot ovat luettavissa TuottavuusPulssissa, joka löytyy kaupungin nettisivuilta: Tampereen kaupunki>Talous ja strategia> Toiminnan ja talouden

seuranta>Tuottavuus.

Tredun ja sen metsäalan koulutuksen tuottavuuspilottien mittarit on määritelty ja tavoitearvot asetettu vuodelle 2021. Tuottavuus- ja toiminnan mittareiden toteumaa seurataan säännöllisesti ja mahdollisiin poikkeamiin puututaan nopeasti. Kasvun ja opin polkujen kolmessa pilottissa tuottavuustyö on aloitettu, mutta koronaepidemian johdosta tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida. Koilliskeskus-hyvinvointikeskuksen toiminnan tuloksellisuutta kuvaavien mittareiden määrittely on toteutettu painottuen laadulliseen arviointiin. Eteläisen alueen kirjastopalvelun tuottavuutta seurataan vuositason aukiolotunnit/käyttökustannukset-mittarilla. Katujen talvihoidon pilottissa on todettu, että tuottavuuden

muutosta on vaikea osoittaa lyhyen aikajänteen perusteella. Mittaristo on laadittu, mutta tietojen kerääminen ja analyysit tapahtuvat melko pitkällä viiveellä. Kotihoidon, lastensuojelun, asumispalvelujen asiakasohjauksen ja vammaispalvelujen pilottien mittareiden arvioidaan toteutuvan tavoitteen mukaisesti vuoden 2021 aikana. Terveysasemapalvelujen pilottissa digitaalisten palveluiden määrän osuus kaikista kontakteista ja kaikista asiakkaista sekä työntekijäkokemuksen ja asiakaskokemuksen arvioidaan toteutuvan tavoitteen mukaisesti vuoden 2021 aikana. Väestövastuuseen suhteutettujen nettomenojen arvioidaan ylittävän tavoitteen, mikä johtuu lähinnä koronaepidemiaan liittyvistä menoista.

RAHOITUSLASKELMA

Milj. euroa	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	TA 2021	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21	TP Enn 21 / TP 20
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate	68,5	169,4	97,8	100,3	91,9	-8,4	-77,5
Satunnaiset erät	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,3
Tulorahoituksen korjauserät	-5,7	-17,4	-49,8	-49,8	-49,1	0,7	-31,7
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-40,6	-229,9	-271,6	-298,9	-259,9	39,0	-30,0
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,3	7,3	0,6	2,7	3,8	1,1	-3,5
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	6,0	45,4	77,0	77,0	74,3	-2,6	29,0
Toiminnan ja investointien rahavirta	28,6	-24,9	-145,9	-168,8	-138,9	29,9	-114,0
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten lisäykset	0,0	-17,0	-3,7	-3,7	-3,7	0,0	13,3
Antolainasaamisten vähennykset	0,1	2,3	2,9	2,9	2,9	0,0	0,6
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,0	120,0	145,0	145,0	85,0	-60,0	-35,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1,3	-16,2	-18,6	-18,6	-18,6	0,0	-2,4
Lyhytaikaisten lainojen muutos	63,6	16,1	0,0	0,0	-0,0	-0,0	-16,1
Muut maksuvalmiuden muutokset	-42,9	41,9	0,0	0,0	0,0	0,0	-41,9
Rahoituksen rahavirta	19,5	147,1	125,6	125,6	65,6	-60,0	-81,5
Rahavarojen muutos							
Rahavarat tilikauden lopussa	361,1	313,0	-	-	239,6	-	-
Rahavarat tilikauden alussa	313,0	190,8	-	-	313,0	-	-

Rahoituslaskelman toteuma ja tilinpäätösnuste

RAHAVAROJEN MUUTOS

-73,3 milj. €

(TP Enn 2021)

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Toiminnan rahavirta osoittaa tilikauden aikana toiminnan avulla saatujen rahavarojen riittävyyden toimintaedellytysten säilyttämiseen, uusien investointien tekemiseen ja lainojen takaisinmaksuun. Toiminnan rahavirran ennuste on 42,8 milj. euroa, mikä alittaa vuosisuunnitelman 7,7 milj. eurolla. Merkittävin syy alittumiseen on vuosikatteen ennustettu toteutuminen 8,4 milj. euroa vuosisuunnitelman heikommin. Vuosikatetta on analysoitu tuloslaskelman analyysin yhteydessä.

Investointien rahavirrat osoittavat sen rahavarojen käytön, joiden avulla järjestetään palvelutuotannon edellytykset ja kerrytetään tulevia rahavirtoja pitkällä aikavälillä. Investointien rahavirran ennuste on -181,8 milj. euroa, mikä on 37,5 milj. euroa vähemmän kuin vuosisuunnitelmassa. Nettoinvestointien ennustetaan alittuvan 40,1 milj. eurolla vuosisuunnitelmasta pääasiassa talonrakennushankkeiden, maan esirakentamishankkeiden ja Hiedanrannan investointihankkeiden viivästymisen sekä Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitoksen vähentyneen investointitarpeen vuoksi. Pysyvien vastaavien luovutustuloja ennustetaan

toteutuvan 2,6 milj. euroa vuosisuunnitelmaa vähemmän. Investointien ja pysyvien vastaavien luovutustulojen ennustetta on käsitelty tarkemmin kohdassa Investoinnit.

Toiminnan ja investointien rahavirtaennuste -138,9 milj. euroa osoittaa menojen kattamistarpeen rahavaroja vähentämällä tai lainoja lisäämällä. Ennuste on 29,9 milj. euroa parempi kuin vuosisuunnitelmassa, mihin vaikuttaa erityisesti investointien suunniteltua alhaisempi toteumaennuste. Edelliseen tilinpäätökseen nähden toiminnan ja investointien rahavirran ennustetaan toteutuvan 114,0 milj. euroa suurempana erityisesti vuosikatteen laskun vuoksi. Toiminnan ja investointien rahavirran

viiden vuoden kertymä muodostuu ennusteen mukaan 417,4 milj. euroa negatiiviseksi, mikä tarkoittaa, että menoja joudutaan kattamaan olemassa olevia rahavaroja vähentämällä tai lainoja lisäämällä.

Rahoituksen rahavirrat osoittavat antolaina- ja muiden saamisten, toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden sekä oman ja vieraan pääoman muutokset tilikauden aikana. Rahoituksen rahavirran ennustetaan toteutuvan 60,0 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempänä lainakannan muutosten vuoksi. Tilinpäätösennusteen mukaan uutta pitkäaikaista lainaa nostetaan 60,0 milj. euroa vuosisuunnitelmaa vähemmän. Olemassa olevia pitkäaikaisia

lainoja lyhennetään vuosisuunnitelman mukaisesti. Lyhytaikaisten lainojen muutos on linjassa vuosisuunnitelmaan.

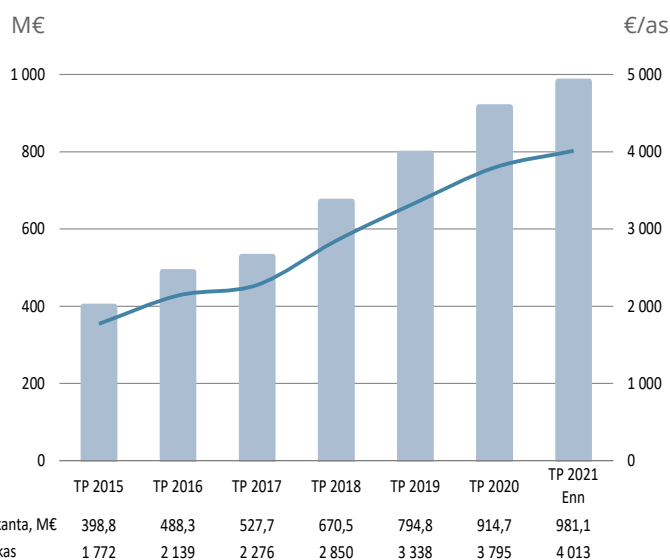
Kaupungin lainakannan ennuste vuoden lopussa on 981,1 milj. euroa ja asukaskohtaisen lainakannan ennuste 4 013 euroa. Vuoteen 2020 verrattuna lainakannan ennustetaan kasvavan 66,4 milj. eurolla ja asukaskohtaisen lainakannan 217 eurolla. Rahavarojen muutoksen ennustetaan olevan -73,3 milj. euroa. Ennustetta suhteessa vuosisuunnitelmaan heikentää vuosikatteen ennustettu toteutuminen suunniteltua alhaisempana ja pitkäaikaisten lainojen lisäyksen ennustettu toteutuminen suunniteltua pienempänä. Maksuvalmiusvaikutuksessa on huomioitu rahoituksen rahavirran osalta vain antolainauksen ja lainakannan muutokset (ei muita maksuvalmiuden muutoksia).

Maksuvalmiutta mittaavan investointien tulorahoitusprosentin ennuste on 36 prosenttia, mikä osoittaa kaupungin tulorahoituksen tason olevan riittämätön suhteessa investointitasoon. Vuosisuunnitelmassa asetettu tavoite investointien tulorahoitusprosentiksi (34 %) tullaan ennusteen mukaan saavuttamaan.

TUNNUSLUKUTAULUKKO

Rahoituslaskelman tunnusluvut	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	TP Enn 2021
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, milj. euroa	-347,2	-424,5	-417,4
Investointien tulorahoitus, %	170	76	36
Laskennallinen lainanhoitokate	0,6	1,4	0,8
Lainanhoitokate	10,5	5,9	3,1
Rahavarojen riittävyys, pv	208	57	40

LAINAMÄÄRÄN KEHITYS

Investoinnit

Milj. euroa (sis. kaupungin sisäiset erät)	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	TA 2021	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Aineettomat hyödykkeet						
Tietokoneohjelmistojen käyttöoikeudet	-0,1	-0,6	-0,1	-0,1	-0,1	0,0
Tietokoneohjelmistojen valmistusarvot	-0,6	-2,2	-7,0	-9,7	-9,6	0,0
Muut pitkävaikutteiset menot	-0,4	-4,6	-1,5	-2,1	-2,1	0,0
Aineelliset hyödykkeet						
Maa- ja vesialueet	-1,2	-16,4	-31,0	-34,6	-22,7	11,9
Rakennukset ja rakennelmat	-4,7	-27,4	-112,0	-125,8	-98,6	27,2
Kiinteät rakenteet ja laitteet	-0,4	-16,8	-90,8	-96,2	-98,2	-2,0
Koneet ja kalusto	-14,3	-8,1	-13,7	-15,0	-13,1	1,9
Muut aineelliset hyödykkeet	-0,0	-0,6	-0,3	-0,4	-0,4	0,0
Keskeneräiset hankinnat	-31,7	-110,8	0,0	0,0	-0,0	-0,0
Sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	0,0	-42,5	-15,2	-15,2	-15,2	0,0
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	-40,6	-229,9	-271,6	-298,9	-259,9	39,0
Rahoitusosuudet	0,3	7,3	0,6	2,7	3,8	1,1
NETTOINVESTOINNIT YHTEENSÄ	-40,3	-222,6	-271,0	-296,2	-256,1	40,1
Pysyvien vastaavien luovutustulot	6,0	45,4	77,0	77,0	74,3	-2,6

Investointien toteuma

Investointimenojen toteuma huhtikuun lopussa oli 40,3 milj. euroa. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloja on kertynyt yhteensä 6,0 milj. euroa.

Investointien tilinpäätösennuste

Tilinpäätösennusteen mukaan vuoden 2021 nettoinvestoinnit tulevat olemaan 256,1 milj. euroa, mikä alittaa vuosisuunnitelman 40,1 milj. eurolla.

Suurimmat investoinnit peruskaupungin sisällä ovat Asunto- ja kiinteistölaulukunnassa (141,7 milj. euroa) ja Yhdyskuntalautakunnassa (68,9 milj. euroa). Näiden lisäksi myös Tampereen Veden investoinnit (21,0 milj. euroa), Konsernihallinnon yhteisten erien investoinnit (15,2 milj. euroa) sekä Sivistys- ja kulttuurilautakunnan investoinnit (9,1 milj. euroa) ovat merkittäviä. Suurimpia poikkeamia

tilinpäätösennusteessa verrattuna vuosisuunnitelmaan on Asunto- ja kiinteistölaulukunnan talonrakennushankkeissa, maanhankinnan ja maan esirakentamisen investoinneissa (pl. erikseen sitovat erät), Hiedanranta-kehitysohjelmassa, Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitoksella ja Yhdyskuntalautakunnan investoinneissa.

Asunto- ja kiinteistölaulukunnan 11,1 milj. euron investoinnit koostuvat maanhankinnasta, vahvistuneiden asemakavojen ja kaupungin sitoumusten mukaisista johtosiirroista sekä pilaantuneiden maiden puhdistuksista. Niiden ennustetaan toteutuvan 5,0 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempänä ja suurimmat poikkeamat verrattuna suunnitelmaan aiheutuvat laajuus- ja aikataulumuutoksista.

NETTOINVESTOINNIT

-256,1 M€

(TP Enn 2021)

+40,1 M€

(TP Enn 2021- VS 2021)

Asunto- ja kiinteistöalautakunnan 96,0 milj. euron talonrakennusinvestointien ennustetaan toteutuvan 25,8 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempänä. Talonrakennusinvestoinneista pääosa kohdentuu varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tilatarpeisiin. Merkittävimmät talonrakennusinvestointien alitukset ovat Tammelan stadion uudisrakennus (+6,0 milj. euroa), Etelä-Hervannan koulu ja päiväkotit uudisrakennus (+5,4 milj. euroa), Pyynikintie 2 koulurakennus (+1,8 milj. euroa), Sammon koulun laajennus ja päiväkotit (ent. Liisanpuiston koulu ja päiväkotit) (+1,8 milj. euroa) ja Lielahden uusi päiväkotit (1,1 milj. euroa). Talonra-

kennusinvestointien kustannusarviot ovat täsmentyneet tai niissä on aikataulumuutoksia. Myös vuokrauksella tai muulla rahoitusmallilla toteutettavien hankkeiden osuus on merkittävä vuonna 2021.

Kehitysohjelma Hiedanrannan nettoinvestointien 11,9 milj. euron tilinpäätösennuste alittaa vuosisuunnitelman 8,4 milj. eurolla Näsisaaren vesistötyön viivästymisen sekä rakennusten kunnostamisen toteumaennusteen pienenemisen takia.

Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitoksella investointimenojen tilinpäätösennuste alittaa 1,8 milj. euroa vuo-

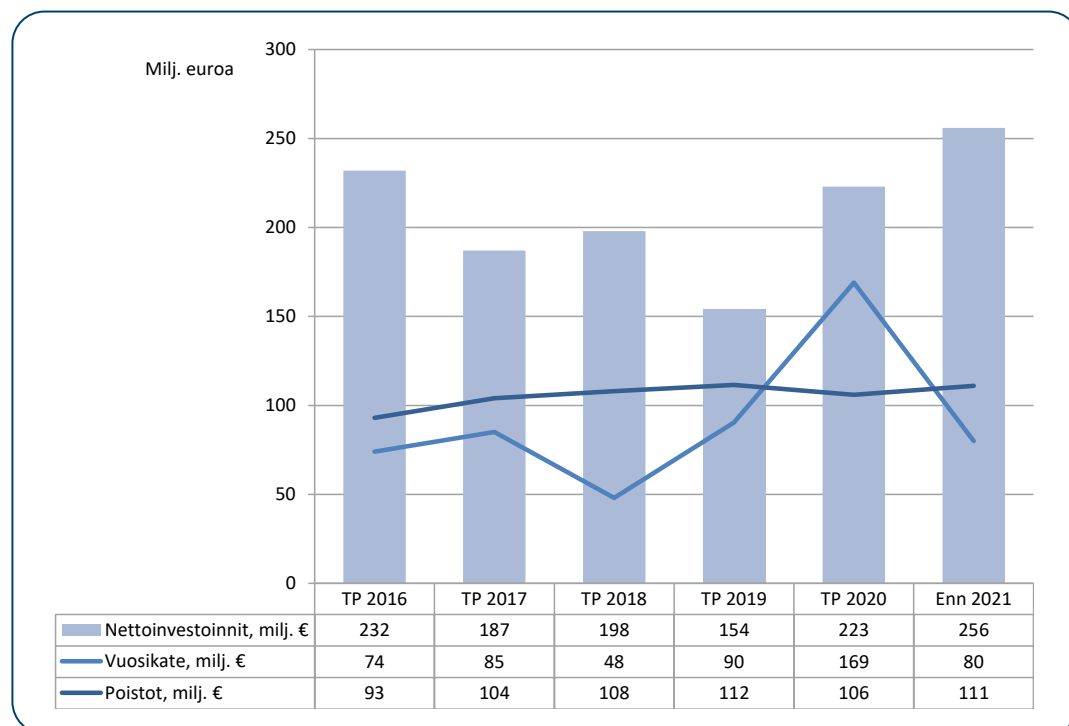
sisuunnitelman investointitarpeiden tarkentumisen vuoksi.

Yhdyskuntalautakunnan investoinneissa tilinpäätösennuste ylittää 0,9 miljoonaa euroa vuosisuunnitelman rakentajille maksettavan allianssibonuksen sekä Jäähallinkaaren ennakoitua vaativampien pohjaolosuhteiden takia.

Pysyvien vastaavien luovutustulojen tilinpäätösennuste on 74,3 milj. euroa ja alittaa vuosisuunnitelman 2,6 milj. eurola.

Tarkemmat tiedot investointien etenemisestä löytyvät Talousarvion toteuma-vertailu -osioissa.

NETTOINVESTOINNIT JA VUOSIKATE

TASE

Milj. euroa	30.4.2021	31.12.2020	Milj. euroa	30.4.2021	31.12.2020
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	2 030,1	2 025,0	OMA PÄÄOMA	1 208,2	1 173,6
Aineettomat hyödykkeet	115,5	116,6	Peruspääoma	636,7	636,7
Aineettomat oikeudet	0,8	0,7	Muut omat rahastot	19,6	19,6
Muut pitkävaikutteiset menot	114,7	115,9	Edellisten tilikausien ylijäämä	517,3	451,5
Aineelliset hyödykkeet	1 470,2	1 463,7	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	34,6	65,8
Maa- ja vesialueet	215,0	214,0	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	19,4	20,0
Rakennukset	563,0	560,0	PAKOLLISET VARAUKSET	3,8	3,9
Kiinteät rakenteet ja laitteet	403,7	419,2	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	16,5	16,9
Koneet ja kalusto	26,0	27,8	VIERAS PÄÄOMA	1 262,1	1 227,1
Muut aineelliset hyödykkeet	5,4	5,3	Pitkäaikainen	717,5	718,9
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	257,1	237,3	Lyhytaikainen	544,6	508,2
Sijoitukset	444,5	444,7	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 509,9	2 441,5
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	0,4	0,4			
VAIHTUVAT VASTAAVAT	479,4	416,0			
Vaihto-omaisuus	7,0	7,0			
Saamiset	111,4	96,1			
Pitkäaikaiset saamiset	7,0	7,1			
Lyhytaikaiset saamiset	104,4	89,0			
Rahoitusarvopaperit	20,1	17,6			
Rahat ja pankkisaamiset	341,0	295,4			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 509,9	2 441,5			

Taseen toteuma

Tase kuvaa kaupungin taloudellista asemaa. Se kertoo laatimishetken varojen, velkojen ja oman pääoman määrän. Kaupungin taseen loppusumma oli huh-tikuun lopussa 2 509,9 milj. euroa, mikä oli 68,5 milj. enemmän kuin tilinpäätös-hetkellä. Kaupungin lainakannan ennus-tetaan olevan vuoden lopussa 981,1 milj. euroa, mikä on 66,4 milj. euroa edellistä tilinpäätöstä enemmän. Lainakantaen-nuste asukasta kohden on 4 013 euroa, mikä tarkoittaa 217 euron kasvua edel-lisvuodesta. Omavaraisuusaste oli huh-tikuun lopussa 49 %, mikä oli saman verran kuin tilinpäätöksessä 2020. Oma-varaisuusasteen hyvä tavoitetaso kunta-taloudessa on 70 %, mitä kaupunki ei ole viime vuosina saavuttanut.

Pysyviä vastaavia ovat erät, jotka on tarkoitettu tuottamaan tuloa jatkuvasti useana tilikautena. Pysyviin vastaaviin sisällytetään aineettomat ja aineelliset hyödykkeet sekä sijoitukset. Pääosa kaupungin pysyvistä vastaavista on aineellisia hyödykkeitä. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat kasvoivat vuo-den vaihteen tilanteesta 19,8 milj. eurolla (8,3 %) kaupungin investointien vuoksi. Investointeja on analysoitu tarkemmin katsauksen kohdassa Investoinnit. Kiinteät rakenteet ja laitteet laskivat tilinpäätöshetkestä 15,5 milj. eurolla (3,7 %). Kokonaisuudessaan pysyvät vastaavat ovat tilinpäätöshetken tasolla.

Vaihtuvia vastaavia ovat vaihto-omaisuus ja rahoitusomaisuus. Vaihto-

omaisuuden erässä muussa vaihto-omaisuudessa esitetään Sulkavuoren keskuspuhdistamon rakentamisesta syntynyt louhevarasto, joka on suunniteltu käytettäväksi Vaitinaron alueella. Tammi-huhtikuun saamiset eivät ole täysin vertailukelpoisia edelliseen tilinpäätökseen kirjanpidon jaksotusten vuoksi. Jaksotuksilla on vaikutusta etenkin lyhytaikaisiin myyntisaamisiin, lainasaamisiin ja siirtosaamisiin. Pitkäaikaiset saamiset olivat edellisen tilinpäätöksen tasolla.

Rahoitusarvopaperien tasearvo 20,1 milj. euroa kasvoi tilinpäätöshetkestä 2,5 milj. euroa. Kaupunki on tehnyt varainhoitosopimuksen 1,5 milj. eurolla ja uusien sijoitusten osuus kasvusta oli 1,0 milj. euroa.

Rahat ja pankkisaamiset ovat kasvaneet 45,6 milj. euroa edellisestä tilinpäätöksestä.

Positiivisen tuloksen vuoksi kaupungin oma pääoma kasvoi tammi-huhtikuussa 34,6 milj. eurolla.

Kaupungin lainakanta kasvoi tammi-huhtikuussa 62,3 milj. eurolla. Lyhytaikaiset lainat muilta luotonantajilta kasvoivat 63,6 milj. eurolla. Erä sisältää kaupungin konsernitilillä olevat tytäryhteisöjen varat. Kaupungin lainakanta oli huhtikuun lopussa 977,0 milj. euroa, mikä on 4 043 euroa asukasta kohden. Muut vieraan pääoman erät eivät ole tammi-huhtikuun osalta täysin vertailukelpoisia edelliseen tilinpäätökseen nähden kirjanpidon jaksotuksista johtuen. Jaksotuksilla on vaikutusta etenkin ostovelkoihin, muihin velkoihin ja siirtovelkoihin.

Kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus oli 194 %, mikä tarkoittaa, että tammi-huhtikuun käyttötuloista olisi

TUNNUSLUKUTAULUKKO

Taseen tunnusluvut	30.4.2021	31.12.2020
Omavaraisuusaste, %	49	49
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	194	183*
Kertynyt ylijäämä, 1 000 euroa	551 864	517 303
Kertynyt ylijäämä, euroa/asukas	2 284	2 143
Lainakanta, 1 000 euroa	976 994	914 729
Lainat, euroa/asukas	4 043	3 789
Lainasaamiset, 1 000 euroa	109 040	109 175
Asukasmäärä	241 672	241 391

* 30.4.2020

tarvittu yli 100 prosenttia kaupungin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun vertailutieto on laskettu edellisen vuoden tammi-huhtikuun käyttötulojen perusteella. Tuloslaskelman käyttötulokertymän kasvaessa suhteellinen velkaantuneisuusaste laskee loppuvuotta kohden, vuoden 2020 tilinpäätöksessä tunnusluku oli 65 %.

KOROLLISET VELAT

Milj. euroa	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	TA 2021	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / TP 20
Pitkäaikaiset korolliset velat						
Rahalaitoksille	692,3	693,7	840,0	840,0	760,0	66,4
Lyhennykset	-1,3	-16,2	-18,6	-18,6	-18,6	-2,4
Nostot	0,0	120,0	145,0	145,0	85,0	-35,0
Lyhytaikaiset korolliset velat					0,0	
Henkilöstökassalle	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,0
Tytäryhtiöille	284,7	221,1	210,0	210,0	221,1	0,0
Korolliset velat yhteensä	977,0	914,7	1 050,0	1 050,0	981,1	66,4

KONSERNIENNUSTE

Konsernituloslaskelma

Milj. euroa	TP 2020	TP Enn 2021	TP Enn 2021 / TP 2020
Toimintatuotot	1 218,7	1 439,7	221,0
Toimintakulut	-2 305,3	-2 629,8	-324,5
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	5,5	4,8	-0,7
Toimintakate	-1 081,1	-1 185,4	-104,3
Verotulot	1 035,3	1 080,0	44,7
Valtionosuudet	394,6	354,6	-40,0
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	1,5	2,0	0,5
Muut rahoitustuotot	4,4	2,8	-1,6
Korkokulut	-34,1	-41,0	-6,9
Muut rahoituskulut	-2,5	-0,8	1,7
Vuosikate	318,1	212,2	-105,9
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-211,4	-223,6	-12,2
Omistuksen eliminointierot	-3,3	0,0	3,3
Arvonalentumiset	-2,0	-0,7	1,3
Satunnaiset erät	0,0	0,0	0,0
Tilikauden tulos	101,5	-12,0	-113,5
Tilinpäätössiirrot	0,3	0,5	0,2
Tilikauden verot	-10,3	-10,2	0,1
Laskennalliset verot	-4,9	-3,6	1,3
Vähemmistöosuudet	-6,0	-2,6	3,4
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	80,6	-27,8	-108,4

TILIKAUDEN TULOS

-12 milj. €

(TP Enn 2021)

INVESTOINNIT

514,4 milj. €

(TP Enn 2021)

LAINAKANTA

2 220,8 milj. €

(TP Enn 2021)

Huhtikuun 2021 tietoihin perustuen on laadittu konserniennuste, jossa siihen yhdisteltäviä yhteisöjä pyritään kuvaamaan tuloksen, investointien sekä lainakannan osalta kuten tilinpäätöksessä eli yhtenä kirjanpitovelvollisena.

Ennusteen mukaan konsernin tilikauden tulos muodostuu -12 milj. euroa alijäämäiseksi. Tulosennuste on 113,5 milj. euroa edellisvuotta heikompi, mihin vaikuttaa erityisesti kaupungin edellisvuotta heikompi tulosennuste. Konsernin merkittävin yhteisö on Sähkölaitoskonserni, jonka liikevaihdon ja tuloksen ennustetaan kehittyvän positiivisesti ja kasvavan edellisvuodesta. Sähkölaitok-

sen tulosennuste on noin 30 milj. euroa.

Konsernin investoinnit ovat ennusteen mukaan 514,4 milj. euroa ja lainakanta 2 220,8 milj. euroa eli 9 083 euroa/asukas. Lainakanta nousee ennusteen mukaan edellisvuodesta 67,1 milj. eurolla.

Nettomenojen (toimintakate) ennustetaan olevan -1185,4 milj. euroa. Nettomenot kasvavat 104,3 milj. euroa eli 10 prosenttia vuodesta 2020. Merkittävimmät nettomenojen kasvut ovat kaupungin, Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n, Tampereen Kotilinnasäätiön, Hiedanrannan Kehitys Oy:n ja Tampereen Vuokratalosäätiön ennusteissa.

Konsernin vuosikate-ennuste on 212,2 milj. euroa ja se kattaa poistoista 95 prosenttia. Ennustettu vuosikate on 33 prosenttia pienempi kuin vuoden 2020 tilinpäätöksessä. Pääosin tämä johtuu valtionosuuksien vähentymisestä, kun kertaluonteisten koronatuotet poistuvat. Verorahoituksen eli verotulojen ja valtionosuuksien arvioidaan kasvavan yhteensä 4,7 milj. euroa eli 0,3 prosenttia vuoden 2020 tasosta.

Suunnitelman mukaisia poistoja ennustetaan kertyvän yhteensä 224,3 milj. euroa, mikä on 7,6 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2020.

Tilikauden alijäämäksi ennustetaan konsernin osalta -27,8 milj. euroa. Vuonna 2020 konsernin tilikauden ylijäämä oli 80,6 milj. euroa. Muutokseen, -108,4 milj. euroa, vaikuttaa erityisesti kaupungin edellisvuotta heikompi tilinpäätösennuste. Kaupungin tilikauden alijäämäksi ennustetaan -16,8 milj. euroa, joka on 82,6 milj. euroa heikompi kuin vuonna 2020.

Lisäksi kaupungin ennuste sisältää konsernin sisäisiä eriä, mm. osinkotuottoja ja myyntivoittoja kiinteistöluovutuksista, jotka eliminoidaan konserniennusteen laadinnassa.

Erillisennusteiden mukaan tilikaudesta 2021 muodostuisi alijäämäinen ja vuotta 2020 heikompi mm. Hiedanrannan Kehitys Oy:ssä, Pirkanmaan Jätehuolto

Oy:ssä, Tampereen Kotilinnasäätiössä ja Tampereen Sarka Oy:ssä. Erillisennusteiden mukaan tilikaudesta 2021 on muodostumassa ylijäämäinen ja vuotta 2020 parempi mm. Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymässä, TREDU-Kiinteistöt Oy:ssä, Pirkan Opiskelija-asunnot Oy:ssä ja Tampereen Raitiotie Oy:ssä.

KONSERNIKATSAUS

Konsernikatsaus-osiossa seurataan huhti-, elo- ja joulukuussa kaupunkikonsernin tytäryhteisöjen talouden kehitystä. Huhtikuun katsauksessa seurattavat tytäryhteisöt ovat Tampereen Sähkölaitos

-konserni, Pirkanmaan Jätehuolto -konserni, Finnpark -konserni, Tampere-talo Osakeyhtiö, Tampereen Vuokra-asunnot Oy, Särkänniemi -konserni, Tuomi Logistiikka Oy, Tullinkulman Työterveys Oy,

Tampereen Tilapalvelut Oy, Pirkanmaan Voimia Oy, Tampereen Infra Oy ja Tampereen Raitiotie Oy.

Tampereen Sähkölaitos -konserni

Tampereen Sähkölaitos -konsernin tammi-huhtikuun liiketulos oli 7,0 milj. euroa viime vuotta korkeampi. Kumulatiivinen liikevaihto kasvoi edelliseen vuoteen nähden 22,6 milj. euroa, kasvu tuli erityisesti kylmien talvikuukausien kautta lisääntyneestä energian myyntivolyymeista ja korkeista tuotetun sähkön myyntihinnoista. Kaukolämmön myyntivolyymit toteutuivat 20,1 % viime vuotta korkeammalla tasolla. Kaukolämmön energiamaksuja ja hinnoittelurakennetta on muutettu 1.1.2021 alkaen. Oheisella muutoksella on keskimäärin n. 2,6 % nostava vaikutus kaukolämmön hinnassa. Sähkön ensimmäisen tertiaalin pörsihinnat kaksinkertaistuivat edelliseen vuoteen nähden. Alkuvuoden liiketulos kasvoi myyntivolyymien ja tuotetun sähkön markkinahinnan ansiosta.

Konsernin merkittävin investointihanke leasingjärjestelynä toteutettava Naistenlahti 3 -voimalaitosyksikkö on edennyt suunnitelman mukaisesti ja kattilalaitoksen rakentaminen alkoi helmikuussa 2021. Polttoaineen vastaanotossa on alkanut uusien rakennusten maanrakennus- ja perustustyöt ja tulevana kesänä aloitetaan mm. putkistojen liityntätyöt. Hankkeen kokonaiskustannusarvion optioineen on noin 160 miljoonaa euroa. Hankkeesta 47,7 milj. euroa ajoittuu vuodelle 2021.

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-4 / 2020	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	TP Enn 2021	TP Enn 21 / TP 20
Liikevaihto yhteensä	108,3	130,9	265,1	290,1	25,0
Liikevoitto (-tappio)	24,6	31,6	44,5	47,6	3,1
Nettotulos	16,5	22,1	27,0	29,7	2,6
Tilikauden yli-/alijäämä	16,5	22,1	27,0	29,7	2,6
Investoinnit	11,8	11,0	41,5	43,7	2,3
Korollinen vieras pääoma	267,0	253,0	260,0	246,0	-14,0
Taseen loppusumma	526,5	548,6	530,0	521,4	-8,6
Sijoitetun pääoman tuotto-%	15,3	20,0	9,4	10,2	0,8
Liikevoitto-%	22,8	24,1	16,8	16,4	-0,4
Nettotulos-%	15,3	16,9	10,2	10,2	0,0
Omavaraisuusaste-%	35,1	35,0	31,9	34,4	2,5
Henkilöstömäärä	397	407	404	400	-4

Tampereen Sähkölaitos -konsernin vuoden 2021 investointiennuste on 43,7 milj. euroa. Merkittävimpiä investointeja ovat Pirkkalan lämpökeskuksen saneeraus, Nekalan lämpökeskuksen poltinlaitteistoinvestointi ja kaukolämpöverkon laajennus Ojala-Lamminrahka -alueella. Muuten investoinnit ovat pääosin tyyppisiä vuosittaisia kunnossapito- ja muita investointeja, joilla toteutetaan pitkän tähtäimen suunnittelun mukaista laitojen ja verkkojen peruskorjausta sekä laajenemista.

Tampereen Sähkölaitos -konsernin koko vuoden liiketuloksen ennustetaan ylittävän 3,1 milj. euroa vuoden 2020 tasoista. Liiketulos on herkkä markkinoiden ja säätilojen muutokselle. Vuonna 2022 liiketulosennuste tulee laskemaan merkittävästi vuoden 2021 ja 2020 tasoista, koska energiatuotantoa joudutaan tekemään Naistenlahti 3 rakentamisen takia enemmän kalliimmalla fossiilipohjaisella tuotannolla. Naistenlahti 3 valmistumisen jälkeen fossiilisten polttoaineiden osuus laskee suunnitellusti.

Pirkanmaan Jätehuolto -konserni

Konsernin alkuvuoden talouden toteuma on hyvin edellisen vuoden kaltainen. Liikevaihdon laskun taustalla ovat merkittävästi laskeneet maa-ainesten käsittelytuotot. Maa-ainesten käsittelyn intensiteetti vaihtelee paljon kausittain ja on suoraan riippuvaista alueen isoista infrarakentamisen hankkeista.

Koronapandemian vaikutukset eivät juurikaan näy yhtiön liiketoiminnassa. Koronapandemian merkittävin vaikutus näkyy biolaitosinvestoinnin valmistumisen siirtymisenä vuoden 2020 lopulta vuoden 2021 kesään mm. komponentti-tehtaiden toimitusvaikeuksien vuoksi.

Tilikauden liikevaihdon arvioidaan laskevan selvästi juuri toimialueen infrarakentamisen suhdanteiden odotetun heikkenemisen vuoksi (maa-ainekset). Emoyhtiön liikevoitto kääntyy negatiiviseksi biolaitosinvestoinnin käyttöönoton ja poistojen aloittamisen johdosta. Emoyhtiö valmistautuu myös osingonjakoon, joka tulee laskemaan omavaraisuuden tunnuslukuja. Valtakunnallisen jätelain muutos nostaa erilliskeräysvelvoitteiden vaatimuksia kuntavastuullisessa jätehuollossa. Tämän tulee nostamaan yrityksen työtaakkaa ja lisää tulevien vuosien aikana tyhjennettävien astioiden kokonaismäärää selvästi.

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-4 / 2020	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	TP Enn 2021	TP Enn 21 / TP 20
Liikevaihto yhteensä	13,3	12,6	43,7	38,5	-5,2
Liikevoitto (-tappio)	1,5	1,2	3,5	-2,4	-5,9
Nettotulos	1,5	1,3	3,5	-2,4	-6,0
Tilikauden yli-/alijäämä	1,2	1,1	2,9	-2,5	-5,4
Investoinnit	4,4	3,5	14,3	10,8	-3,5
Korollinen vieras pääoma	0,0	0,0	0,0	0,5	0,5
Taseen loppusumma	76,7	75,8	75,1	71,0	-4,1
Sijoitetun pääoman tuotto-%	9,6	8,1	7,9	-5,5	-13,4
Liikevoitto-%	11,1	9,5	8,0	-6,3	-14,3
Nettotulos-%	11,2	9,9	8,0	-6,3	-14,3
Omavaraisuusaste-%	62,8	64,7	60,1	60,6	0,5
Henkilöstömäärä	82	94	92	93	1

Finnpark -konserni

Finnpark-konsernin tulos kehittyi maaliskuun puoliväliin saakka ennustetusti ja budjetin mukaisesti. Koronakriisi on aiheuttanut merkittävän pudotuksen yrityksen liikevaihtoon sekä tulokseen. Vaikutuksen taustalla on pysäköinnin kysynnän merkittävä väheneminen. Konsernin maksuvalmius on vertailujaksoa parempi. Kassanhallintaan on kiinnitetty erityistä huomiota kriisin aikana. Edellisvuoden ensimmäiseen tertiäriin verrattaessa on huomioitava, että koronakriisin vaikutukset alkoivat vasta tertiäriin lopulla. Maaliskuun puolivälistä 2020 koronakriisin vaikutukset konsernin toimintaan ovat olleet lähes saman suuruisia koko kriisin ajan lukuun ottamatta kesän 2020 hetkellistä parannusta.

Yrityksen liikevaihto koostuu lyhytaikapsäköinnistä, sopimuspysäköinnistä, pysäköintipalvelutoimituksista sekä kiinteistöliiketoiminnan tuloista. Suurimmat vaikutukset koronakriisillä tähän mennessä on ollut lyhytaikapsäköintiin. Kun koronaan liittyviä rajoituksia aletaan purkaa, lyhytaikapsäköinnin kysyntä tulee todennäköisesti palautumaan vähitellen. On vaikea arvioida kuinka pitkään kestää, että kysyntä palautuu ennalleen. Koronakriisin laajuus ja kesto ovat edelleen vaikeasti arvioitavia epävarmuustekijöi-

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-4 / 2020	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	TP Enn 2021	TP Enn 21 / TP 20
Liikevaihto yhteensä	8,3	7,5	24,2	24,6	0,5
Liikevoitto (-tappio)	1,6	0,7	3,4	2,6	-0,8
Nettotulos	0,9	0,1	1,6	1,1	-0,5
Tilikauden yli-/alijäämä	0,8	0,1	1,5	1,1	-0,4
Investoinnit	0,6	1,0	6,7	2,8	-3,9
Korollinen vieras pääoma	64,9	69,2	68,4	66,1	-2,3
Taseen loppusumma	124,2	130,6	131,0	130,0	-1,0
Sijoitetun pääoman tuotto-%	4,0	1,8	3,0	2,3	-0,7
Liikevoitto-%	19,0	8,9	14,1	10,6	-3,5
Nettotulos-%	10,0	1,5	6,5	4,4	-2,1
Omavaraisuusaste-%	40,0	38,1	38,0	38,8	0,8
Henkilöstömäärä	55	59	61	63	2

tä, jotka vaikuttavat oleellisesti yrityksen talouteen. Näin ollen loppuvuoden ennustaminen on erittäin hankalaa. Ennusteessa on kuitenkin oletettu, että talous alkaa palautua ennalleen syksystä alkaen.

Strategian mukaista liiketoiminnan laajentumista kasvukeskuksiin on koronakriisistä huolimatta pystytty toteuttamaan suunnitellusti. Yhtiön henkilöstömäärä kasvaa laajentumisen

mukana. Tampereen Kaupin alueelle on valmistunut tammikuussa 2021 uusi pysäköintihalli P-Kauppi ratkaisemaan Kaupin alueen pysäköintiongelmia. Moovy-liiketoiminta on koronasta huolimatta jatkanut hyvää kasvua. Vuoden 2021 investointipanostukset kohdistetaan digitaaliseen liiketoimintaan ja kiinteistökantamme perusparannuksiin sekä suurhankkeiden mahdollistamiseen (Hämpin laajennus ja Kunkun Parkki).

Tampere-talo Osakeyhtiö

Korona-pandemian takia Tampere-talo Oy:n toiminta on supistunut merkittävästi, koska vuoden 2021 isoimmat tapahtuneet ovat joko peruuntuneet tai siirtyneet loppuvuodelle tai tuleville vuosille. Epidemia ja sen aikaansaamat tapahtumien peruuttamiset aiheuttavat Tampere-talo Oy:lle merkittävät tulomenetykset. Huhtikuun 2021 tulos osoittaa tappiota - 0,6 milj. euroa, liikevaihto on laskenut edellisvuoden ajankohtaan nähden -5,6 milj. euroa.

Vuoden 2021 liikevaihdon (sisältäen kaupungin avustukset) arvioidaan laskevan edellisvuodesta noin 6,7 milj. euroa ja tulosarvio on noin - 0,78 milj. euroa tappiollinen. Vuoden 2021 liikevaihtoennuste (ilman avustuksia) näyttää tällä hetkellä olevan noin 8,5 milj. euroa (vuonna 2020, 7,5 milj. euroa). Vuoden 2021 oopperaa ei pystytty toteuttamaan, joten oopperan peruuttaminen on osaltaan vaikuttanut liikevaihdon laskuun.

Tampere-talon tulosenuste pohjaa sekä syksyn 2021 varauskalenteritilanteeseen sekä siihen, että alkuvuonna tapahtumia ei voitu toteuttaa sekä siihen, että yritykset varovat tapahtumajärjestämistä ja kuluttajat tulevat tapahtumiin harkiten. Tampere-talo on lomauttanut yli 90 päivää kestäville lomautuksilla osan henkilökuntaa (41 henkilöä) 20 - 100 % tappion pienentämiseksi. Tulosenusteessa on huomioitu myös Aku's Factory Ltd:n kanssa tehdyn liiketoimintakaupan positiivinen vaikutus. Tampere-talo Oy on 28.4.2021 hakenut Valtionkonttorista kustannustukea vuodelle 2021, mistä ei ole vielä tullut päätöstä, joten sitä ei ole voitu ennakoita tulokseen. Vuonna 2020 Tampere-talo Oy sai OKM:n avustusta 0,5 milj. euroa ja valtionavustusta 0,5 milj. euroa. Tampere-talo Oy jatkaa edelleen säästöohjelmaa kiinteiden ja henkilöstökulujen osalta, jotta yhtiön toiminta jatkuisi myös tulevaisuudessa.

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-4 / 2020	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	TP Enn 2021	TP Enn 21 / TP 20
Liikevaihto yhteensä	6,6	1,0	15,2	8,5	-6,8
Liikevoitto (-tappio)	-0,2	-0,6	-0,7	-0,8	-0,1
Nettotulos	-0,2	-0,6	-0,7	-0,8	-0,1
Tilikauden yli-/alijäämä	-0,2	-0,6	-0,7	-0,8	-0,1
Investoinnit	0,1	0,0	0,2	0,2	0,0
Korollinen vieras pääoma	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Taseen loppusumma	4,7	5,3	5,5	5,2	-0,3
Sijoitetun pääoman tuotto-%	-21,7	-115,6	-29,1	-36,2	-7,1
Liikevoitto-%	-2,8	-65,4	-4,5	-9,3	-4,8
Nettotulos-%	-2,8	-65,4	-4,5	-9,3	-4,8
Omavaraisuusaste-%	73,6	41,0	49,9	42,5	-4,9
Henkilöstömäärä	70	41	81	52	-29

Vuoden 2021 aikana on investointeja toteutettu yhteensä 7.390 eurolla. Loppuvuonna tulemme tekemään vain pakolliset investoinnit, jotka ovat toiminnan kannalta välttämättömiä - arvio 200.000 euroa.

Tampere-talon kävijämäärä on 30.4.2021 mennessä vähentynyt 91 % edelliseen vuoden samaan ajankohtaan verrattuna:

- vuonna 2021 11.161 päiväkävijää
- vuonna 2020 125.927 päiväkävijää

Tampere-talo Oy ja Aku's Factory Ltd ovat 13.4.2021 solmineen liiketoimintakaupan, jonka avulla yhtiöt tiivistävät yhteistyötään rakentaakseen Pirkanmaalle entistäkin kilpailukykyisemmän tapahtuma-alan toimijan. Liiketoimintakaupassa Tampere-talon tekninen palvelu ja osa teknisestä kalustosta siirtyy Akun Teh- taalle 1. 9.2021 alkaen.

Teemme kaikkemme kyetäksemme tehokkaasti tuotteistamaan turvalliset tapahtumat Talossa ja Turvalliset tapahtumat Tampereella -konseptin sekä viestimään sitä asiakkaillemme sekä luomaan uutta liiketoiminnan mallia muutuneeseen tilanteeseen. Korvaavaa toimintaa toisin sanoen yritetään kehittää, mutta se on hyvin haastavaa osan henkilöstöstä ollessa lomautettuna.

Tampere-talo Oy hakee kasvua uusilla markkinoilla ja uusilla asiakkuuksilla viemällä ohjelmatoimiston omia tuotantoja myös talon ulkopuolelle. Näiden tapahtumien ennakkomyynti on tilapäisesti pelastanut Tampere-talon kassavaroja, koska normaali liiketoiminta Tampere-talon sisällä on hidastunut tai kokonaan pysähtynyt. Kassavarat ovat kuitenkin asiakkaiden rahoja siihen asti, kun tapahtumat ovat toteutuneet.

Tampereen Vuokra-asunnot Oy

Tampereen Vuokra-asunnot Oy:n alkuvuosi on kehittynyt ennusteen mukaisesti. Yhtiön liikevaihtoon on alentavasti vaikuttanut viimevuonna käynnistetty Hipposkylän 224 asunnon tyhjentäminen. Yhtiön käyttöaste on erinomaisella yli 99% tasolla ja vaihtuvuus on edelleen alkuvuoden aikana parantunut ollen nyt vain noin 10 %. Koko vuoden osalta yhtiön liikevaihto laskee hieman joutuksen juuri Hipposkylän tyhjentämisestä 31.5.2021 mennessä. Hipposkylän vaikutus yhtiön liikevaihtoon on noin 90 000 € /kk, joten se vaikuttaa merkittävästi yhtiön liikevaihtoon vuonna 2021. Olemassa olevan kannan osalta vuokria korotettiin 1.4.2021 alkaen maltillisella 1,8 % vuokrankorotuksella.

Yhtiölle valmistuu elokuussa 2021 Kauppiin 54 uutta vapaarahoitteista asuntoa sekä joulukuussa 2021 Santa-lahteen 84 vapaarahoitteista asuntoa. Yhtiölle on käynnistynyt helmikuussa 2021 uudisrakennuskohteen rakentaminen Kalevaan, osoitteeseen Tiilikentänpolku 2. Hankkeen kokonaishinta on noin 9,0 milj. euroa, kohteeseen tulee valmistumaan 49 uutta vapaarahoitteista asuntoa kesällä 2022. Syksyllä 2021 käynnistyy Niemenrantaan, osoitteeseen Niemenrannan puistokatu 4 kohteeseen valmistuu 45 vapaarahoitteista asuntoa vuoden 2022 loppuun mennessä.

Yhtiön rahoitusasema on vahva. Yhtiö on pystynyt rahoittamaan hankkeiden

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-4 / 2020	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	TP Enn 2021	TP Enn 21 / TP 20
Liikevaihto yhteensä	6,9	6,9	20,8	21,9	1,0
Liikevoitto (-tappio)	1,3	0,9	4,0	4,0	0,0
Nettotulos	1,2	0,8	3,0	2,8	-0,2
Tilikauden yli-/alijäämä	1,2	0,8	0,6	0,6	-0,0
Investoinnit	0,4	1,4	0,2	20,0	19,8
Korollinen vieras pääoma	52,6	56,2	50,3	60,3	10,0
Taseen loppusumma	100,6	106,6	100,3	110,5	10,2
Sijoitetun pääoman tuotto-%	4,0	3,0	4,4	4,0	-0,4
Liikevoitto-%	18,7	13,7	19,3	18,4	-0,9
Nettotulos-%	17,7	11,5	14,3	12,9	-1,4
Omavaraisuusaste-%	46,3	45,4	47,7	46,0	-1,7
Henkilöstömäärä	18	22	19	19	0

omarahoitusosuudet noin 25-30% hankkeiden kokonaishinnasta kassavaroin. Yhtiöllä on ennusteen mukaan korollista vierasta pääomaa tilikauden lopussa noin 60,0 milj. euroa. Uusien Investointien osalta lainojen nostot ajoittuvat ennusteen mukaan pääosin vasta alkuvuodelle 2022. Ennusteen mukaan yhtiön liikevoittoprosentti tulee pysymään noin 20%:n tasolla ja yhtiön liikevoitto tulee olemaan noin 4,0 milj. euroa. Yhtiön omavaraisuusaste (45%) ja maksuval-

mius ovat erinomaisella tasolla. Yhtiön omavaraisuusaste tulee kuitenkin suunnitellusti laskemaan uusien investointien myötä, joissa omarahoitusosuus on 25-30%. Yhtiön tavoitteena on kasvaa kannattavasti rakennuttamalla vähintään 100 uutta vapaarahoitteista vuokra-asuntoa vuosittain. Yhtiö panostaa toimintavuoden aikana sähköisten palvelujen kehittämiseen, kiinteistöomaisuuden hallintaan sekä asuttamisen prosessien uudistamiseen.

Tampereen Särkänniemi -konserni

Särkänniemen liikevaihto ja tulos ovat jääneet 0,7 milj. euroa viime vuodesta. Korona on vaikuttanut ajanjaksolla viime vuotista enemmän. Ravintola Näsinneula ja talvikohteet jouduttiin sulkemaan kokonaan maaliskuun alussa. Lisäksi viime vuonna oli ennen koronaa myyty hyvin lippuja ennakkoon, mikä kasvatti viime vuoden myyntiä huhtikuun loppuun mennessä.

Tulosennuste on hyvin epävarma, rajoitusten lieventäminen ja asiakkaiden uskallus lähteä liikkeelle vaikuttavat merkittävästi. Tulosennuste on laadittu sillä oletuksella, että Särkänniemi saa avata huvipuiston toukokuussa, rajoitukset poistuvat kesäkuussa ja asiakkaiden luottamus palaa hyvin nopeasti normaalitasolle kesäkuun aikana. Heinäkuulle on suunniteltu merkittäviä vetovoimaa lisääviä toimenpiteitä. Osa toimenpiteistä on jo julkistettu, osa julkaistaan lähempänä huippusesonkia.

Investoinnit liittyvät Särkänniemen myyntikanavien digitalisointiin, joka aloitettiin syksyllä 2019 ennen koronaa.

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-4 / 2020	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	TP Enn 2021	TP Enn 21 / TP 20
Liikevaihto yhteensä	1,3	0,5	13,0	17,4	4,4
Liikevoitto (-tappio)	-2,3	-2,9	-3,1	0,2	3,4
Nettotulos	-2,4	-3,0	-3,3	-0,0	3,3
Tilikauden yli-/alijäämä	-2,4	-3,0	-3,3	-0,0	3,3
Investoinnit	2,2	0,4	1,1	1,0	-0,1
Korollinen vieras pääoma	13,5	16,8	16,9	16,5	-0,4
Taseen loppusumma	30,1	30,0	33,8	31,4	-2,4
Sijoitetun pääoman tuotto-%	-10,0	-29,0	-10,5	0,8	11,3
Liikevoitto-%	-179,0	-559,8	-26,1	1,3	27,4
Nettotulos-%	-188,0	-586,5	-27,6	-0,1	27,5
Omavaraisuusaste-%	44,0	39,0	41,9	45,0	3,1
Henkilöstömäärä	92	100	238	311	73

Tuomi Logistiikka Oy

Neljän ensimmäisen kuukauden liikevaihto oli 44,7 milj. euroa ja vastaavasti edellisvuonna 35,6 milj. euroa, joten liikevaihto kasvoi selvästi. Myös alkuvuoden budjetoitu liikevaihtovolyymi ylitettiin yli 11 %:a. Liikevoitto oli 1,8 milj. euroa, edellisvuonna 0,2 milj. euroa. Liikevoitto syntyi koronan aiheuttaman volyymikasvun myötä erityisesti hoito- ja suojaintarvikkeiden tuoteryhmissä. Henkilömäärä 291 huhtikuun lopulla on kasvanut 13 henkilöllä verrattuna edelliseen vuoteen. Henkilöresurssien lisäystä on tarvittu hankintapalveluiden kehittämiseen sekä varaston palvelutason ylläpitämiseen poikkeusoloissa.

Koko vuoden ennusteen mukainen liikevaihto on 123,0 milj. euroa, kun vuoden 2020 liikevaihto oli tasolla 119,4 milj. euroa. Liikevoittoennuste on 3,2 milj. euroa, budjetissa 1,1 milj. euroa ja viime vuonna huhtikuussa ennuste oli -0,2 milj. euroa. Koronan aiheuttamilla ulkoisilla muutoksilla on ollut vaikutusta Henkilöliikennepalveluiden käyttöön ja palveluiden (Sote, SHL/VPL, koulukyydit) volyymi on laskenut noin 10% budjetin mukaisesti ja on myös ennusteessa alemmalla tasolla.

Taseen loppusumma 4/21 oli 22,9 milj. euroa ja ennuste taseen loppusummas- ta vuoden 2021 lopulle on 23,5 milj. euroa. Tähän vaikuttavat kassavarojen ja käyttöpääomaerien muutokset. Vaihtomaisuus on alkuvuonna noussut 2,1 milj. euroa tasolle 11,9 milj. euroa, lähinnä hoito- ja suojaintarvikkeiden volyymimuutosten sekä varmuusvarastointipalvelun aloittamisen takia. Kassatilanne on vastaavasti heikentynyt ja limiittiä oli huhtikuun lopussa käytössä 2,1 milj. euroa.

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-4 / 2020	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	TP Enn 2021	TP Enn 21 / TP 20
Liikevaihto yhteensä	35,6	44,7	119,4	123,0	3,7
Liikevoitto (-tappio)	0,2	1,8	2,6	3,2	0,6
Nettotulos	0,1	1,4	2,0	2,5	0,5
Tilikauden yli-/alijäämä	0,1	1,4	2,0	2,5	0,5
Investoinnit	0,1	0,1	0,3	0,7	0,3
Korollinen vieras pääoma	1,3	1,1	1,3	1,1	-0,2
Taseen loppusumma	18,1	22,9	22,4	23,5	1,1
Sijoitetun pääoman tuotto-%	10,3	73,6	44,3	40,6	-3,7
Liikevoitto-%	0,5	4,1	2,2	2,6	0,5
Nettotulos-%	0,3	3,2	1,7	2,0	0,4
Omavaraisuusaste-%	19,8	30,3	24,5	34,0	9,5
Henkilöstömäärä	278	291	276	296	20

Tullinkulman Työterveys Oy

Alkuvuoden tuloskehitys on ollut hyvä.

Tammi-huhtikuun 2021 liikevaihto oli hyvä verrattuna viime vuoden vastaavaan jaksoon. Vuoden 2020 maaliskuussa alkanut koronapandemia ja viranomaisten asettamat rajoitukset vähensivät merkittävästi asiakkaiden työterveyskäyntejä ja yhtiön liikevaihtoa.

Vuonna 2021 liikevaihtoon on vaikuttanut positiivisesti se, että työterveyden vastaanotoilla on käyty lähes normaalisti ja myös koronatestausta on edelleen tehty. Yhtiö on varautunut koronarokotuksiin lisäämällä henkilökuntaa, osin määräaikaista, ja henkilöstökulut ovat kasvaneet. Rokotukset eivät kuitenkaan käynnistyneet suunnitellusti. Lisäksi koronatestauksen oletetaan vähenevän merkittävästi loppuvuoden aikana viime vuoden tilanteeseen verrattuna. Tämä verottaa tuloskehitystä loppuvuonna.

Yhtiö valmistautuu hankintalain siirtymäajan päätökseen vuoden 2021 lopussa ja käyttää valmistelutyössä ulkopuolista apua. Sen takia konsultointikulut kasvavat hieman.

Tullinkulman Työterveys jatkaa investointeja digitaalisiin hankkeisiin ja asiakasraportoinnin kehittämiseen.

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-4 / 2020	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	TP Enn 2021	TP Enn 21 / TP 20
Liikevaihto yhteensä	6,9	8,4	23,1	22,7	-0,4
Liikevoitto (-tappio)	-0,5	0,1	0,7	-0,1	-0,8
Nettotulos	-0,6	0,1	0,6	-0,2	-0,7
Tilikauden yli-/alijäämä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Investoinnit	0,0	0,0	0,1	0,1	-0,0
Korollinen vieras pääoma	0,9	0,3	0,4	0,2	-0,1
Taseen loppusumma	3,7	4,9	4,7	4,4	-0,3
Sijoitetun pääoman tuotto-%	-120,9	27,0	39,1	-12,9	-52,0
Liikevoitto-%	-8,0	1,7	2,9	-0,6	-3,5
Nettotulos-%	-8,1	1,7	2,5	-0,7	-3,2
Omavaraisuusaste-%	-13,9	25,6	23,5	21,5	-2,0
Henkilöstömäärä	230	257	240	245	5

Tampereen Tilapalvelut Oy

Vuosien 2020 ja 2021 huhtikuun kirjanpidon toteumaluvut eivät ole täysin vertailukelpoisia puuttuvien liikevaihtokirjausten takia. Viime vuoden tilikauden tuloksesta 04/2020 puuttuu Tampereen kaupungille osoitettu hyvityslasku, jota ei ehditty viime vuonna kirjaamaan oikealle kirjauskaudelle. Viime vuoden vastaavan ajankohdan vertailukelpoinen liikevaihto oli n. 35,6 milj. euroa ja tulos n. -0,1 milj. euroa. Raportissa esitetyt tunnuslukujen toteumat ovat suoraan kirjanpidosta.

Liikevaihto 04/2021 on n. 10,9 milj. euroa suurempi kuin edellisvuonna vastaavana ajankohtana. Rakennushankkeita on toteutettu Tampereen kaupungin talonrakennusohjelman tälle vuodelle kasvaneen budjetin mukaisesti. Myös energiakustannukset ovat viime vuotta suuremmat kylmän alkuvuoden takia.

Yhtiön vuoden lopun liikevaihdon ennustetaan toteutuvan n. 19,9 milj. euroa vuoden 2020 tilinpäätöstä suurempana. Suurimmat muutokset koskevat rakennuttamista, jonka ennustetaan kasvavan n. 18,6 milj. euroa sekä ylläpitopalveluita, jonka ennustetaan kasvavan n. 2 milj. euroa vuoden 2020 tilinpäätöksestä. Ylläpitopalveluiden liikevaihdon kasvuennuste johtuu alkuvuoden kylmän talven aiheuttamista korkeammista energiakustannuksista.

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-4 / 2020	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	TP Enn 2021	TP Enn 21 / TP 20
Liikevaihto yhteensä	36,3	47,2	137,8	157,7	19,9
Liikevoitto (-tappio)	0,6	-0,3	1,6	1,3	-0,3
Nettotulos	0,5	-0,4	1,3	1,0	-0,3
Tilikauden yli-/alijäämä	0,5	-0,4	1,3	1,0	-0,3
Investoinnit	0,0	0,1	0,1	0,2	0,2
Korollinen vieras pääoma	0,9	0,6	0,6	0,3	-0,3
Taseen loppusumma	14,5	16,4	21,0	21,4	0,4
Sijoitetun pääoman tuotto-%	36,0	-29,4	19,7	14,1	-5,6
Liikevoitto-%	1,6	-0,6	1,2	0,8	-0,3
Nettotulos-%	1,4	-0,8	0,9	0,6	-0,3
Omavaraisuusaste-%	30,0	24,4	20,8	21,9	1,2
Henkilöstömäärä	231	244	236	252	16

Tilikauden 04/2021 vertailukelpoinen tulos on n. -0,2 milj. euroa ja n. 0,1 milj. euroa edellistä vuotta jäljessä. Vuoden 2021 tilikauden tulosennuste on n. 0,3 milj. euroa vuoden 2020 tilinpäätöstä pienempi. Vaikka liikevaihdon ennustetaan olevan viime vuotta suurempi, katevaikutus ei ole suoraan verrannollinen liikevaihdon kasvuun. Liikevoitossa näkyy myös kaupungin palvelusopimuksen mukainen tehostuminen.

Tulevaisuudessa uusiin toimitiloihin siirtyminen mahdollistaa kiinteiden kustannusten huomattavan pienentämisen.

Lisäksi yhtiön tavoitteena on seudullinen laajentuminen ja asiakaspohjan hallittu kasvattaminen. Yhtiössä on käynnissä lukuisia tulevaisuuteen keskittyviä kehityshankkeita.

Investoinnit sisältävät mm. kenttätyönohjauksjärjestelmän käyttöönoton, jolla korvataan nykyisiä ohjelmistoja ja tuetaan mobiilitoimintoja. Lisäksi uusien toimitilojen kalustamisen ja muutostöiden kustannukset aktivoidaan investointeihin.

Pirkanmaan Voimia Oy

Pirkanmaan Voimia Oy:n tammi-huhtikuun tulos kehittyi edellisvuoteen verrattuna myönteisesti koronapandemian jatkumisesta huolimatta: yhtiön liikevaihto 21,4 milj. euroa ylitti viime vuoden (19,7 milj. euroa) yli 8 %:lla ja myös kannattavuus kehittyi positiivisesti liikevoiton asetuttua 0,6 milj. euroon (-0,2 milj. euroa). Myös ns. normaalivuotena pidettävään vuoteen 2019 verrattuna yhtiön talous säilyi vakaana liikevaihdon oltua vuoden 2019 tasolla ja liikevoiton asetuttua tuotantokustannusten noususta huolimatta ainoastaan 0,1 milj. alle vuoden 2019.

Yhtiön liiketoiminnan syklisyydestä johtuen tilikauden tulosennuste on omistajatavoitteiden mukainen 0,3 milj. euroa eli hieman alle tammi-huhtikuun toteuman.

Investoinnit toteutuivat tarkastelujaksolla suunnitelman mukaisena ollen huhtikuun lopussa yhteensä 0,7 milj. euroa (ennuste tilikaudelle 1,2 milj. euroa). Investoinnit ovat kohdentuneet pääasiassa koulujen ja päiväkotien uusiin keittäisiin sekä tuotantorakenteen muutokseen liittyviin investointeihin. Rakenteilla olevan, leasingrahoituksella (SEB Leasing Oy) toteutettavan tuotantokeittiö Padan rakentaminen etenee suunnitelman mukaisesti.

Yhtiön maksuvalmius on säilynyt alkutilikauden aikana hyvänä. Omavaraisuusaste (37,4 %) on säilynyt tilinpäätöshetken tasolla (38,5 %).

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-4 / 2020	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	TP Enn 2021	TP Enn 21 / TP 20
Liikevaihto yhteensä	19,7	21,4	58,2	61,2	3,0
Liikevoitto (-tappio)	-0,2	0,6	0,6	0,3	-0,2
Nettotulos	-0,3	0,5	0,4	0,3	-0,2
Tilikauden yli-/alijäämä	-0,3	0,5	0,4	0,3	-0,2
Investoinnit	0,2	0,7	1,2	1,2	0,0
Korollinen vieras pääoma	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Taseen loppusumma	12,5	14,8	13,1	13,8	0,7
Sijoitetun pääoman tuotto-%	-5,6	33,8	11,5	6,7	-4,8
Liikevoitto-%	-1,2	2,8	0,9	0,6	-0,3
Nettotulos-%	-1,4	2,6	0,8	0,5	-0,3
Omavaraisuusaste-%	-34,1	37,4	38,5	29,1	-9,4
Henkilöstömäärä	729	728	728	730	2

Tampereen Infra Oy

Huhtikuun liikeulos oli -1,1 milj. euroa ja toteutui 0,3 milj. euroa budjetoitua heikompana. Tilinpäätösennusteen mukaan liikevoitto on 0,1 milj. euroa ja toteutuu 0,1 milj. euroa budjetoitua heikompana. Talviolosuhteiden vuoksi kunnossapitoon tulee toteutumaan merkittävästi enemmän kustannuksia edelliseen vuoteen verrattuna. Tilinpäätösennusteessa on arvioitu, että vaikean talven johdosta saatava sopimuskompensaatio on 0,4 milj. euroa.

Liikevaihdon toteuma oli 12,8 milj. euroa. Liikevaihdon ennustetaan olevan 51,9 milj. euroa eli toteutuvan 2,3 milj. euroa budjetoitua suurempana ja 1,6 milj. euroa edellisvuotta pienempänä. Kokonaishintaisten rakentamisurakoiden toteutuksessa ei ole havaittu poikkeamia. Rakentamispalvelujen, liikennemerkkien, päällysteiden sekä paikkatiedon mittauksen sesonkiaika kesällä on vasta alkamassa. Paikkatiedossa on käynnistetty Tampereen kaupungin infraomaisuuden hallinnan kokonaispalvelumallin toteutus. Osana toteutusta on liikennemerkkien tietokannan perustaminen ja liikennemerkkien inventointi.

Materiaalien ja palvelujen ostoja on toteutunut 8,1 milj. euroa, mikä on 0,8 milj. euroa edellisvuoden vastaavaa jaksoa enemmän. Materiaalien ja palvelujen ennustetaan toteutuvan 2,8 milj. euroa budjetoitua suurempina pääosin,

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-4 / 2020	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	TP Enn 2021	TP Enn 21 / TP 20
Liikevaihto yhteensä	13,0	12,8	53,5	51,9	-1,6
Liikevoitto (-tappio)	-0,3	-1,1	1,3	0,1	-1,2
Nettotulos	-0,3	-1,1	1,0	0,1	-0,9
Tilikauden yli-/alijäämä	-0,3	-1,1	1,0	0,1	-0,9
Investoinnit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Korollinen vieras pääoma	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Taseen loppusumma	6,7	6,2	9,5	9,5	-0,0
Sijoitetun pääoman tuotto-%	-153,1	-234,1	65,1	2,9	-62,2
Liikevoitto-%	-2,6	-8,7	2,4	0,3	-2,1
Nettotulos-%	-2,6	-8,7	1,8	0,1	-1,7
Omavaraisuusaste-%	9,8	13,8	21,4	21,6	0,2
Henkilöstömäärä	374	350	362	315	-47,0

koska rakentamispalvelujen työkannan ennustetaan toteutuvan budjetoitua suurempana ja runsasluminen talvi lisäsi talvikunnossapidon kustannuksia. Kunnossapidon talvikauden menojen lisäys vähentää kuitenkin todennäköisesti esim. päällystepalvelujen työtilauksia ja niihin liittyviä palvelujen ostoja. Kalustopalvelujen toiminnan raportointia kehitetään. Kalustopalvelujen menojen ennustetaan toteutuvan 0,2 milj. euroa edellisvuotta pienempinä. Myös kaluston ja irtaimiston myynnistä saatavat liiketoiminnan muut tuotot toteutuvat vastaa-

vasti edellisvuotta pienempinä.

Henkilöstömenoja on toteutunut 4,6 milj. euroa eli 0,1 milj. euroa edellisvuoden vastaavaa jaksoa vähemmän. Henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan lähes budjetoidun mukaisena ja 0,3 milj. euroa edellisvuotta pienempinä. Henkilömäärä huhtikuun lopussa oli 350, mikä on 24 vähemmän kuin edellisvuotena. Tilinpäätöshetken henkilömäärän ennustetaan olevan 315, mikä on 47 vähemmän kuin viime vuoden vaihteessa.

Tampereen Raitiotie Oy

Tampereen Raitiotie Oy:n vuosi 2021 on alkanut talouden osalta ennakoitusti. Verrattuna vuoden 2020 vastaavaan tarkastelujaksoon, sekä liikevaihto että kulut ovat nousseet odotetusti. Tuloslaskelman kulujen nousuun vaikuttaa suurimmalta osin toimintojen käynnistymisen vuoden 2020 loppua kohti ja vuoden 2021 alussa. Esimerkiksi infran kunnossapidon kehitysvaihe on kasvanut lähes täyteen toimintalaajuuteen vuoden 2021 alussa. Sähköstä aiheutuvat kulut nousevat huomattavasti edellisvuoteen verrattuna sitä mukaa, kun radan käyttö laajenee ja yleistyy. Koe- ja opetusajot ovat nostaneet radan käyttöastetta verrattuna vuoteen 2020 ja liikennöinnin alettua elokuussa 2021 sähkörata on käytössä täydessä kapasiteetissaan.

Kaupallisen liikennöinnin aloitus elokuussa 2021 käynnistää Tampereen Raitiotie Oy:n osalta poistot raitiotieinfra, mikä vaikuttaa vuoden ennusteen kasvuun edellisvuoteen verrattuna. Suurin osa raitiovaunuista sekä kunnossapitokalustosta tulee yhtiön omistukseen vuoden 2021 aikana.

Vuosi 2021 saattaa päätökseen suurimman osan raitiotien osan 1 investoinneista, mutta samalla osan 2 investoinnit käynnistyvät. Osan 2 investoinnit sisältävät infran lisäksi raitiovaunukaluston sekä infran kunnossapitolaitteiden lisähankinnat. Osan 1 rahoituslainojen viimeinen erä nostettiin maaliskuussa 2021. Osan 2 ensimmäinen lainan nosto on vuonna 2022.

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-4 / 2020	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	TP Enn 2021	TP Enn 21 / TP 20
Liikevaihto yhteensä	1,2	5,9	5,1	17,7	12,6
Liikevoitto (-tappio)	0,3	4,0	1,4	1,2	-0,3
Nettotulos	0,3	3,7	0,0	0,0	0,0
Tilikauden yli-/alijäämä	0,3	3,7	0,0	0,0	0,0
Investoinnit	189,1	240,4	219,4	286,4	67,0
Korollinen vieras pääoma	190,0	305,0	270,0	305,0	35,0
Taseen loppusumma	216,8	325,7	282,8	591,4	308,6
Sijoitetun pääoman tuotto-%	0,8	4,1	0,1	1,3	1,2
Liikevoitto-%	24,1	67,2	28,3	6,6	-21,7
Nettotulos-%	22,7	62,9	0,0	0,0	0,0
Omavaraisuusaste-%	7,6	5,6	4,1	1,0	-3,1
Henkilöstömäärä	13	13	14	15	1

TALOUSARVION TOTEUMAVERTAILU

OLENNAISET POIKKEAMAT TALOUSARVIOON

Talousarvion toteutuminen - tilinpäätösennuste

Talousarvion toteumavertailu sisältää koonnin sitovien erien poikkeamista talousarvioon nähden sekä kaupungin eri yksiköiden talouden toteuma- ja tilinpäätösennustetiedot. Talousarvion toteumavertailuosion luvut sisältävät myös sisäiset erät pl. korkotuotot ja -kulut ja pitkäaikaisen lainojen lisäys.

Tilikauden tulos on ennusteen mukaan 18,8 milj. euroa alijäämäinen, mikä alittaa vuosisuunnitelman 4,4 milj. eurolla. Yksiköiden koronapandemian ennustevaihtokutukset on arvioitu koko vuoden osalta viimeisimpiin käytettävissä oleviin tietoihin perustuen.

Sivistyspalvelujen palvelualueen toimintakatteen tilinpäätösennuste on 3,9 milj. euroa budjetoitua heikompi. Taustalla on koronapandemian aiheuttamat maksu- ja myyntituottojen menetykset sivistys- ja kulttuurilautakunnan alaiselle toiminnalle. Lisäksi varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluiden ostoissa on merkittäviä ylityksiä.

Sosiaali- ja terveystalouden palvelualueen toimintakatteen ennustetaan toteutuvan 20,4 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompana. Suurimmat ylitykset ovat lastensuojelun ja vammaispalvelujen ostoissa. Koronakustannukset näkyvät merkittävinä menojen ylityksinä ja arvioidut valtion korona-avustukset tulojen ylityksinä.

Elinvoiman ja kilpailukyyn palvelualueen toimintakatteen tilinpäätösennuste on 2,4 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompi. Asunto- ja kiinteistöalautakunnan toimin-

takteen ennustetaan toteutuvan 0,8 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempana pääasiassa maankäyttösopimuskorvausten takia. Pysyvien vastaavien myynnit eivät ole kaikilta osin edenneet suunnitellusti, minkä vuoksi luovutusvoittojen ennuste on 0,7 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompi. Elinvoima- ja osaamislautakunnan toimintakate-ennuste on 3,2 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompi. Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan 2,1 milj. euroa alle budjetoidun ja keskeisin ylityshukka kohdistuu työmarkkinatuen kuntaosuuteen, jossa ylityksenennuste on 3,1 milj. euroa.

Kaupunkiympäristön palvelualueen toimintakatteen tilinpäätösennuste ylittää vuosisuunnitelman 4,5 milj. eurolla. Joukkoliikennelautakunnan ennustettu ylitys on 3,7 milj. euroa, mikä aiheutuu koronapandemian arvioiduista vaikutuksista joukkoliikenteen lipputuloihin. Ennuste sisältää koronan vaikutusten kattamiseen saatavan valtionavustuksen arviolta noin 3,7 milj. euroa. Yhdyskuntalautakunnan ennustettu ylitys on 0,8 milj. euroa, mikä johtuu pääosin asemakaavoituksen palveluostojen kulujen ylityksestä.

Konsernihallinnon (pl. tietohallinnon ICT-kehittäminen, Tarkastuslautakunta, Keskusvaalilautakunta) toimintakatteen tilinpäätösennuste on 1,0 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempi johtuen henkilöstömenojen sekä koronapandemian takia säästyvistä kustannuksista. Yhteisten erien ennuste on 0,3 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempi.

Liikelaitosten yhteenlaskettu 26,1 milj. euron liikeylijäämäennuste on linjassa

TILIKAUDEN TULOS

-18,8 milj. €

(TP Enn 2021)

INVESTOINTIEN TULORAHOITUSPROSENTTI

35,9 %

(TP Enn 2021)

vuosisuunnitelmaan. Tampereen Vesi- ja Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitoksen liikeylijäämien ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti.

Tilinpäätösennusteen mukaan vuoden 2021 nettoinvestoinnit tulevat olemaan 256,1 milj. euroa, mikä alittaa vuosisuunnitelman 40,1 milj. eurolla. Merkittävimmät poikkeamat ovat Asunto- ja kiinteistöalautakunnan talonrakennushankkeiden, maa- ja vesialueiden ja Hiedanranta kehitysohjelman investoinneissa sekä Tampereen Kaupunkiliikenne -liikelaitoksen investoinneissa.

Korkotuottojen ja -kulujen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti. Uutta pitkäaikaista lainaa ennustetaan nostettavan 85,0 milj. euroa, mikä on 60,0 milj. euroa vuosisuunnitelmaa vähemmän.

Tarkemmat tiedot poikkeamien syistä löytyvät Kaupungin toiminta ja talous -osan luvusta Investoinnit sekä Talousarvion toteumavertailu -osasta ao. yksiköiden kohdalta.

PALVELUALUEIDEN YHTEENLASKETTU TOIMINTAKATE

-31,1 milj. €

(TP Enn 21/VS 21)

LIKELAITOSTEN YHTEENLASKETTU LIIKEYLIJÄÄMÄ

0 milj. €

(TP Enn 21/VS 21)

NETTOINVESTOINNIT

+ 40,1 milj. €

(TP Enn 21/VS 21)

Yhteenvedo poikkeamista talousarvioon sitovuustasoin

KÄYTTÖTALOUS

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Palvelualueet (toimintakate)					
Sivistyspalvelujen palvelualue					
Sivistys- ja kulttuurilautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	-132 264	-387 314	-397 995	-401 880	-3 885
Hiedanranta	-11	-76	-75	-75	0
Sosiaali- ja terveystalouden palvelualue					
Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	-279 630	-812 308	-831 847	-852 197	-20 350
Tampere Junior	-127	-357	-668	-668	0
Elinvoiman ja kilpailukykyyn palvelualue					
Elinvoima- ja osaamislautakunta					
Elinvoima- ja osaamislautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	-27 122	-80 973	-87 186	-90 638	-3 452
Ammatillinen koulutus (tilikauden tulos)	1 234	1 583	0	-0	-0
Viiden tähden keskusta	-643	-3 110	-4 293	-4 075	218
Hiedanranta	-51	-1 972	-429	-348	81
Smart Tampere	-261	-975	-994	-994	0
Vetovoimainen elämyskaupunki	-152	-766	-542	-542	0
Asunto- ja kiinteistölahtakunta					
Asunto- ja kiinteistölahtakunta (pl. erikseen sitovat erät)	50 628	147 078	165 700	166 461	761
Hiedanranta	-109	-957	-830	-830	0
Kaupunkiympäristön palvelualue					
Yhdyskuntalahtakunta					
Yhdyskuntalahtakunta (pl. erikseen sitovat erät)	-11 426	-23 979	-32 054	-32 822	-768
Viiden tähden keskusta	-45	-101	-330	-330	0
Hiedanranta	-8	-13	-150	-150	0
Raitiotie	-419	-1 365	-1 500	-1 500	0
Smart Tampere	35	-648	-837	-837	0
Joukkoliikennelahtakunta	-13 237	-18 056	-18 937	-22 640	-3 703
Konsernihallinto (toimintakate)					
Konsernihallinto					
ICT-kehittäminen (toimintakate+nettoinvestoinnit)	-2 187	-9 093	-14 000	-14 000	0
Tarkastuslahtakunta	-97	-384	-430	-430	0
Keskusvaalilahtakunta	-100	-28	-902	-1 042	-140
Konsernihallinto, muut	-5 982	-21 631	-26 052	-25 095	957
Yhteiset erät	-40 411	-119 442	-125 775	-125 441	334
Taseyksiköt (liikelyijäämä)					
Pirkanmaan pelastuslaitos	926	293	-1	-1	0
Liikelaitokset					
Tampereen Vesi Liikelaitos (liikelyijäämä)	8 747	28 867	26 617	26 617	0
Tampereen Vesi Liikelaitos (korvaus peruspääomasta)	-3 500	-10 500	-10 500	-10 500	0
Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitos (liikelyijäämä)	278	371	-500	-500	0

INVESTOINNIT

Nettoinvestoinnit sitovuustasoittain, 1 000 euroa	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Sivistyspalvelujen palvelualue					
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	-906	-8 483	-10 707	-10 581	126
Sosiaali- ja terveystalouden palvelualue					
Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta	-413	-1 436	-1 801	-1 801	0
Elinvoiman ja kilpailukyvyn palvelualue					
Elinvoima- ja osaamislautakunta					
Elinvoima- ja osaamislautakunta (pl. erikseen sitovat erät)					
Ammatillinen koulutus	-219	-1 348	-2 204	-2 204	0
Asunto- ja kiinteistölautekunta					
Asunto- ja kiinteistölautekunta (pl. erikseen sitovat erät)	-929	-14 871	-16 070	-11 085	4 985
Talonrakennushankkeet (pl. Hiedanranta)	-22 525	-66 342	-121 758	-96 000	25 758
Hiedanranta	-442	-3 282	-20 260	-11 900	8 360
Viiden tähden keskusta	-521	-2 635	-5 335	-5 335	0
Kaupunkiympäristön palvelualue					
Yhdyskuntalautakunta					
Yhdyskuntalautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	-8 622	-50 492	-56 230	-57 117	-887
Hiedanranta	-17	-869	0	-8	-8
Viiden tähden keskusta	-923	-10 505	-13 670	-13 670	0
Joukkoliikennelautakunta	-111	429	-500	-500	0
Konsernihallinto					
Konsernihallinto, muut	-1	0	-146	-146	0
Yhteiset erät	0	-36 491	-15 200	-15 200	0
Taseyksiköt					
Pirkanmaan pelastuslaitos (sitovuustaso investointien rahavirta)	-256	-2 183	-2 263	-2 263	0
Liikelaikokset					
Tampereen Vesi Liikelaitos	-3 955	-22 276	-21 000	-21 000	0
Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitos	0	0	-2 000	-200	1 800

LASKELMAOSA

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Korkotuotot ja -kulut	-3 544	-9 103	-10 556	-10 556	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	120 000	145 000	85 000	-60 000

TALOUSARVION TOIMINNAN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Talousarvion toiminnan tavoitteet perustuvat Tampereen strategiaan sekä

pormestariohjelmaan. Talousarviossa tavoitteita asetetaan ensisijaisesti toiminnan vaikuttavuudelle ja tuloksille.

Alla olevassa taulukossa esitetään kokonaisnäkökulma vuoden 2021 talousarvion toiminnan tavoitteiden (pois lukien liikelaitokset ja Pirkanmaan pelastuslaitos) etenemisestä tammi-huhtikuun aikana ja arvio niiden toteutumisesta vuoden loppuun mennessä.

Seuraavassa luvussa arvioidaan tarkemmin kaupunkitasoisten toiminnan tavoitteiden toteutumista. Lautakunnille, kehitysohjelmille, liikelaitoksille ja Pirkanmaan pelastuslaitokselle asetetuista tavoitteista raportoidaan tarkemmin niiden omissa osioissa. Tytäryhteisöille asetetuista tavoitteista raportoidaan kerran vuodessa tilinpäätöksessä.

TALOUSARVION SITOVIAT TOIMINNAN TAVOITTEET 2021

Nro	Toiminnan tavoite 2021	Toteuma	Lisätietoa toteumasta
1	Lapsiperheiden hyvinvointi-indikaattorit on määritelty ja kuva tamperelaisten lapsiperheiden hyvinvointieroista on muodostettu	+	Kehitysohjelmat/ Kaupunginhallitus*
2	Osallistuvan budjetoinnin kokeilun arviointi on tehty ja jatkosta on päätetty arvioinnin pohjalta	+	Kaupunginhallitus**
3	Koululaisten fyysinen toimintakyky on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	?	Sivistys- ja kulttuurilautakunta
4	Ikäihmisistä noin 92 % asuu kotona, vähintään 6,0 % tehostetussa palveluasumisessa ja enintään 2,0 % pitkäaikaisessa laitoshoidossa	+/-	Sosiaali- ja terveyslautakunta
5	Kotihoidon asiakkaiden sairaalavuorokausien määrä on vähentynyt edelliseen vuoteen verrattuna	+	Sosiaali- ja terveyslautakunta
6	Lastensuojelun asiakkaiden osuus väestöstä (0-17-vuotiaat) on enintään 5,7 %	+	Sosiaali- ja terveyslautakunta
7	Asunnottomuus kokonaisuutena on vähentynyt ja pitkäaikaisasunnottomuus on kääntynyt laskuun edelliseen vuoteen verrattuna	?	Sosiaali- ja terveyslautakunta
8	90 % rakennusluvista on käsitelty 2 kuukaudessa	-	Yhdyskuntalautakunta
9	Asiakaskokemus on parantunut valituissa palveluissa***	?	Elinvoima- ja osaamislautakunta, Kaupunkiseudun joukkoliikenne- lautakunta, Sivistys- ja kulttuurilautakunta, Sosiaali- ja terveyslautakunta, Yhdyskunta- lautakunta
10	Digitaalisten palvelujen kokonaiskuvan seuranta on käynnistynyt	+	Kaupunginhallitus
11	Digitaalisten palvelujen käyttöaste on parantunut valituissa palveluissa****	+	Asunto- ja kiinteistölautakunta, Elinvoima ja osaamislautakunta, Kaupunkiseudun joukkoliikenne- lautakunta, Sivistys- ja kulttuuri- lautakunta, Sosiaali- ja terveyslau- takunta
12	Ammatillisen koulutuksen negatiiviset eroamiset***** ovat alle 7,5 % (alle 25-vuotiaat)	+	Elinvoima- ja osaamislautakunta
13	Ammatillisesta koulutuksesta valmistuneiden arvio omasta sijoittumisestaan työelämään tai jatko-opintoihin valmistumisvaiheessa on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	+	Elinvoima- ja osaamislautakunta
14	Laajan työttömyysasteen***** kehitys on nuorten ja ulkomaalaisten osalta kuuden suurimman kaupungin keskiarvon tasolla	+	Elinvoima- ja osaamislautakunta
15	Työllistymistä edistävän palvelun perusteella työmarkkinatukea***** saa Tampereella keskimäärin vähintään 4900 henkilöä kuukaudessa	-	Elinvoima- ja osaamislautakunta
16	Tampere on vuonna 2021 Suomen suosituin opiskelukaupunki	?	Elinvoima- ja osaamislautakunta
17	Kansainvälisten opiskelijoiden hakijamäärä Tampereen korkeakoulu yhteisön tutkinto-ohjelmiin on pysynyt edellisen vuoden tasolla	+	Elinvoima- ja osaamislautakunta
18	Alueen startup-yritysten määrä on kasvanut 5 % edelliseen vuoteen verrattuna	?	Elinvoima- ja osaamislautakunta
19	Tampereen sijoittuminen Elinkeinoelämän keskusliiton kuntarankingissa on parantunut vuoteen 2019 verrattuna	-	Elinvoima- ja osaamislautakunta
20	Yritystontteja on luovutettu vähintään 50 000 k-m ²	-	Asunto- ja kiinteistölautakunta
21	Hervannan 5G alusta on tuotettu tason 4 automaattiliikenteen testialueeksi	+	Kehitysohjelmat/ Kaupunginhallitus
22	IoT alustalla on käynnistetty kaksi kokeilua	+	Kehitysohjelmat/ Kaupunginhallitus

23	Tampereella yöpyneiden kotimaisten matkailijoiden määrä on kasvanut 2 % enemmän kuin kuudessa suurimmassa kaupungissa keskimäärin	?	Elinvoima- ja osaamislautakunta
24	Kävijämäärät keskeisissä kohteissa (ks. mittarit) ovat palautuneet vuoden 2019 tasolle	-	Elinvoima- ja osaamislautakunta, Sivistys- ja kulttuurilautakunta
25	Tampere kuntakumppaneineen on valittu vuoden 2026 Euroopan kulttuuripääkaupungiksi ja kulttuuripääkaupunkihankkeen toimeenpano on käynnistynyt	?	Kehitysohjelmat/ Kaupunginhallitus, Elinvoima- ja osaamislautakunta, Sivistys- ja kulttuurilautakunta
26	80 % asemakaavoitetusta asuinkeuhkosalasta sijoittuu joukkoliikennevyöhykkeille ja aluekeskuksiin	+	Yhdyskuntalautakunta
27	Hiilidioksidipäästöjen määrä on vähentynyt Kestävä Tampere 2030 - tiekartantoinenpitemin 40 prosenttia vuoden 1990 tasosta	-	Kehitysohjelmat/ Kaupunginhallitus
28	Energiankulutus on vähentynyt energiatehokkuussopimuksen mukaisesti 1 %:n	?	Yhdyskuntalautakunta
29	Joukkoliikenteen matkustajamäärä on kasvanut vuoteen 2019 verrattuna	-	Kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta
30	Pyöräilymäärät ovat kasvaneet 2 % edelliseen vuoteen verrattuna	?	Yhdyskuntalautakunta
31	Kohtuuhintaisten asuntojen rakentaminen on käynnistynyt MAL 4 -sopimuksen mukaisesti	+	Asunto- ja kiinteistölahtakunta
32	Asuinrakentamisen rakennusoikeutta on asetettu haettavaksi 100 000 ke-m2	+	Asunto- ja kiinteistölahtakunta
33	Raitiotien osan 1 rakentaminen on edennyt tavoitellun aikataulun mukaisesti ja kaupallinen liikenne on käynnistynyt onnistuneesti 9.8.2021	+	Kehitysohjelmat/ Kaupunginhallitus, Yhdyskuntalautakunta
34	Seudullisen raitiotien ensimmäisen jatko-osuuden Koilliskeskus - Härmälä hankesuunnittelu on käynnistynyt	+	Kehitysohjelmat/ Kaupunginhallitus, Yhdyskuntalautakunta
35	Raitiotien osan 2 rakentaminen on edennyt tavoitellun aikataulun mukaisesti	+	Kehitysohjelmat/ Kaupunginhallitus, Yhdyskuntalautakunta
36	Ensimmäisten korttelialueiden asemakaavoitus on käynnistetty yleissuunnitelman ja kehitysohjelman tavoitteiden mukaisena	+	Kehitysohjelmat/ Kaupunginhallitus
37	Esimiesarviointien tulokset ovat vähintään edellisen vuoden tasolla	?	Kaupunginhallitus
38	Henkilöstön työhyvinvointi on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	?	Kaupunginhallitus
39	Sairauspoissaolojen määrä on laskenut vähintään 3 %	?	Kaupunginhallitus
40	Tilikauden tulos on enintään 13,0 milj. euroa alijäämäinen	-	Kaupunginhallitus
41	Kiinteistö- ja yhtiöomaisuuden myynneillä on hillitty velkaantumista ja saavutettu 50 milj. euron myyntivoitto	?	Kaupunginhallitus
42	Työvoimakustannukset ovat vuosisuunnitelman mukaiset	?	Kaupunginhallitus, kaikki lahtakunnat
43	Investointien tulo-rahoitus-% on 34	+	Kaupunginhallitus
44	Käyttökustannusten asukaskohtainen kasvu on enintään 2,7 %	-	Kaupunginhallitus
45	Nettomenojen kasvu on enintään 0,6 %	-	Kaupunginhallitus
46	Hallintotehtävien kustannukset ovat vähentyneet edelliseen vuoteen verrattuna (valtuustokauden aikana yhteensä 5 %)	?	Kaupunginhallitus
47	Hankintojen tehokkuusindeksi on parantunut edellisvuoden tasoon verrattuna	?	Kaupunginhallitus
48	Lautakunnan tuottavuuskehitys on analysoitu tuottavuusmittareiden avulla	+	Kaupunginhallitus, kaikki lahtakunnat

* Kaupunginhallituksen ohjauksessa oleville kehitysohjelmille asetettujen tavoitteiden vastuutahona on "Kehitysohjelmat/Kaupunginhallitus", mikä tarkoittaa, että tavoitteet vastuutetaan tuloskorteissa kunkin kehitysohjelman omistavan palvelualueen johtajalle. ** Tarkastuslautakunta on esittänyt, että suoraan kaupunkistrategiasta johdettujen tavoitteiden osalta tavoitteiden vastuutaho on toimitilin. Tästä syystä kaupunkitasoisten tavoitteiden vastuutahoksi on määritelty kaupunginhallitus (aiemmin konsernihallinto). Kaupunkitasoisia tavoitteita toteutetaan yhteisvastuullisesti usean toimijan kesken, ja viranhaltijatasoinen vastuutus tehdään johtajien tuloskorteissa. *** Terveystasemat, suun terveydenhuolto, perusopetus, nuorisopalvelut, Tredu, lukiokoulutus, joukkoliikenne, rakennusvalvonta, katujen ja yleisten alueiden kunnossapito, **** Maanvuokrasopimukset, ammatillisen koulutuksen sopimuskäytännöt, työllisyys- ja kasvupalvelujen digitaalinen asiakaspalvelu, joukkoliikenteen mobiilimaksaminen, Varaamo, vahvan tunnistautumisen sote-palvelut ***** Negatiivisella eroamisella tarkoitetaan tilannetta, jolloin opiskelija lopettaa tutkintotavoitteisen opiskelun kokonaan. Negatiiviseksi eroamiseksi ei lasketa esim. siirtymistä toiseen oppilaitokseen tai työelämään. ***** Laaja työttömyysaste pitää sisällään työttömät työnhakijat ja erilaisten työllisyyspalveluiden piirissä olevat henkilöt. ***** Työmarkkinatukea voi saada työttömyyden tai työllistymistä edistävän palvelun (mm. työnhaun tuki, osaamisen kehittäminen ja kuntoutus) perusteella. Kunta ei maksa työmarkkinatuen kuntaosuutta siltä ajalta, jolloin työmarkkinatukea saava henkilö osallistuu työllistymistä edistäviin palveluihin

Kaupunkitasoiset toiminnan tavoitteet

Vuoden 2021 talousarviossa on asetettu 14 kaupunkitasoisista toiminnan tavoit-

tetta. Huhtikuun lopun tilanteessa tavoitteista neljän arvioidaan toteutuvan ja kolmen jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä. Seitsemän tavoit-

teen toteutumista ei voida vielä arvioida. Tavoitteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2021	Tavoitteen eteneminen (tammi-huhtikuu 2021) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
2	Osallistuvan budjetoinnin kokeilun arviointi on tehty ja jatkosta on päätetty arvioinnin pohjalta	Osallistuvan budjetoinnin toteutuksen arviointiraportti valmistuu huhtikuun aikana. Linjaus menetelmän jatkosta tehdään kesällä 2021. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
10	Digitaalisten palvelujen kokonaiskuvan seuranta on käynnistynyt	Digitaalisten palvelujen kokonaiskuvan seuranta on käynnistynyt hyödyntäen digiasioinnin mittaristoa. Pohjadata päivittyy osittain automaattisesti ja osittain manuaalisesti pääsääntöisesti vähintään kerran kuussa. Mittariston kattavuus laajenee palvelutietovarannon karttuessa. Mittaristoon lisätään mm. seurattavien palveluiden volyymitietoja palautteen ja tarjonnan perusteella. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
37	Esimiesarviointien tulokset ovat vähintään edellisen vuoden tasolla	Esimiesarviointi 2021 toteutetaan syksyllä, joten tässä vaiheessa ei tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
38	Henkilöstön työhyvinvointi on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	Työhyvinvoinnin kehitystä seurataan työhyvinvointimatriisilla, joka koostetaan vasta kalenterivuoden 2022 alussa. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
39	Sairauspoissaolojen määrä on laskenut vähintään 3 %	Tammi-huhtikuussa sairauspoissaoloja oli 18,1 päivää henkilötyövuotta kohden, mikä on 1,28 päivää (-6,6 %) vähemmän edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä koko vuoden osalta arvioida.	?
40	Tilikauden tulos on enintään 13,0 milj. euroa alijäämäinen (alkuperäinen TA2021-tavoite 16,9 milj. euroa)	Tilikauden tulosennuste on 18,8 milj. euroa alijäämäinen, mikä on 4,4 milj. euroa vuosisuunnitelmaa ja 5,8 milj. euroa talousarviotavoitetta heikompi. Toimintakateennuste on 29,7 milj. euroa budjetoitua huonompi. Suurimmat ylityksenusteet ovat Sosiaali- ja terveystalouden palvelualueella (20,4 milj. euroa), Kaupunkiympäristön palvelualueella (4,5 milj. euroa) ja Sivistyspalvelujen palvelualueella (3,9 milj. euroa). Nettomenojen kasvuennuste on 5,7 %. Verorahoituksen osalta ennustetaan 21,5 milj. euroa budjetoitua parempaa toteumaa. Verotuloihin arvioidaan 4,3 % kasvu edellisvuoteen verrattuna. Valtionosuudet alenevat merkittävästi vuoteen 2020 verrattuna kertaluonteisten koronatukien poistumisen vuoksi. Poistoarvio on 4,0 milj. euroa suunniteltua pienempi. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
41	Kiinteistö- ja yhtiöomaisuuden myynneillä on hillitty velkaantumista ja saavutettu 50 milj. euron myyntivoitto	Kiinteistöomaisuuden myyntien osalta myyntivoittojen arvio on koko vuoden osalta noin 50 milj. euroa, mutta tavoitteen toteutumiseen liittyy vielä epävarmuutta. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
42	Työvoimakustannukset ovat vuosisuunnitelman mukaiset (koko kaupungin tasolla)	Työvoimakustannusten ennuste on 0,6 milj. euroa (0,09 %) vuosisuunnitelmaa suurempi. Suurimmat ylitykset ennustetaan sosiaali- ja terveystalouden palveluissa, mikä aiheutuu massarokotuspisteen ja terveysasemien henkilöstötarpeesta. Välittömiin koronakustannuksiin saadaan valtionavustusta, mikä kattaa ylitystä. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
43	Investointien tulorahoitus-% on 34 (alkuperäinen TA2021-tavoite 36 %)	Investointien tulorahoitus-% on ennusteen mukaan 36 %. Vuosikateennuste on 91,9 milj. euroa, mikä on 8,4 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompi. Nettoinvestointien ennuste on 256,1 milj. euroa, mikä on 40,1 milj. euroa suunniteltua pienempi. Suurimmat alitukset ovat talonrakennusinvestoinneissa sekä maa- ja vesialueissa. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
44	Käyttökustannusten asukaskohtainen kasvu on enintään 2,7 %	Käyttökustannusten ennustettu asukaskohtainen kasvu on 6,0 %. Koronaviruspandemia on vaikuttanut erityisesti sosiaali- ja terveystalouden palveluissa. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
45	Nettomenojen kasvu on enintään 0,6 %	Huhtikuun tilinpäätösennusteissa nettomenojen kasvu on 73,1 milj. euroa eli 5,7 %. Toimintakate uhkaa toteutua 29,7 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompana. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
46	Hallintotehtävien kustannukset ovat vähentyneet edelliseen vuoteen verrattuna (valtuustokauden aikana yhteensä 5 %)	Hallinnollisten tehtävien kustannukset raportoidaan kerran vuodessa tilinpäätöksen yhteydessä. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?

47	Hankintojen tehokkuusindeksi on parantunut edellisvuoden tasoon verrattuna	Hankintojen tehokkuusmittariston tulos lasketaan kerran vuodessa, kun edellisen vuoden tiedot ovat saatavissa. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
48	Lautakunnan tuottavuuskehitys on analysoitu tuottavuusmittareiden avulla	Kuusi lautakuntaa on asettanut vuoden 2021 talousarvioon tuottavuusmittarit ja tavoitteet niille. Huhtikuun raportoinnissa lautakunnat ovat analysoineet tuottavuuskehitystä verraten sitä edellisen vuoden huhtikuun tilanteeseen. Koronapandemia vaikuttaa tuottavuuskehityksen analysointiin. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

SIVISTYS- JA KULTTUURILAUTAKUNTA

Käyttötalouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Toimintatulot	11 575	35 771	41 806	38 806	-3 000
Toimintamenot	-143 850	-423 161	-439 876	-440 761	-885
Toimintakate	-132 275	-387 390	-398 070	-401 955	-3 885
Varhaiskasvatus ja esiopetus					
Toimintatulot	5 447	12 353	13 686	13 686	0
Toimintamenot	-46 874	-134 427	-141 135	-142 137	-1 003
Toimintakate	-41 427	-122 074	-127 449	-128 451	-1 003
Perusopetus					
Toimintatulot	3 371	11 558	12 628	12 628	0
Toimintamenot	-64 729	-185 144	-194 590	-195 772	-1 182
Toimintakate	-61 358	-173 586	-181 962	-183 144	-1 182
Kulttuuri					
Toimintatulot	1 953	7 371	8 625	7 625	-1 000
Toimintamenot	-18 920	-64 213	-62 668	-61 668	1 000
Toimintakate	-16 967	-56 842	-54 043	-54 043	0
Liikunta ja nuoris					
Toimintatulot	803	4 489	6 867	4 867	-2 000
Toimintamenot	-13 327	-39 377	-41 483	-41 183	300
Toimintakate	-12 523	-34 888	-34 616	-36 316	-1 700

Suurimmat poikkeamat vuosisuunnitelmaan:

- Maksu- ja myyntituottojen menetykset koronapandemian vuoksi
- Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palvelujen ostojen ylitykset
- Toimintakulujen säästöt poikkeustilanteen supistaessa toimintaa

Sivistys- ja kulttuurilautakunnan tammi-huhtikuun toimintakate on 3,1 milj. euroa ajankohdan vuosisuunnitelmaa heikompi, mikä johtuu pääosin koronarajoitusten vuoksi menetyksistä toimintatuotoista. Lisäksi kaikkia perusopetuksen valtionavustuksia ei ole jaksotettu alkuvuoteen palkkajärjestelmässä olevien virheiden vuoksi. Lautakunnan tilinpäätösennusteen toimintakate on 3,9 milj. euroa budjetoitua heikompi. Ennuste on heikentynyt 1,4 milj. euroa maaliskuun talouskatsauksen ennusteesta.

Toimintatuottojen ennuste on 3,0 milj. euroa budjetoitua heikompi, mikä johtuu Korona-tilanteen aiheuttamista tulomenetyksistä. Vaikutukset kasvavat, jos poikkeustilanne pitkittyy. Toimintakulujen ennuste on 0,9 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempi, mikä johtuu varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palvelujen ostojen ylityksistä. Suurimmat ylitykset aiheutuvat palvelusetelipäivähoidon kasvusta, työterveyden kustannuksista, Tampereen ulkopuolella koulua käyvien kustannuksista ja etäkouluteriäkustannuksista. Tilinpäätösennusteen nettomenojen kasvu edellisvuoteen verrattuna on 14,6 milj. euroa eli +3,8 %.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toimintakate on toteutunut tammi-huhtikuussa 0,6 milj. euroa ajankohdan vuosisuunnitelmaa heikompana. Palve-

lukokonaisuuden tilinpäätösennusteen toimintakate on 1,0 milj. euroa budjetoitua heikompi. Toimintatuottojen ennuste on vuosisuunnitelman mukainen. Toimintakulujen ennuste on 1,0 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompi. Palvelujen ostojen ennustetaan ylittyvän, koska palvelusetelipäivähoidossa on ennakoitua enemmän lapsia ja työterveyden kustannukset ovat kasvaneet koronan vuoksi. Henkilöstökulut ylittyvät palvelutarpeen kasvun ja eläkemenoperusteisten maksujen vuoksi. Vuokratulot ylittyvät, koska tilamuutokset ovat poikenneet hieman suunnitellusta. Vastaavasti kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen avustukset allittavat budjetin, koska tuen piirissä olevien lapsien määrä on ollut ennakoitua pienempi.

Perusopetuksen toimintakate on toteutunut 1,6 milj. euroa ajankohdan vuosisuunnitelmaa heikompana, mikä johtuu pääosin valtionavustusten jaksotuksista. Alkuvuonna korona- ja tasa-arvoavustusten jaksotukset ovat jääneet suunniteltua pienemmiksi, koska jaksotusten perusteena olleita henkilöstömenojen seurantatunnisteita on jäänyt kirjautumatta Personec-järjestelmän virheen vuoksi. Lisäksi ateriapalvelujen ostot ja työterveyden kustannukset ovat kasvaneet koronan aiheuttaman poikkeustilanteen vuoksi. Tilinpäätösennusteen toimintakate on 1,2 milj. euroa budjetoitua huonompi. Toimintatuottojen ennuste on budjetoidun mukainen. Toimintakulujen ennuste ylittää budjetin 1,2 milj. eurolla, mikä johtuu palvelujen ostojen ylityksistä. Suurimmat ylitykset aiheutuvat etäkoululaisten ruokailun järjestämisestä, Tampereen ulkopuolella koulua käyvien oppilaiden koulunkäyntikustannuksista sekä koronan vuoksi kasvaneista työterveyspalvelujen kuluista.

Kulttuurin palveluryhmän toimintakate tammi-huhtikuussa on 0,5 milj.

euroa ajankohdan vuosisuunnitelmaa parempi. Koronapandemian aiheuttama poikkeustilanne on vaikuttanut toimintatuottojen ja -kulujen alituksiin. Tilinpäätösennusteen toimintakate on vuosisuunnitelman mukainen. Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan 1,0 milj. euroa budjetoitua alemmina. Vaikka toiminnot koronarajoitusten purettua hiljalleen normalisoituisivat, kesän tapahtumatoiminta ja yleisömäärät jäävät joka tapauksessa alle normaalitason. Rajoitusten jatkuessa myös tuottojen toteutumaennuste alenee edelleen. Suurimmat maksu- ja myyntitulojen menetykset ovat museoissa, Tampere Filharmonissa sekä Tampereen seudun työväenopistossa. Toimintakulujen ennuste on 1,0 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempi koronan aiheuttamasta poikkeustilanteesta johtuen. Henkilöstökulujen ennuste alittaa vuosisuunnitelman, mikä johtuu rekrytointien viiveestä sekä sijais-ten vähäisestä tarpeesta toimintojen su- pistamisen vuoksi. Myös palvelujen ostot toteutuvat budjetoitua pienempinä normaalia vähäisemmän palvelutuotannon

vuoksi. Lautakunnan myöntämien kulttuurin avustusten ennakoidaan ylittyvän, koska avustusmäärärahojen budjettiin ei ole saatu täysimääräisesti Tre-talon vuokrakorotuksia vuosilta 2018-2021.

Liikunta ja nuoriso palveluryhmän toimintakate tammi-huhtikuussa on 1,4 milj. euroa ajankohdan vuosisuunnitelmaa heikompi, koska koronarajoitukset ovat romahduttaneet maksutuottojen kertymän. Tilinpäätösennusteen toimintakate on 1,7 milj. euroa budjetoitua heikompi. Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan 2,0 milj. euroa budjetoitua alemmina, mikäli rajoituksia hiljalleen puretaan. Rajoitusten edelleen jatkues- sa myös tuottojen toteutumaennuste alenee edelleen. Ennusteessa on huomioitu se, että kesän tapahtumatoimin- nan tiedetään joka tapauksessa olevan suunniteltua vähäisempää, jolloin tuot- tojen kertymä kesäkaudelta jää vajaaksi. Toimintamenojen ennuste on 0,3 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempi. Ko- ronan aiheuttama poikkeustilanne näkyy palvelujen ostojen ja tarvikehankintojen säästöinä.

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Bruttoinvestoinnit	-906	-8 483	-10 707	-10 581	126

Sivistys- ja kulttuurilautakunnan investointeja on toteutunut tammi-huhtikuussa 0,9 milj. euroa. Investointien valmistuminen painottuu kesäkauteen ja loppuvuoteen. Investointiennuste on 10,6 milj. euroa, mikä on 0,1 milj. euroa budjetoitua vähemmän. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen investointien ennakoidaan alittuvan, koska Olkahisen päiväkotit valmistuu vasta vuonna 2022.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Sivistys- ja kulttuurilautakunnalle on asetettu vuoden 2021 talousarviossa seitsemän sitovaa toiminnan tavoitetta. Huhtikuun lopun tilanteessa tavoitteista

kolmen arvioidaan toteutuvan ja yhden tavoitteen jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä. Kolmen tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida. Ta-

voitteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2021	Tavoitteen eteneminen (tammi-huhtikuu 2021) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
3	Koululaisten fyysinen toimintakyky on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	Valtakunnallinen Move-mittaus tehdään kouluilla vuosittain elo-syyskuun aikana. Tulokset saadaan tilinpäätökseen. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
9	Asiakaskokemus on parantunut perusopetuksessa ja nuorisopalveluissa	Perusopetuksen asiakaskokemuskysely tehdään kesän alussa ja tulokset saadaan elo-syyskuussa. Nuorisotilat ovat olleet pääosin kiinni koronatilanteen vuoksi eikä tietoa toistaiseksi ole saatavilla. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
11	Digitaalisten palvelujen käyttöaste on parantunut Varaamossa	Uusien toimintatapojen ja uuden tilavarauspalvelun käyttöönotto etenee. Varaamion käyttöönotossa on kuitenkin valtakunnallisia haasteita ja aikataulu tulee pitkittymään. Osa suunnitelluista toiminnallisuuksista saadaan otettua käyttöön vasta vuoden 2022 puolella. Tavoitteen arvioidaan kuitenkin toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
24	Kävijämäärät keskeisissä kohteissa (ks. mittarit) ovat palautuneet vuoden 2019 tasolle	Museot, kirjastot ja Särkänniemen huvipuisto eivät ole olleet alkuvuoden aikana täysimääräisesti auki koronarajoitusten vuoksi. Tapahtumatoiminnan rajoitukset ovat estäneet myös muiden kokoontumisten ja tapahtumien toteuttamisen, lukuun ottamatta virtuaalisia toteutuksia. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
25	Tampere kuntakumppaneineen on valittu vuoden 2026 Euroopan kulttuuripääkaupungiksi ja kulttuuripääkaupunkihankkeen toimeenpano on käynnistynyt	Kulttuuripääkaupunkihaku etenee suunnitellusti. Hakukirja on luovutettu ministeriön kautta EU-raadille aikataulun mukaisesti 23.4.2021. Valmistelut raadin vierailun sekä hankkeen esittely- ja kyselytilaisuuden järjestelyistä on aloitettu. Kulttuuripääkaupunkivalinta tapahtuu 2.6.2021. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
42	Työvoimakustannukset ovat vuosisuunnitelman mukaiset	Sivistys- ja kulttuurilautakunnan työvoimakustannusten ennuste on 0,3 milj. euroa (0,1 %) vuosisuunnitelmaa pienempi. Koronan aiheuttama poikkeustilanne on vaikuttanut henkilöstökulujen säästöihin erityisesti kulttuurin palveluryhmässä. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
48	Lautakunnan tuottavuuskehitys on analysoitu tuottavuusmittareiden avulla	Sivistys- ja kulttuurilautakunnan tuottavuuskehitystä seurataan tuottavuusmittariston avulla. Tuottavuusmittarien raportointi ja analyysi sisältyy lautakunnan talousosioon. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen sekä perusopetuksen ja kirjastopalvelujen tuottavuuspiloteissa on määritelty seurattavat tuottavuusmittarit, joita päivitetään kuukausittain. Kaikissa sivistyspalvelujen palvelualueen palveluryhmissä kehitetään vuoden 2021 aikana tuottavuusmittaristoa jatkuvaan seurantaan. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

Tuottavuus

Asukaskohtaiset nettomenot kasvoivat alkuvuonna 0,2 % edellisvuoteen verrattuna. Koronaviruspandemian aiheuttama toiminnan supistuminen vaikutti merkittävästi tulojen ja menojen toteu-

maan. Suurimmat tulojen menetykset olivat liikuntapalveluissa, museoissa, Tampere Filharmoniaassa sekä Tampereen seudun työväenopistossa. Käyttökustannukset asukasta kohden alenivat 0,4 % toiminnan supistumisen vuoksi.

Kirjausohjeiden muutosten vuoksi palveluhankinnat eivät ole vertailukelpoisia edelliseen vuoteen verrattuna. Asiakaskokemusta ei ole voitu mitata alkuvuonna palvelusulkujen vuoksi.

Tuottavuusmittarit, Sivistys- ja kulttuurilautakunta	30.4.2020	30.4.2021	Muutos	Muutos%	TA 2021**
Päämittarit					
Nettokustannukset, euroa/asukas	-546	-547	-1	0,2 %	-1 628
Käyttökustannukset, euroa/asukas	-605	-603	3	-0,4 %	-1 825
Työvoimakustannukset, euroa/asukas	-299	-286	13	-4,4 %	-891
Palveluhankinnat, euroa/asukas	-94	-121	-27	29,3 %	-340
Täydentävät mittarit					
Asiakaskokemus (NPS)*, Kulttuuri, Liikunta ja nuorisotoiminta	-	-	-	-	75
Selittävät mittarit					
Työntekijäkokemus, QWL (max 100)	58,8	59,0	0,2	0,3 %	60,0
Sairauspoissaolot, %	4,83	4,80	-0,03 %-yks.		3,99
Hankintaosaaminen, taso (max 100)	-	-	-	-	78
Tilatehokkuus, htm2/asukas	1,93	1,94	0,01	0,4 %	1,98
Asukasmäärä	238 656	241 672	3 016	1,3 %	244 500

* Kulttuuri sekä Liikunta ja nuorisotoiminta palvelukokonaisuuksien yhteinen asiakastytyväisyyden mittaus aloitetaan lokakuussa 2020. Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa mitataan asiakastytyväisyyttä keuhäisin. Jatkuvan asiakaspalautteen keräämistä ja hyödyntämistä kehitetään. Asiakaskokemusta ei ole voitu mitata alkuvuonna 2021 palvelusulkujen vuoksi.

** TA2021 on päivitetty talousarvio

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA

Käyttötalouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Toimintatulot	35 682	113 085	107 658	126 258	18 600
Toimintamenot	-315 439	-925 749	-940 173	-979 123	-38 950
Toimintakate	-279 757	-812 665	-832 515	-852 865	-20 350
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut					
Toimintatulot	2 873	9 642	9 755	10 255	500
Toimintamenot	-38 818	-114 458	-108 693	-121 302	-12 609
Toimintakate	-35 945	-104 815	-98 937	-111 047	-12 109
Vastaanottopalvelut					
Toimintatulot	6 174	18 246	18 448	34 348	15 900
Toimintamenot	-37 472	-100 975	-95 506	-114 796	-19 290
Toimintakate	-31 298	-82 729	-77 058	-80 448	-3 390
Psykososiaalisen tuen palvelut					
Toimintatulot	6 484	24 879	20 773	21 123	350
Toimintamenot	-45 958	-150 585	-137 530	-142 510	-4 980
Toimintakate	-39 474	-125 706	-116 757	-121 387	-4 630
Ikäihmistien palvelut					
Toimintatulot	18 130	58 576	52 890	54 190	1 300
Toimintamenot	-68 348	-230 825	-215 158	-219 161	-4 003
Toimintakate	-50 219	-172 249	-162 268	-164 971	-2 703
Sairaalapalvelut					
Toimintatulot	2 020	1 741	5 791	6 341	550
Toimintamenot	-124 842	-328 906	-383 286	-381 354	1 932
Toimintakate	-122 821	-327 165	-377 495	-375 013	2 482

Suurimmat poikkeamat vuosisuunnitelmaan:

- Koronapandemiasta aiheutuvat kustannukset ja niihin arvioitu valtionavustus
- Lastensuojelun sijaishuollon ostot
- Vammaispalvelujen ostot

Sosiaali- ja terveyslautakunnan tammi-huhtikuun toimintakate on toteutunut 7,3 milj. euroa ajankohdan vuosisuunnitelmaa heikompana. Koronaviruspandemia on vaikuttanut merkittävästi eri-

tyisesti vastaanottopalvelujen talouden toteumaan. Suurimmat ylitykset ovat laboratoriopalvelujen ostoissa, mikä aiheutuu koronatestauksesta. Tammi-huhtikuussa on kirjattu välittömiä koronakustannuksia yhteensä 7,8 milj. euroa. Koronakustannuksiin saatavia valtionavustuksia ei ole jaksotettu alkuvuoden toteumaan. Lisäksi lastensuojelun menot ovat toteutuneet selvästi ajankohdan vuosisuunnitelmaa suurempina.

Tilinpäätösennusteen toimintakate on 20,4 milj. euroa budjetoitua heikompi. Suurimmat ylitykset ovat lastensuojelun ja vammaispalvelujen ostoissa. Ennuste on heikentynyt maaliskuun ennusteeseen verrattuna 4,4 milj. euroa pääosin lastensuojelun ostopalvelujen ja tehostetun palveluasumisen ostojen ylitysenneen kasvusta johtuen. Koronakustannukset näkyvät merkittävinä menojen ylityksinä ja arvioidut valtion korona-avustukset tulojen ylityksinä.

Tilinpäätösennusteen nettomenojen kasvu edellisvuoteen verrattuna on 40,2 milj. euroa eli +4,9 %.

Tilinpäätösennusteessa on arvioitu koronan aiheuttamia välittömiä kustannuksia noin 17,7 milj. euroa, johon on ennustettu 100 % valtionavustus. Lisäksi Oriveden yhteistoiminta-alueen koronakustannukset ovat arviolta noin 0,4 milj. euroa. Koronan suurimmat talousvaikutukset aiheutuvat koronatestauksesta, massarokotusten järjestämisestä ja suojarustekustannuksista.

Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan 18,6 milj. euroa budjetoitua suurempina, mikä johtuu pääosin välittömien koronakustannusten kattamiseksi saatavista valtionavustuksista. Valtionavustusten hakumenettelystä ja -kriteereistä tiedotetaan vasta myöhemmin, joten ennuste perustuu arvioon. Myyntituottojen ennustetaan ylittyvän aiheutuneisiin kustannuksiin perustuvan Oriveden yhteistoimintaosuuden vuoksi. Maksutuottojen kertymään vaikuttaa 1.7.2021 voimaan tulevan asiakasmaksulain muutokset, jotka pienentävät maksutuottoja erityisesti ikäihmisten palveluissa. Maksutuottojen ennuste on hieman budjetoitua parempi asiakasmaksulain muutoksen vaikutuksista huolimatta.

Toimintakulujen ennuste on 39,0 milj. vuosisuunnitelmaa suurempi. Suurimmat ylitykset ovat palvelujen ostoissa sekä hoitotarvikekustannuksissa. Palvelujen ostoissa on merkittäviä ylityksiä etenkin lastensuojelun sijaishuollossa ja vammaispalveluissa sekä koronatestaukseen liittyvissä laboratoriopalveluissa. Vastaavasti erikoissairaanhoidon palvelutilauksen Pirkanmaan sairaanhoidopiiriltä (PSHP) ennustetaan toteutuvan talousarviota pienempänä. Aineet, tarvikkeet ja tavarat tiliryhmän ylitykset johtuvat pääosin lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden kasvaneista kustannuksista sekä koronaviruspandemiasta johtuvista suojarustekustannuksista.

Henkilöstökulujen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelmaa suurempina massarokotuspisteen ja terveysasemien resurssitarpeen sekä eläkemenojen maksujen vuoksi. Vastaavasti suun terveydenhuollossa, ikäihmisten palveluissa ja sairaalapalveluissa henkilöstömenot alittuvat rekrytointihaasteista johtuen. Työvoimavajetta on korvattu palvelujen ostoilla. Vuokratulut ylittyvät, koska uusia tiloja ei ole huomioitu kailta osin talousarviossa mm. koronavastaanoton ja massarokotuspisteen osalta. Lisäksi ikäihmisten palvelujen koneiden ja laitteiden vuokrat toteutuvat suunniteltua suurempina mm. lääkeautomaattien lisäämisestä johtuen. Muihin toimintakuluihin on arvioitu Tesoman hyvinvointiallianssin sopimuksen mukainen bonus, mikä johtuu kustannusten alittumisesta ensimmäisellä neljän vuoden sopimusjaksolla.

Palveluryhmissä on ryhdytty toimenpiteisiin ennustettujen ylitysten pienentämiseksi, mutta käytettävissä olevilla toimenpiteillä ei pystytä merkittävästi pienentämään ennustettuja ylityksiä.

Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen toimintakate on toteutunut 3,8 milj. euroa ajankohdan vuosisuunnitelmaa heikompana, mikä johtuu pääosin lastensuojelun sijaishuollon ostopalvelujen palvelutarpeen kasvusta. Kustannusten kasvun taustalla on erityisesti pitkäaikaisen osastohoidon ja lyhytaikaisen perhehoidon hoitovuorokausien kasvu, asiakkaiden ohjautuminen vaativan erityistason yksiköihin ja hintojen nousun vaikutus. Palveluryhmän tilinpäätösennusteen toimintakate on 12,1 milj. euroa budjetoitua heikompi. Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan 0,5 milj. euroa budjetoitua suurempina, mikä johtuu koronakustannuksiin arvioidusta valtionavustuksesta. Toimintakulujen ylitysenennuste on 12,6 milj. euroa, mikä johtuu pääosin lastensuojelun sijaishuollon ostopalvelujen kasvusta. Lisäksi lastensuo-

jelun kuluvan vuoden budjetti on selvästi pienempi kuin edellisvuoden toteuma.

Vastaanottopalvelujen toimintakate on toteutunut 6,6 milj. euroa ajankohdan vuosisuunnitelmaa heikompana, mikä johtuu pääosin koronatestauksen sekä lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden kustannuksista. Palveluryhmän tilinpäätösennusteen toimintakate on 3,4 milj. euroa budjetoitua heikompi. Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan 15,9 milj. euroa budjetoitua suurempina, mikä johtuu pääosin koronakustannuksiin arvioidusta valtionavustuksesta. Lisäksi aiheutuneisiin kustannuksiin perustuvan Oriveden yhteistoimintaosuuden ennustetaan toteutuvan suunniteltua suurempana. Maksutuottojen arvioidaan toteutuvan suunniteltua pienempinä, koska koronan aiheuttama poikkeustilanne on vähentänyt palvelujen käyttöä. Toimintakulujen ennuste ylittää vuosisuunnitelman 19,3 milj. eurolla. Suurimmat ylitykset ovat palvelujen ostoissa, lääkkeissä ja hoitotarvikkeissa sekä henkilöstökuluissa. Henkilöstökulujen ylitys aiheutuu massarokotuspisteen ja terveysasemien resurssitarpeesta. Vastaavasti suun terveydenhuollossa on työvoimavajetta, jota on korvattu työvoimanvuokrauksella. Palvelujen ostojen ylitys johtuu pääosin koronatestaukseen liittyvistä laboratoriopalvelujen ostoista ja suun terveydenhuollon työvoimanvuokrauksen kustannuksista. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden kuluvan vuoden budjetti on pienempi kuin edellisvuoden toteuma ja kustannusten ennustetaan kasvavan edellisvuodesta noin 10 %. Vuokratulujen ylitykset johtuvat pääosin koronaan liittyvistä tilajärjestelyistä.

Psykososiaalisen tuen palvelujen toimintakate on toteutunut tammi-huhtikuussa 1,0 milj. euroa ajankohdan vuosisuunnitelmaa heikompana. Palveluryhmän tilinpäätösennusteen toimintakate on 4,6 milj. euroa budjetoitua heikompi. Toimintatuottojen ennuste-

taan toteutuvan 0,4 milj. euroa talousarviota parempana. Ylitykseen vaikuttaa koronakustannuksiin arvioidut valtionavustukset sekä Oriveden yhteistoimintaosuus. Vastaavasti vastaanottokeskuksen paikkamäärän väheneminen ja asiakasmaksulain muutokset pienentävät tulokertymää. Toimintakulujen ylitysennuste on 5,0 milj. euroa, mikä johtuu pääosin vammaispalveluiden sekä päihde- ja mielenterveyspalvelujen ostoista. Palvelujen ostojen ylitykset johtuvat mm. vammaispalvelujen palvelusetelien käytön lisääntymisestä ja omaan kotiin tuotetusta palveluasumisesta sekä päihde- ja mielenterveyspalvelujen tukiasumisen ja tehostetun palveluasumisen kustannuksista. Lääke- ja hoitotarvikemenot ylittyvät vähävaraisille hankituista kasvomaskeista sekä huume kuntoutuksen lisääntymisestä johtuen. Henkilöstökuluissa on ylitystä Tampereen asumispäivystyksessä pahentuneesta koronatilanteesta ja vammaispalvelujen resurssitarpeesta johtuen. Koronan aiheuttama poikkeustilanne on vähentänyt vammaispalvelulain mukaisten kuljetusten määrää.

Ikäihmisten palvelujen toimintakate on toteutunut 1,5 milj. euroa ajankohdan vuosisuunnitelmaa parempana, mikä aiheutuu maksutuottojen hyvästä kertymästä ja henkilöstökulujen alittumisesta. Tilinpäätösennusteen toimintakate on 2,7 milj. euroa budjetoitua heikompi. Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan 1,3 milj. euroa budjetoitua suurempina, mikä johtuu pääosin koronakustannuksiin arvioidusta valtionavustuksesta. Myyntituotot toteutuvat budjetoitua suurempina aiheutuneisiin kustannuksiin perustuvasta Oriveden yhteistoimintaosuudesta johtuen. Asiakasmaksulain muutoksen 1.7.2021 arvioidaan pienentävän asiakasmaksutuottoja ikäihmisten palveluissa yhteensä 1,9 milj. euroa. Tästä huolimatta asiakasmaksujen ennustetaan toteutuvan 0,2 milj. euroa bud-

jetoitua suurempina. Toimintakulujen ylitysennuste on 4,0 milj. euroa, mikä johtuu palvelujen ostoista, vuokrakuluista sekä lääke- ja hoitotarvikekustannuksista. Suurimmat ylitykset ovat tehostetun palveluasumisen ostoissa, mikä aiheutuu budjetoitua suuremmista hinnankorotuksista ja paikkamäärän kasvusta. Lisäksi ylityksiä on myös tilapäisen kotihoidon ostoissa, kotikuntalain kotikuntakorvauksissa ja työterveydenhuollon kustannuksissa. Vuokrakulut ylittyvät tilavuokrien sekä koneiden ja laitteiden vuokrien vuoksi. Tilavuokrien ylitys johtuu pääosin budjetointivaiheen puutteellisista tiedoista, joiden perusteella tehtiin siirtoja Sairaalapalvelujen palveluryhmään ja budjetoitiin uusien tilojen vuokrat. Koneiden ja laitteiden vuokrien ylitykseen vaikuttaa lääkeautomaattien lisääntyminen. Korona-tilanteen jatkuminen vaikuttaa hoitotarvikekulujen ylittymiseen. Vastaavasti henkilöstökulujen ennuste on vuosisuunnitelmaa pienempi, mikä johtuu rekrytointihaasteista. Työvoimavajetta on korvattu palvelujen ostoilla.

Sairaalapalvelujen tammi-huhtikuun toimintakate on toteutunut 2,6 milj. euroa ajankohdan vuosisuunnitelmaa parempana, mikä johtuu Pirkanmaan sairaanhoitopiirin (PSHP) erikoissairanhoidon palvelutilauksen alituksesta koronatilanteen vuoksi. Poikkeustilanteen pitkittyminen hidastaa ja siirtää hoitajien purkamista eteenpäin. Lisäksi uuden palveluryhmän rekrytoinnit ovat viivästyneet, mikä vaikuttaa henkilöstökulujen säästöihin.

Sairaanhoitopiirin laskutuksen ja suoritettävien kehitykseen ja vertailukelpoisuuteen vaikuttavat koronaepidemian kehitys, vuoden 2021 alusta tapahtuneet organisaatio ja -hinnoittelumuutokset sekä PSHP:n perimän siirtoviivemaksun poistuminen vuodelta 2021. Vuoden 2021 alusta kaupungin aikuispsykiatrian avopalvelut siirtyivät osaksi PSHP:n psykiatrian palveluita ja TAYS Hatanpäältä yksi

vuodeosasto ja geriatrian poliklinikka siirtyivät kaupungin palveluihin.

Tammi-huhtikuun toteuman perusteella PSHP:n erikoissairanhoidon palvelutilauksen laskutuksen ennustetaan alittavan talousarvion 2,0 milj. eurolla vuonna 2021. Huhtikuun lopulla epidemiatilanne parani, minkä arvioidaan näkyvän myös erikoissairanhoidon palvelutuotannon ja käytön lisääntymisenä. Ennusteessa on arvioitu erikoissairanhoidon palvelukäytön ja laskutuksen olevan jälkimmäisellä vuosipuoliskolla suurempaa kuin vuoden ensimmäisellä vuosipuoliskolla. Koronatilanteesta tapahtuvilla muutoksilla on merkittävä vaikutus PSHP:n laskutuksen toteumaan ja tilinpäätösennusteeseen. Ensihoidon ja erityisvelvoitemaksun ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisina.

Palveluryhmän tilinpäätösennusteen toimintakate on 2,5 milj. euroa budjetoitua parempi. Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan 0,6 milj. euroa budjetoitua suurempana, mikä johtuu koronakustannuksiin arvioidusta valtionavustuksesta. Tilinpäätösennuste ei sisällä valtionavustuksia PSHP:n koronakustannuksiin, koska valtionavustusten hakumenettelystä ja -kriteereistä ei ole vielä tietoa. Toimintakulujen ennuste alittaa vuosisuunnitelman 1,9 milj. eurolla. Henkilöstökulujen säästö johtuu rekrytointien viivästyemisestä. Palvelujen ostojen ennuste on budjetoitua pienempi PSHP:n palvelutilauksesta johtuen. Vastaavasti kuntoutuksen palvelujen ostoihin ennustetaan ylitystä, mikä johtuu mm. vuokratyövoiman ostoista ja Tammenlehvakeskuksen palvelujen ostoista Oriveden palveluissa. Korona-tilanteen jatkuminen vaikuttaa hoitotarvikekulujen ylittymiseen. Vuokrakulut alittuvat, koska ikäihmisten palveluryhmästä siirrettiin liikaa vuokria sairaalapalvelujen budjettiin.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Sosiaali- ja terveyslautakunnalle on asetettu vuoden 2021 talousarviossa kahdeksan sitovaa toiminnan tavoitetta. Huhtikuun lopun tilanteessa tavoitteis-

ta viiden arvioidaan toteutuvan, yhden tavoitteen toteutuvan osittain ja yhden tavoitteen jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä. Yhden tavoitteen

toteutumista ei voida vielä arvioida. Tavoitteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2021	Tavoitteen eteneminen (tammi-huhtikuu 2021) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
4	Ikäihmisistä noin 92 % asuu kotona, vähintään 6,0 % tehostetussa palveluasumisessa ja enintään 2,0 % pitkäaikaisessa laitoshoidossa	Ikäihmisistä (yli 75-vuotiaat) 90,1 % asuu kotona, 8,4 % tehostetussa palveluasumisessa ja 1,5 % pitkäaikaisessa laitoshoidossa. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan osittain vuoden loppuun mennessä.	+/-
5	Kotihoidon asiakkaiden sairaalavuorokausien määrä on vähentynyt edelliseen vuoteen verrattuna	Kotihoidon asiakkaiden kaikki sairaalavuorokaudet ovat vähentyneet 15,4 % (-3 308 vrk.) vuoden 2020 tammi-huhtikuun tilanteeseen verrattuna. Kotihoidon asiakkaiden suunnittelemattomat sairaalavuorokaudet ovat vähentyneet yhteensä 30,0 % (-3 737 vrk.). Erityisesti ovat vähentyneet kotihoidon asiakkaiden erikoissairaanhoidon suunnittelemattomat sairaalavuorokaudet, missä vähennystä on tapahtunut 35,5 % (- 2 611 vrk.) vuoteen 2020 verrattuna. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
6	Lastensuojelun asiakkaiden osuus väestöstä (0-17-vuotiaat) on enintään 5,7 %	Lastensuojelun asiakkaiden osuus väestöstä (0-17-vuotiaat) on 5,0 %. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
7	Asunnottomuus kokonaisuutena on vähentynyt ja pitkäaikaisasunnottomuus on kääntynyt laskuun edelliseen vuoteen verrattuna	Asunnottomien määrästä saadaan tieto marraskuussa Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen johdolla toteutettavasta selvityksestä. Tampere on sitoutunut asunnottomuuden puolittamisen toimenpideohjelmaan. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
9	Asiakaskokemus on parantunut terveysasemilla ja suun terveydenhuollossa	Asiakaskokemus parani suun terveydenhuollon palveluissa tulokseen 70 (tammi-huhtikuu 2020: 68) ja terveysasematoiminnassa tulokseen 67 (tammi-huhtikuu 2020: 61) suosittelemuksella mitattuna. Asteikko on -100:sta 100:aan. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
11	Digitaalisten palvelujen käyttöaste on parantunut vahvan tunnistautumisen sote-palveluissa	Vahvan tunnistautumisen edellyttämien digipalveluiden käyttö on lisääntynyt tammi-huhtikuussa reilut 22 % viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Kasvun taustalla on erityisesti Pegasoksen lisääntynyt käyttö terveysasemien uuden toimintamallin sekä koronarokotusten ajanvarausten myötä. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
42	Työvoimakustannukset ovat vuosisuunnitelman mukaiset	Sosiaali- ja terveystalouden työvoimakustannusten ennuste on 2,7 milj. euroa (1,2 %) vuosisuunnitelmaa suurempi. Henkilöstökulujen ennustetaan toteutuvan 1,7 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempana, mikä johtuu massarokotuspisteen ja terveysasemien resurssitarpeesta sekä eläkemenoperusteisten maksujen ylityksestä. Vastaavasti suun terveydenhuollossa, ikäihmisten palveluissa ja sairaalapalveluissa henkilöstömenot alittuvat rekrytointihaasteista johtuen. Työvoimavajetta on korvattu suun terveydenhuollossa ja sairaalapalveluissa työvoiman vuokrauksella ja ikäihmisten palveluissa tilapäisen kotihoidon ostoilla. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
48	Lautakunnan tuottavuuskehitys on analysoitu tuottavuusmittareiden avulla	Sosiaali- ja terveyslautakunnan tuottavuuskehitystä seurataan nettomenojen, käyttökustannusten työvoimakustannusten, sairaspöissaolien ja palveluhankintojen seuraamalla. Sosiaali- ja terveystalouden asukaskohtaiset nettomenot toteutuivat 6,5 % suurempina ja asukaskohtaiset käyttökustannukset toteutuivat 5,5 % suurempina kuin edellisen vuoden tammi-huhtikuun tilanteessa. Suurimmat kasvut edelliseen vuoteen verrattuna toteutuivat erikoissairaanhoidon palveluissa, lisäksi pienempää kasvua myös vastaanottopalveluissa ja lasten, nuorten ja perheiden palveluissa. Asukaskohtaiset työvoimakustannukset sisältäen työvoimanvuokrauksen toteutuivat kuitenkin 10,3 % pienempinä kuin edellisenä vuonna. Sairaspöissaolot vähentyivät tarkastelujaksolla yhteensä 1 % keskiarvona kaikista palveluryhmistä sosiaali- ja terveystalouden palveluista. Sosiaali- ja terveystalouden palveluhankinnat kasvoivat tarkastelujaksolla yhteensä 13,6 %, suurin kasvu erikoissairaanhoidon palveluissa. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Bruttoinvestoinnit	-413	-1 436	-1 801	-1 801	0

Sosiaali- ja terveyslautakunnan investointien toteutuminen painottuu loppuvuoteen. Alkuvuonna investointeja on

toteutunut 0,4 milj. euroa. Investointien toteutuminen on 1,8 milj. euroa, mikä on budjetoidun mukainen.

Tuottavuus

Asukaskohtaiset käyttökustannukset ovat kasvaneet 5,5 % edellisvuoteen verrattuna. Koronaviruspandemian aiheuttamat kustannukset vaikuttivat merkittävästi menojen kasvuun. Alkuvuonna on kirjattu koronasta aiheutuvia välittömiä kustannuksia yhteensä 7,8 miljoonaa eu-

roa. Suurimmat kustannukset syntyivät testaus- ja suojavarustekustannuksista sekä massarokotusten järjestämisestä. Lisäksi palvelutarve on kasvanut mm. lastensuojelussa ja vammaispalveluissa. Organisaatiomuutosten ja kirjausohjeiden muutosten vuoksi työvoimakustannukset ja palveluhankinnat eivät

ole vertailukelpoisia edelliseen vuoteen verrattuna. Asiakaskokemus on hyvällä tasolla ja se on hieman parantunut mittauksen piirissä olevissa yksiköissä. Sairauspoissaolot ovat alentuneet edellisvuodesta.

Tuottavuusmittarit, Sosiaali- ja terveyslautakunta

	30.4.2020	30.4.2021	Muutos	Muutos%	TA 2021**
Päämittarit					
Nettokustannukset, euroa/asukas	-1 087	-1 158	-71	6,5 %	-3 405
Käyttökustannukset, euroa/asukas	-1 239	-1 307	-68	5,5 %	-3 853
Työvoimakustannukset, euroa/asukas	-318	-286	33	-10,3 %	-937
Palveluhankinnat, euroa/asukas	-785	-891	-106	13,6 %	-2 540
Täydentävät mittarit					
Asiakaskokemus*	69	71	2	2,9 %	-
Selittävät mittarit					
Työntekijäkokemus,QWL (max 100)	56,6	57,4	0,8	1,4 %	60,0
Sairauspoissaolot, %	6,45	5,38	-1,07 %-yks.		5,49
Hankintaosaaminen, taso (max 100)	-	-	-	-	67
Tilatehokkuus, htm2/asukas	0,81	0,82	0,01	0,3 %	0,79
Asukasmäärä	238 656	241 672	3 016	1,3 %	244 500

* Asiakaskokemusta mitataan palvelualueen eri palveluissa eri tavoin ja yhteistä mittaria kehitetään. Mittariin on koottu NPS-pisteet seuraavista palveluista: terveysasemapalvelut, terveydenhuollon erityispalvelut, hammashoitolat, lasten, nuorten ja perheiden palvelut sekä aikuissosiaalityö

** TA2021 on päivitetty talousarvio

ELINVOIMA- JA OSAAMISLAUTAKUNTA

Käyttötalouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Toimintatulot	33 865	99 340	106 182	104 080	-2 102
Toimintamenot	-60 484	-184 512	-198 556	-199 607	-1 051
Toimintakate	-26 619	-85 172	-92 374	-95 527	-3 153
Ammatillinen koulutus					
Toimintatulot	31 695	91 125	96 968	95 645	-1 323
Toimintamenot	-30 086	-88 501	-95 898	-94 575	1 323
Toimintakate	1 609	2 624	1 070	1 070	-0
Lukiokoulutus					
Toimintatulot	279	1 729	999	999	0
Toimintamenot	-9 262	-29 120	-29 229	-29 899	-670
Toimintakate	-8 983	-27 391	-28 230	-28 900	-670
Työllisyys- ja kasvupalvelut					
Toimintatulot	1 675	5 577	7 804	6 684	-1 120
Toimintamenot	-17 751	-52 070	-59 491	-60 854	-1 363
Toimintakate	-16 076	-46 493	-51 687	-54 170	-2 483
Elinkeinopalvelut					
Toimintatulot	3	169	71	51	-20
Toimintamenot	-1 460	-5 183	-4 868	-5 147	-279
Toimintakate	-1 457	-5 014	-4 797	-5 095	-298
Vetovoima ja edunvalvonta					
Toimintatulot	125	398	340	340	0
Toimintamenot	-1 143	-4 213	-4 348	-4 348	0
Toimintakate	-1 017	-3 816	-4 008	-4 008	0
Kehitysohjelmat (Keskusta ja Hiedanranta)					
Toimintatulot	90	342	0	361	361
Toimintamenot	-783	-5 424	-4 722	-4 784	-62
Toimintakate	-694	-5 082	-4 722	-4 423	299

Suurimmat ylitykset:

- Koronapandemian vaikutukset näkyvät elinvoima- ja osaamislautakunnan osalta eniten Työllisyys- ja kasvupalveluissa. Työmarkkinatuen kuntaosuuden ennuste ylittää vuosisuunnitelman 3,1 milj. eurolla. Edelliseen vuoteen verrattuna työmarkkinatukimenojen odotetaan kuitenkin vähenevän 1,6 milj. euroa.

Elinvoima- ja osaamislautakunnan toimintakate toteutui tammi-huhtikuussa 2,6 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempänä. Toimintatuotot toteutuivat 1,7 milj. euroa ja toimintakulut 4,2 milj. euroa alle kauden budjetin. Tukien ja

avustusten sekä myös henkilöstömenojen toteumaa pienentää koronatilanne ja palkkatukityöllistämisen väheneminen. Henkilöstökulut ovat alkuvuonna toteutuneet 2,2 milj. euroa alle suunnitellun tason. Vaikutus on kohdistunut etenkin lakisääteiseen veloitetyöllistämiseen. Palvelujen ostot ovat toteutuneet 2,5 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempänä, osin työllisyyden kuntakokeilun viivästyksen vuoksi. Avustukset ovat toteutuneet 1,0 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempina, minkä taustalla on

lähinnä työmarkkinatukimenojen kasvu.

Tilinpäätösennusteen mukaan lautakunnan toimintakate toteutuu 3,2 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompana. Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan 2,1 milj. euroa alle budjetoidun. Tuet ja avustukset koskien pääasiassa ammatillisen koulutuksen projekteja ovat jäämässä 1,4 milj. euroa suunniteltua pienemmiksi. Lisäksi ennusteessa on huomioitu Työllisyys- ja kasvupalveluiden vuokratuottoihin kohdistuvia muutoksia. Toimintakulujen ennustetaan ylittävän vuosisuunnitelmaa 1,1 milj. euroa. Henkilöstökulujen ennuste on 1,2 milj. euroa budjetoitua parempi, samoin palvelujen ostot ovat ennusteen mukaan alittamassa vuosisuunnitelman 0,5 milj. eurolla. Keskeisin ylitysuhka liittyy työmarkkinatuen kuntaosuuteen, jonka arvioidaan toteutuvan 27,2 milj. euron suuruisena ja ylittävän budjetoitu taso 3,1 milj. eurolla.

Ammatillisen koulutuksen tammi-huhtikuun tulos toteutui 1,2 milj. eurolla, joka on 0,2 milj. euroa kauden vuosisuunnitelmaa parempi. Toimintatuotot toteutuivat 0,6 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempinä. Toimintakulut alittivat kauden suunnitellun tason 0,9 milj. eurolla.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on 15.4.2021 tehnyt korjauksen varainhoitovuoden 2021 ammatillisen koulutuksen rahoituksesta tehtyyn varsinaiseen suuritepäätökseen, koska profiilikerroin on vahvistettu liian pienenä. Valtionosuustulon muutos + 62 000 euroa on huomioitu ennusteen myyntituloissa. Vastavasti toimintakuluja on kasvatettu.

Ennuste poikkeaa kokonaisuutena edellisen vuoden toteumasta, koska ammatillisen koulutuksen käytettävissä oleva valtionosuustulo on noin 5 milj. euroa suurempi kuin vuonna 2020. Projektit ja hankkeet eivät vuonna 2020 toteutuneet

poikkeustilanteesta johtuen suunnitellusti, mutta vuonna 2021 niiden arvioidaan etenevän paremmin.

Opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin myönnettävää lisärahoitusta on haettu 3,99 milj. euroa. Koronavirusepidemian johdosta tarvittaviin tukitoimiin on haettu lisärahoitusta 1,0 milj. euroa. Rahoitus on käytettävissä useampana tilikautena ja sen kohdistuminen vuodelle 2021 huomioidaan tulevissa ennusteissa.

OKM järjesti opetusmetsien käyttöoikeussopimusmallin kompensointiin 2021 kohdennetun erityisavustushaun, jonka perusteella on haettu avustusta 98 000 euroa (Elinvoima- ja osaamislautakunta 28.4.2021 § 64). Mahdollisesti saatavaa avustusta ei ole huomioitu ennusteissa.

Tilinpäätösennusteessa toimintatuotot ja -kulut alittavat vuosisuunnitelman 1,3 milj. eurolla, mutta tilikauden tuloksen arvioidaan toteutuvan suunnitellusti nollatuloksena.

Lukiokoulutuksen toimintakate toteutui tammi-huhtikuussa kauden vuosisuunnitelman mukaisesti. Myyntituotteiden toteuma ei ole vertailukelpoinen johtuen muuttuneesta käsittelytavasta opiskelijahuollon osalta.

Lukiokoulutuksen tilinpäätösennusteessa toimintakatteen arvioidaan ylittävän vuosisuunnitelmaa 0,7 milj. euroa. Ennusteeseen on sisällytetty oppivelvollisuuden laajentumisesta aiheutuvat lisäykset henkilöstökuluihin 126 000 euroa, ICT-laitteiden vuokratulot 94 000 euroa sekä materiaalien hankinnasta aiheutuvat 337 000 euroa. Opiskelijahuollon osalta on tunnistettu tarve lisätä toisen asteen psykologi- ja kuraattoripalveluita. Kustannusvaikutuksen on arvioitu olevan kuluva vuonna 113 000 euroa. Tukien ja avustusten arvioidaan toteutuvan aikaisempaa vuotta suurempina Takla-taan Korona haitat lukioissa-projektin vuoksi. Edellä mainitun projektin vuoksi sekä talousarviomuutoksina esitettävistä

lisäresursoinneista johtuen henkilöstömenojen arvioidaan toteutuvan normaalia palkkatason kehitystä korkeampina.

Työllisyys- ja kasvupalveluiden tammi-huhtikuun toimintakate toteutui 0,9 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempana. Toimintatuotot jäivät 1,1 milj. euroa suunnitellusta ja toimintamenot alittivat vuosisuunnitelman 1,9 milj. euroa. Henkilöstökulut alittivat 1,9 milj. euroa johtuen palkkatukityöllistämisen pienenemisestä ja rekrytointien siirtymisestä. Myös palvelujen ostot alittivat budjetoidun 0,8 milj. eurolla. Avustukset ylittivät kauden suunnitelman 1,1 milj. euroa suunniteltua suurempina toteutuneiden työmarkkinatukimenojen vuoksi.

Työllisyys- ja kasvupalveluiden toimintakatteen ennustetaan toteutuvan 2,5 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompana. Toimintatuotot ovat toteutumassa 1,1 milj. euroa suunniteltua pienempinä. Toimintakulujen ennuste ylittää vuosisuunnitelman 1,4 milj. eurolla. Työmarkkinatukimaksujen ennuste on 27,2 milj. euroa ylittäen budjetoidun 3,1 milj. eurola. Viime vuoden toteutuneeseen tasoon (28,8 milj. euroa) nähden työmarkkinatuen kuntaosuuden arvioidaan tänä vuonna kuitenkin pienenevän 1,6 milj. euroa.

Työllisyyden kuntakokeilun piti alun perin käynnistyä vuoden alusta, mutta aloitus siirtyi 1.3.2021. Aikavälillä 13-14.3.2021 on tullut 19 000 asiakasta lisää, joiden palvelutarpeiden arvioiminen vie aikaa. Tämä viivästyttää asiakkaiden työhön, koulutukseen ja palveluihin ohjaamista. Tällä hetkellä talouden ennustaminen on haastavaa sekä työmarkkinatukimaksujen, että palvelujen käytön volyymin osalta. Luvut täsmäytetään tulosyksikkökohtaisesti kesäkuussa, kun pystytään paremmin arvioimaan palvelujen ja henkilötyövuosien toteuma.

Elinkeinopalvelujen palveluryhmä sisältää elinvoima- ja osaamislautakunnan alaiset elinkeinopalvelut, elinvoiman, osaamisen ja elinkeinojen kehittämisen

tuot ja avustukset sekä Smart Tampere -kehitysohjelmaan kuuluva ekosysteemit osaohjelman. Elinkeinopalvelujen tammi-huhtikuun toteutunut toimintakate -1,5 milj. euroa on 0,3 milj. euroa suunniteltua parempi. Ero vuosisuunnitelmaan nähden johtuu pääosin palvelujen ostojen painottumisesta loppuvuoteen.

Toimintakatteen ennustetaan ylittyvän 0,3 milj. euroa vuosisuunnitelmaan nähden. Tämä aiheutuu AV-tuotantokannustimen kustannuksista, johon liittyen on valmisteltu talousarviomuutosesitys kaupungin sisäisenä siirtona. 6 Aika -koordinaatiohankkeen ennustetta on myös päivitetty. Jos hanke päättyi 31.7.2021, toimintakatteen arvioidaan alittuvan n. 16 000 euroa. Lisäksi avustusten ennustetaan ylittyvän suunnitellusta 14 000 alkuvuodesta tehtyjen avustuspäätösten mukaisesti. Smart Tampere ekosysteemit osaohjelman osalta ennuste on vuosisuunnitelman mukainen.

Vetovoima ja edunvalvonta -palveluryhmä sisältää matkailu- ja tapahtumapalvelut, edunvalvontatoiminnan, korkeakouluyhteistyön ja Vetovoimainen elämyskaupunki -kehitysohjelman. Tammi-huhtikuun toimintakate toteutui 0,3 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempana. Palvelujen ostot ovat toteutuneet alkuvuonna 0,2 milj. euroa suunniteltua pienempinä. Avustusten toteuma alittaa budjetoidun 0,1 milj. euroa.

Tilinpäätösennusteessa toimintakatteen arvioidaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisena -4,0 milj. eurolla. Euroopan kulttuuripääkaupunki vuodelle 2021 julkaistaan 2.6.2021, mikä vaikuttaa olennaisesti Vetovoimainen elämyskaupunki -kehitysohjelman talouteen loppuvuoden osalta.

Kehitysohjelmat -palveluryhmän kokonaisuus muodostuu Viiden tähden keskustan ja Hiedanrannan kehitysohjelmien elinvoima- ja osaamislautakunnan alaisesta toiminnasta. Palveluryhmän toimintakatteen ennustetaan toteutu-

van 0,3 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempana. Hiedanrannan ja Viiden tähden keskustan kehitysohjelmien taloudesta on raportoitu kokonaisuutena Kehitysohjelmat -osiossa.

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Elinvoima- ja osaamislautakunta (pl. erikseen sitovat erät)					
Bruttoinvestoinnit	-219	-1 361	-2 204	-2 204	0
Ammatillinen koulutus					
Bruttoinvestoinnit	-219	-1 361	-2 204	-2 204	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot	22	67	0	0	0

Elinvoima- ja osaamislautakunnan investoinnit koostuvat erikseen sitovista ammatillisen koulutuksen investoinneista. Vuosisuunnitelma 2,2 milj. euroa muodostuu ajoneuvojen, koneiden, laitteiden ja kalusteiden, raskaiden koneiden, tieto-

konelaitteiden sekä tietokoneohjelmistojen käyttöoikeuksien hankinnoista.

Investointeja on tammi-huhtikuussa toteutunut 0,2 milj. euroa, sisältäen mm. robotiikan oppimisympäristöjen uusimisen, varastoautomaatin hankinnan

ja kaivinkoneen 3D koneohjausjärjestelmän hankinnan.

Investointien tilinpäätösennuste on vuosisuunnitelman mukainen.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Elinvoima- ja osaamislautakunnalle on asetettu vuoden 2021 talousarviossa 15 sitovaa toiminnan tavoitetta. Huhtikuun lopun tilanteessa tavoitteista seit-

semän arvioidaan toteutuvan ja neljän tavoitteen jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä. Neljän tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida. Ta-

voitteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2021	Tavoitteen eteneminen (tammi-huhtikuu 2021) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
9	Asiakaskokemus on parantunut Tredussa ja lukiokoulutuksessa	Tredussa valmistuvien opiskelijoiden tyytyväisyys saamaansa koulutukseen oli 1-4/2020 4,1 ja 1-4/2021 4,3. Tredussa suurin osa keväällä valmistuvista ei ole vielä vastannut kyselyyn, joten tavoitteen toteutumista on haastava arvioida. Lukiokoulutuksessa tammikuussa toteutetuissa palautekyselyissä abien opiskelijatyytyväisyys oli 4,0 (2020:4,0) ja aloittavien 4,1 (2020:4,2). Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
11	Digitaalisten palvelujen käyttöaste on parantunut ammatillisen koulutuksen sopimuskäytännöissä ja työllisyys- ja kasvupalvelujen digitaalisessa asiakaspalvelussa	Ammatillisen koulutuksen työelämässä oppimisen sopimuksista allekirjoitettiin sähköisesti 1-4/2020 666 kpl (noin 16 % sopimuksista) ja 1-4/2021 2417 kpl (noin 44 % sopimuksista). Työllisyys- ja kasvupalvelujen asiakaspalvelua on tehty alkuvuonna pääosin verkkotapaamisina ja puhelimitse johtuen koronatilanteesta. Henkilöasiakasaikoja on ajanvarauksella annettu 1-4/2021 yhteensä 6558, joista puhelinaikoja on 67,5 % ja verkkotapaamisaikoja 31,9 %. Fyysisissä palvelupisteissä ajanvarauksella käyneitä asiakkaita oli vain 0,6 %. 1-4/2020 ajanvarauksella annettuja henkilöasiakasaikoja oli 5713, joista 41,5 % oli puhelinaikoja, 4,8 % verkkotapaamisaikoja ja 53,7 % fyysisiä palvelupisteasiointoja. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
12	Ammatillisen koulutuksen negatiiviset eroamiset ovat alle 7,5 % (alle 25-vuotiaat)	Alle 25-vuotiaiden negatiivisten eroamisten määrä on pysynyt noin vuoden 2020 tasolla. 1-4/2020 eronneita oli noin 2,7 % (n=147) ja 1-4/2021 eronneita on ollut noin 2,5 % (n=151). Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
13	Ammatillisesta koulutuksesta valmistuneiden arvio omasta sijoittumisestaan työelämään tai jatko-opintoihin valmistumisvaiheessa on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	1-4/2021 valmistuneiden kyselyyn vastanneista 84 % arvioi jatkavansa työelämässä tai jatko-opinnoissa. 1-4/2020 vastaava luku oli 82 %. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
14	Laajan työttömyysasteen kehitys on nuorten ja ulkomaalaisten osalta kuuden suurimman kaupungin keskiarvon tasolla	Korona on heikentänyt työllisyystilannetta koko maassa. Nuorten ja ulkomaalaisten laajan työttömyysasteen kehitys Tampereella on edeltävän 12 kuukauden aikana ollut hiukan suopeampaa kuin muissa kuutoskaupungeissa keskimäärin. Nuorten laaja työttömyysaste on Tampereella huhtikuussa 2021 laskenut edellisvuodesta 6,6 %-yksikköä, kun se muissa kuutoskaupungeissa laski keskimäärin 5,8 %-yksikköä. Ulkomaalaisten laaja työttömyysaste laski edellisvuoteen verrattuna Tampereella 9,7 %-yksikköä ja muissa kuutoskaupungeissa keskimäärin laskua oli 7,3 %-yksikköä. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
15	Työllistymistä edistävän palvelun perusteella työmarkkinatukea saa Tampereella keskimäärin vähintään 4900 henkilöä kuukaudessa	Kela on maksanut Tampereella työmarkkinatukea työllistymistä edistävän palvelun perusteella tammi-huhtikuussa 2021 keskimäärin 4084 asiakkaalle kuukaudessa. Työllisyys- ja kasvupalvelujen henkilöasiakaspalvelun asiakasmäärä oli keskimäärin reilu 6000 asiakasta kuukaudessa ennen työllisyyskokeilun alkamista. Työllisyyden kuntakokeilu mahdollistaa asiakkaiden tehokkaan ohjaamisen työllistymistä edistäviin palveluihin sekä työhön ja koulutukseen. Kokeilu kuitenkin käynnistyi aiottua myöhemmin 1.3. ja noin 19 000 asiakkaan siirto kokeiluun tehtiin maaliskuun puolessa välissä. Asiakkaiden haltuunotto vie aikaa ja tehostuneen ohjauksen vaikutukset näkyvät viiveellä. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
16	Tampere on vuonna 2021 Suomen suositelluin opiskelukaupunki	Suosituinta opiskelijakaupunki -tutkimusta ei ole vielä toteutettu. Dataan perustuvaa opiskelijakaupunkiseurantaa ja opiskelijamyönteisen kaupungin kehittämistoimia valmistellaan parhaillaan yhteistyössä korkeakoulu yhteisön kanssa osana kumppanuussopimuksen toimeenpanoa. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
17	Kansainvälisten opiskelijoiden hakijamäärä Tampereen korkeakoulu yhteisön tutkinto-ohjelmiin on pysynyt edellisen vuoden tasolla	Kansainvälisten opiskelijoiden hakijamäärä Tampereen korkeakoulu yhteisön tutkinto-ohjelmiin on kasvanut vuoteen 2020 verrattuna (TAMK: + 18 % ja TAU: + 15 %). Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
18	Alueen startup-yritysten määrä on kasvanut 5 % edelliseen vuoteen verrattuna	Kasvutilannetieto puuttuu toistaiseksi. Uusi tutkimustieto valmistuu kesän lopulla. Tavoitteen toteutumista ei voida viedä arvioida.	?

19	Tampereen sijoittuminen Elinkeinoelämän keskusliiton kuntarankingissa on parantunut vuoteen 2019 verrattuna	Vuonna 2021 EK:n kuntarankingissa 25 seutukunnan vertailussa Tampereen sijoitus oli 8, mikä on sama sijoitus kuin vuonna 2019. Tavoite ei toteutunut.	-
23	Tampereella yöpyneiden kotimaisten matkailijoiden määrä on kasvanut 2 % enemmän kuin kuudessa suurimmassa kaupungissa keskimäärin	Tampereella yöpyneiden kotimaisten matkailijoiden määrä on vähentynyt tammi- ja maaliskuun välisenä aikana 13 % sekä kuudessa suurimmassa kaupungissa keskimäärin 16 % koronapandemian seurauksena. Huhtikuun tiedot ovat saatavilla vasta toukokuun loppupuolella. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
24	Kävijämäärät keskeisissä kohteissa (ks. mittarit) ovat palautuneet vuoden 2019 tasolle	Museot, kirjastot ja Särkänniemen huvipuisto eivät ole olleet alkuvuoden aikana täysimääräisesti auki koronarajoitusten vuoksi. Tapahtumatoiminnan rajoitukset ovat estäneet myös muiden kokoontumisten ja tapahtumien toteuttamisen, lukuun ottamatta virtuaalisia toteutuksia. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
25	Tampere kuntakumppaneineen on valittu vuoden 2026 Euroopan kulttuuripääkaupungiksi ja kulttuuripääkaupunkihankkeen toimeenpano on käynnistynyt	Kulttuuripääkaupunkihaku etenee suunnitellusti. Hakukirja on luovutettu ministeriön kautta EU-raadille aikataulun mukaisesti 23.4.2021. Valmistelut raadin vierailun sekä hankkeen esittely- ja kyselytilaisuuden järjestelyistä on aloitettu. Kulttuuripääkaupunkivalinta tapahtuu 2.6.2021. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
42	Työvoimakustannukset ovat vuosisuunnitelman mukaiset	Tammi-huhtikuussa työvoimakustannukset ovat toteutuneet 2,2 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempinä ja koko vuoden osalta niiden ennustetaan alittavan vuosisuunnitelma 1,0 milj. eurolla. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
48	Lautakunnan tuottavuuskehitys on analysoitu tuottavuusmittareiden avulla	Tuottavuusmittareiden raportointi ja analyysi sisältyi lautakunnan talousosioon. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

Tuottavuus

Elinvoima- ja osaamislautakunnan palvelujen tavoitteena on edistää alueen elinvoimaisuutta, kilpailukykyä, työllisyyttä ja osaamista sekä kaupungin kansainvälistä tunnettuutta ja vetovoimaisuutta. Tuottavuusmittareilla analysoituna

kehitys on ollut kaikkiaan positiivista. Taustalla on etenkin ammatillisen koulutuksen valtionosuuksien kasvu. Asukaskohtaiset käyttökustannukset ovat alkuvuonna kasvaneet tuloja hitaammin.

Tuottavuusmittarit, Elinvoima- ja osaamislautakunta	30.4.2020	30.4.2021	Muutos	Muutos%	TA 2021**
Päämittarit					
Nettokustannukset, euroa/asukas	-114	-110	4	-3,4 %	-378
Käyttökustannukset, euroa/asukas	-250	-252	-1	0,5 %	-817
Työvoimakustannukset, euroa/asukas	-129	-127	2	-1,3 %	-424
Palveluhankinnat, euroa/asukas	-41	-39	2	-4,3 %	-144
Täydentävät mittarit					
Elinvoimaindikaattori*	-	-	-	-	+
Selittävät mittarit					
Sairauspoissaolot, %	2,87	2,51	-0,36 %-yks.		2,40%
Tilatehokkuus, htm2/asukas	0,67	0,68	0,01	0%	0,66
Asukasmäärä	238 656	241 672	3 016	1,3 %	244 500

*Elinvoimaindikaattori mittaa kunnan elinvoiman muutosta. Indikaattori on yhdistetty muuttuja kunnan elinvoiman kannalta keskeisistä ulottuvuuksista: väestömuutos, työpaikkamuutos, verotulojen muutos, taloudellisen huoltosuhteen muutos ja koulutustason muutos. Mittarista ei ole saatavilla ennustetta, vaan tieto pohjautuu uusimpiin tilastotietoihin. Tavoitteena on, että indikaattorin arvo on positiivinen.

** TA 2021 on päivitetty talousarvio

ASUNTO- JA KIINTEISTÖLAUTAKUNTA

Käyttötalouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Kiinteistöt, tilat ja asuntopoliittika					
Toimintatulot	80 179	243 943	272 391	272 889	497
Toimintamenot	-29 661	-97 822	-107 521	-107 257	264
Toimintakate	50 519	146 121	164 870	165 631	761

Käyttötalouden toteuma ja tilinpäätösennuste

Suurimmat poikkeamat:

- Tilinpäätösennusteessa on huomioitu sote-kiinteistöjen myynti, josta kirjautuu luovutusvoittoa n. 29 milj. euroa. Pysyvien vastaavien luovutusvoittojen ennuste on kuitenkin kokonaisuutena 0,7 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempi.
- Maankäyttösopimuskorvauksia arvioidaan kertyvän 1,1 milj. euroa suunniteltua enemmän.

Asunto- ja kiinteistölautakunnan toimintakatteen toteuma tammi-huhtikuussa oli 50,5 milj. euroa, mikä on 4,4 milj. euroa kauden vuosisuunnitelmaa heikompi. Toimintatuotot ovat toteutuneet 10,6 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempinä. Poikkeama aiheutuu keskeisimmin pysyvien vastaavien myyn-

tivoitoista, jotka eivät kerry tasaisesti vuoden aikana. Myös toimintakulut ovat toteutuneet 6,2 milj. euroa budjetoitua pienempinä. Etenkin vuokratulot ovat toteutuneet alkuvuonna pienempinä, koska vuosisuunnitelmaa laatiessa oletuksena on ollut, että myytävien kohteiden vuokratulot alkavat toteutua vuoden alusta.

Tilinpäätösennusteen toimintakate, 165,6 milj. euroa, on 0,8 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempi. Ennusteessa on huomioitu sote-kiinteistöjen myynti, josta odotetaan kirjautuvan luovutusvoittoa 29,1 milj. euroa. Kaikilta osin pysyvien vastaavien myynnit eivät ole edenneet suunnitellusti, minkä vuoksi luovutusvoittojen ennuste on 0,7 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompi. Py-

syvien vastaavien myyntivoittoja arvioidaan kertyvän yhteensä 49 milj. euroa. Maankäyttösopimuskorvausten osalta ennuste on 13,3 milj. euroa mikä on 1,1 milj. euroa budjetoitua enemmän. Myös vuokratuottojen ennuste on 0,2 milj. euroa budjetoitua parempi.

Toimintakulujen ennuste ylittää vuosisuunnitelman 0,3 milj. eurolla. Palvelujen ostojen ennustetaan toteutuvan 1,4 milj. euroa budjetoitua suurempina. Ennusteessa on varauduttu mm. kylmän talven aiheuttamaan lämmityskustannusten kasvuun. Vuokratulujen ennustetaan toteutuvan 1,6 milj. euroa suunniteltua pienempinä, koska myytävien kohteiden aikataulujen täsmentyminen aiheuttaa muutoksia myös kulujen toteutumiseen.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Asunto- ja kiinteistölautakunnalle on asetettu vuoden 2021 talousarviossa kuusi sitovaa toiminnan tavoitetta. Huhtikuun lopun tilanteessa tavoitteista vii-

den arvioidaan toteutuvan ja yhden tavoitteen jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä. Tavoitteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2021	Tavoitteen eteneminen (tammi-huhtikuu 2021) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
11	Digitaalisten palvelujen käyttöaste on parantunut maanvuokrasopimuksissa	Tavoite etenee palvelu- ja vuosisuunnitelman mukaisesti. Pientalotonttien uudet maanvuokrasopimukset allekirjoitetaan sähköisesti. Toukokuussa otetaan tuotantokäyttöön myös uusittavien pientalotonttien vuokrasopimusten sähköinen allekirjoitus. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
20	Yritystontteja on luovutettu vähintään 50 000 k-m ²	Yritystontteja on luovutettu 01-04/2021 välisenä aikana 2833 k-m ² . Tavoitteen toteutumiseen sisältyy epävarmuutta ja huhtikuun tilanteessa arvioidaan tavoitteen jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä. Mikäli päätöksenteossa olevat ehdolliset luovutukset kuitenkin realisoituvat jo vuonna 2021, tavoite toteutuu.	-
31	Kohtuuhintaisten asuntojen rakentaminen on käynnistynyt MAL 4 -sopimuksen mukaisesti	Huhtikuun loppuun mennessä oli käynnistynyt 332 kohtuuhintaisen asunnon rakentaminen. MAL4 -sopimuksen tavoitteena on 573 kohtuuhintaisen asunnon rakentamisen käynnistyminen vuonna 2021. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
32	Asuinrakentamisen rakennusoi-keutta on asetettu haettavaksi 100 000 ke-m ²	Asunto- ja kiinteistölautakunnassa 21.4.2021 esitetyn tonttihaun ohjelmoinnin mukaan tontteja asetetaan haettavaksi vuoden 2021 aikana noin 153 800 k-m ² (jatkevassa haussa olevien osuus noin 22 000 k-m ²). Ensimmäinen tonttihaku on kesäkuussa. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
42	Työvoimakustannukset ovat vuosisuunnitelman mukaiset	Työvoimakustannukset ovat toteutuneet tammi-huhtikuussa 0,2 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempinä. Koko vuoden osalta työvoimakustannusten ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisina. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
48	Lautakunnan tuottavuuskehitys on analysoitu tuottavuusmitta-reiden avulla	Tuottavuusmittareiden raportointi ja analyysi sisältyy lautakunnan talousosioon. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

Tuottavuus

Asunto- ja kiinteistölautakunnan palvelut koostuvat tilaomaisuuden hallinnasta, asumisen kehittämisestä sekä kiinteistötoimen yksiköstä. Tammi-huhtikuun toteutunut asukaskohtainen tulos laski lähes 30 % edellisvuoden vastaavaan

ajankohtaan verrattuna. Taustalla on etenkin omaisuuden myyntivoittojen painottuminen eri tavoin vuosien välillä. Asukaskohtaiset vuokratuotot ovat sen sijaan kasvaneet tarkastelujaksolla 3 %.

Tuottavuusmittarit, Asunto- ja kiinteistölautakunta

	30.4.2020	30.4.2021	Muutos	Muutos%	TA 2021*
Päämittarit					
Tilikauden tulos, euroa/asukas	176	130	-46	-26,4 %	429
Käyttökustannukset, euroa/asukas	-174	-178	-3	1,8 %	-612
Työvoimakustannukset, euroa/asukas	-5	-5	0	-7,8 %	-17
Palveluhankinnat, euroa/asukas	-65	-69	-4	6,3 %	-217
Selittävät mittarit					
Tilalahakkuus, htm ² /asukas	35,57	36,57	1,00	2,8 %	11,70
Asukasmäärä	238 656	241 672	3 016	1,3 %	244 500

* TA 2021 on päivitetty talousarvio

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste, 1 000 euroa	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Asunto- ja kiinteistölautakunta (pl. erikseen sitovat erät)					
Bruttoinvestoinnit	-929	-16 984	-16 070	-11 085	4 985
Pysyvien vastaavien luovutustulot	5 071	38 168	34 088	24 590	-9 498
Talonrakennushankkeet (pl. Hiedanranta)					
Bruttoinvestoinnit	-22 525	-69 591	-122 258	-96 500	25 758
Rahoitusosuudet	0	3 249	500	500	0
Nettoinvestoinnit	-22 525	-66 342	-121 758	-96 000	25 758
Pysyvien vastaavien luovutustulot	840	2 876	42 300	49 659	7 359
Hiedanranta					
Bruttoinvestoinnit	-442	-3 282	-20 260	-11 900	-8 360
Viiden tähden keskusta					
Bruttoinvestoinnit	-521	-2 635	-5 335	-5 335	0

Asunto- ja kiinteistölautakunnan investoinnit muodostuvat talonrakennushankkeista, maanhankinnasta, vahvistuneiden asemakaavojen ja kaupungin sitoumusten mukaisista johtosiirroista sekä pilaantuneiden maiden puhdistuksista. Erikseen valtuustoon nähden sitovien kehitysohjelmien Viiden tähden keskusta ja Hiedanranta investointimenoja sisältyy lautakunnan vuosisuunnitelmaan yhteensä 25,6 milj. euroa.

Tammi-huhtikuussa lautakunnan alaisia investointeja on toteutettu yhteensä 24,1 milj. eurolla. Nettoinvestointien tilinpäätösennuste, 124,3 milj. euroa, on 39,1 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempi.

Tampereen kaupunki hankkii tiloihin ja rakennuksiin liittyvät hanke- ja rakennuttamispalvelut Tampereen Tilapalvelut Oy:ltä. Vuoden 2021 talonrakennuksen nettoinvestointien vuosisuunnitelma sisältäen uudelleenbudjetoinnit ovat yhteensä 123,7 milj. euroa. Talonrakennusinvestointien (pl. Hiedanranta) ennustetaan toteutuvan 25,8 milj. eu-

roa vuosisuunnitelmaa pienempinä. Merkittävimmät kohteet, joihin alitus kohdistuu, ovat Etelä-Hervannan koulu ja päiväkotit uudisrakennus, Lielahden uusi päiväkotit, Multisillan päiväkotit ja koulu uudisrakennus, Pyynikintie 2 koulurakennus, Sammon koulun laajennus ja päiväkotit, Tammelan stadion uudisrakennus sekä Kaupin urheilupuisto. Kokonaiskustannusennuste ylittävää alkuperäisen kustannusarvion Hyhkyn koulun perusparannuksen ja Kaupin urheilupuiston osalta, minkä vuoksi näiden hankkeiden osalta kaupunginvaltuustolle tullaan esittämään talousarviomuutosta.

Maaomaisuuden (pl. Kehitysohjelmat) investointien ennuste on 11,1 milj. euroa ja se alittaa vuosisuunnitelman 5,0 milj. eurolla. Investointimenoja on toteutunut 1,0 milj. euroa huhtikuun loppuun mennessä. Merkittävimmät erot vuosisuunnitelmaan nähden ovat mm. Takojankatu, jonka kaava ei ole vielä saanut lainvoimaa ja se on vaikuttanut töiden

aloituksen viivästymiseen. Lakalaivan (Sulkavuori) pima-investoinnin aloituksen viivästyminen aiheutuu siihen haettuun lupaan kohdistuvasta valituksesta. Töiden tekeminen siirtyy osittain viivästymisten johdosta vuodelle 2022. Tammelan stadionin johtosiirtoon ei talousarviossa oltu vielä varauduttu, mutta maaliskuun ennusteessa siihen on ennustettu kohdistuvan noin 0,3 milj. euroa. Hervannan pohjoisaksella tehdään kaava-alueen toteuttamista ja siihen liittyy maanvuokrasopimuksien päättymiä. Sopimusten päättymisen yhteydessä kaupungin veloitteisiin kuuluu näiden alueiden rakennusten purkuja ja lunastuksia (purku ja lunastusehto).

Pysyvien vastaavien luovutustuloja on kirjattu tammi-huhtikuussa 5,9 milj. euroa. Luovutustulojen ennuste on 74,2 milj. euroa, mikä on 2,1 milj. euroa suunniteltua pienempi.

Hiedanrannan ja Viiden tähden keskustan kehitysohjelmien investoinneista kerrotaan Kehitysohjelmat-osiossa.

Talonrakennushankkeet (1 000 euroa)	Kustannus- arvio	Tot. 2021	VS 2021	Ennuste 2021	Ero VS/ENN
VARHAISKASVATUS JA PERUSOPETUS					
Ahvenisjärven (ent. Pohjois-Hervannan) koulun perusparannus ja laajennus	18 500	11	0	50	-50
Etelä-Hervannan koulu ja päiväkoti uudisrakennus	34 440	212	14 900	9 500	5 400
Eteläpuiston päiväkoti ja koulu	6 060	1	0	50	-50
Hippoksen uusi päiväkoti	5 001	0	45	45	0
Hyhkyn koulun (rak 1 ja 2) perusparannus	4 835	70	2 960	3 000	-40
Härmälän koulu perusparannus	11 500	21	0	50	-50
Ikurin päiväkoti ja koulu uudisrakennus	9 990	4	200	125	75
Isokuusen päiväkoti ja koulu, uudisrakennus	9 892	1 965	7 892	7 300	592
Kissanmaan koulun perusparannus	11 250	0	82	50	32
Lamminpään koulu rakennus 2 uudisrakennus	4 200	2	300	100	200
Lentävänniemen koulu A-osan sisäilmakorjaukset	3 500	463	535	535	0
Lielahden uusi päiväkoti	6 960	901	3 530	2 420	1 110
Messukylän koulu pp	7 000	478	1 830	1 700	130
Messukylän päiväkoti uudisrakennus	7 455	9	279	100	179
Multisillan päiväkoti ja koulu uudisrakennus	7 100	1 366	6 404	5 500	904
Mustametsän päiväkoti ja neuvola	10 370	51	55	55	0
Olkahisen koulun uudisrakennus ja päiväkodin perusparannus	12 900	1 983	7 590	6 900	690
Pellervon päiväkoti ja koulu uudisrakennus	8 515	1 964	2 700	2 270	430
Pispalan koulun perusparannus	9 673	1 994	8 153	7 600	553
Pyynikintie 2 koulurakennus	23 500	285	5 466	3 700	1 766
Päiväkotien ja koulurakennusten pienet hankkeet 2021	3 500	261	3 500	3 350	150
Päiväkotien perusparannus 2021	3 500	187	4 157	2 200	1 957
Sammon koulun laajennus ja päiväkoti (ent. Liisanpuiston koulu ja päiväkoti)	30 100	3 422	14 800	13 000	1 800
Tammelan koulun, rakennus 2 uuden osan sisäilmaperusparannus	16 160	2	340	50	290
LUKIOKOULUTUS					
Lukioiden pienet hankkeet 2021	300	30	300	300	0
Tampereen Lyseon lukio perusparannus	14500	12	0	50	-50
KULTTUURI- JA VAPAA-AIKAPALVELUT					
Kulttuuripalvelut					
Kirjastot ja kansalaisopistoyksikkö pienet hankkeet 2021	300	52	330	330	0
Kokoelmakeskus, perusparannus	6 000	12	185	70	115
Kulttuuri ja taide pienet hankkeet 2021	1 000	208	1 112	950	162
Tampereen taidemuseon perusparannus ja laajennus	15 400	1	300	300	0
Tampere-talon korjaustyöt	5 100	173	1 600	1 320	280
Tullikamarin perusparannus	3 900	12	186	100	86
Vapaa-aikapalvelut					
Hervannan uimahallin allasosaston perusparannus sekä ilmastoinnin uusiminen	5 700	1 275	2 221	2 600	-379
Hervannan vapaa-aikakeskus perusparannus	9 000	11	200	100	100
Kaupin urheilupuisto	10 499	967	4 912	4 000	912
Liikunta ja nuoristo pienet hankkeet 2021	700	29	700	700	0
Liikuntapaikkojen perusparannus 2021	1 000	258	2 188	2 170	18
Tammelan stadion uudisrakennus	28 400	343	7 224	1 200	6 024

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT

Hatanpään sosiaali- ja terveyskeskus	0	0	500	100	400
Koukkuniemi Hallintorakennus perusparannus	0	0	0	65	-65
Koukkuniemi Havula perusparannus	10 400	1	200	100	100
Koukkuniemi:Männistö,Rausan laajennus	9 000	1 634	2 190	1 685	505
Sosiaali- ja terveystalorakennusten pienet hankkeet 2021	2 000	172	2 541	2 400	141

KONSERNIHALLINTO

Tampereen kaupunginarkisto	7 200	91	1 200	1 200	0
Virastotalon laajennus ja perusparannus	0	30	801	100	701

MUUT KIINTEISTÖT

Hiedanrannan rakennusten perusparannus 2021	1 000	31	2 000	600	1 400
Ensikertainen kalustaminen välivuokrauksessa 2021	300	0	300	300	0
Muiden rakennusten kiinteistö- ja laiteinvestoinnit sekä kaupunkikuvallisten kohteiden investoinnit 2021	3 600	507	3 600	3 400	200
Sisäilmaolosuhdeinvestoinnit 2021	3 000	1 043	3 000	2 880	120
Suunnittelukustannukset 2021	350	0	350	0	350
Valmistuneiden kohteiden jälkityöt 2021	400	13	400	400	0

OSALLISTUVA BUDJETOINTI

Takahuhdin koulun pihan viihtyvyyden parantaminen	20	0	20	20	0
Skeittipaikka Nekalan koulun pihaan	10	0	10	10	0

TALONRAKENNUKSET YHT.

		22 556	124 258	97 100	27 188
Rahoitusosuudet			-500	-500	0

TALONRAKENNUSHANKKEIDEN NETTOINVESTOINNIT

	394 580	22 556	123 758	96 600	27 188
--	---------	---------------	----------------	---------------	---------------

TALONRAKENNUSHANKKEIDEN NETTOINVESTOINNIT, PL. HIEDANRANTA (sitova erä)

	393 580	22 525	121 758	96 000	25 788
--	---------	---------------	----------------	---------------	---------------

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		-840	-42 300	-49 659	-7 359
--	--	------	---------	---------	--------

INVESTOINTIEN RAHAVIRTA YHTEENSÄ

		21 685	79 458	46 341	18 429
--	--	---------------	---------------	---------------	---------------

YHDYSKUNTALAUTAKUNTA

Käyttötalouden toteuma ja tilinpäätösennuste

Käyttötalouden toteuma ja tilinpäätösennuste, 1 000 euroa	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Toimintatulot	7 486	29 395	28 840	28 690	-150
Toimintamenot	-19 443	-55 770	-64 021	-64 638	-617
Toimintakate	-11 957	-26 375	-35 181	-35 948	-767
Vyörytykset (Tukipalvelut ja Paikkatieto / Joukkoliikenteeseen kohdistuva osuus)	96	267	310	310	0
Toimintakate vyörytyksin	-11 862	-26 108	-34 872	-35 639	-767
Kaupunkiympäristön suunnittelu					
Toimintatulot	2 149	13 270	11 475	11 475	0
Toimintamenot	-3 931	-12 625	-13 369	-13 927	-558
Toimintakate	-1 783	646	-1 894	-2 452	-558
Vyörytykset (Tukipalvelut sekä Paikkatieto)	-457	-1 494	-1 629	-1 629	0
Toimintakate vyörytyksin	-2 239	-849	-3 524	-4 081	-558
Kaupunkiympäristön rakennuttaminen ja ylläpito					
Toimintatulot	3 544	12 132	12 441	12 291	-150
Toimintamenot	-11 530	-30 198	-36 741	-36 789	-48
Toimintakate	-7 986	-18 067	-24 299	-24 498	-198
Vyörytykset (Tukipalvelut sekä Paikkatieto)	-205	-674	-631	-631	0
Toimintakate vyörytyksin	-8 191	-18 741	-24 930	-25 128	-198
Kestävä kaupunki					
Toimintatulot	1 603	3 401	4 458	4 458	0
Toimintamenot	-2 289	-7 535	-8 393	-8 399	-5
Toimintakate	-686	-4 134	-3 936	-3 941	-5
Vyörytykset (Tukipalvelut sekä Paikkatieto)	-311	-959	-932	-932	0
Toimintakate vyörytyksin	-998	-5 093	-4 868	-4 874	-5
Raitiotie-kehitysohjelma					
Toimintatulot	0	51	0	0	0
Toimintamenot	-419	-1 415	-1 500	-1 500	0
Toimintakate	-419	-1 365	-1 500	-1 500	0
Vyörytykset (Tukipalvelut sekä Paikkatieto)	-16	-59	-50	-50	0
Toimintakate vyörytyksin	-435	-1 424	-1 550	-1 550	0

- Koronapandemia vähentää jossain määrin pysäköintimaksu- ja pysäköintivirhemaksutuloja
- Normaali talvi

Yhdyskuntalautakunnan alaisuuteen kuuluvan kaupunkiympäristön palvelualueen toteutuneet toimintatuotot alittavat 2,1 milj. eurolla vuosisuunnitelman ja toimintakulut alittavat 1,6 milj. eurolla

vuosisuunnitelman. Toimintatuottojen alitus johtuu osaltaan siitä, että koronapandemia on vähentänyt edelleen jossain määrin muun muassa pysäköinti- ja pysäköintivirhemaksutuloja liikkumisen ollessa vielä normaalia alhaisemmalla tasolla. Toimintatuottoja alentaa osaltaan myös kuluvan vuoden hulevesimaksujen laskutuksen ajoittuminen vuosisuunnitelmasta poiketen. Toimintakulujen alitukseen vaikuttaa osittain henkilöstökulujen alhainen toteuma, mikä johtuu osittain osavuotisesti täyttämättä olevista vakansseista sekä osa-aikaisuuksista, jotka alentavat henkilöstökuluja. Alitukseen vaikuttaa myös toiminnan kausivaihtelut vuosisuunnitelmaan verrattuna, sillä hankkeiden ajoitus ei toteudu välttämättä vuosisuunnitelmassa suunnitellun mukaisesti.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi helmikuussa (KV 22.2.2021 § 25) suuruudeltaan 0,26 milj. euron teknisen talousarviomuutoksen yhdyskuntalautakunnan ja joukkoliikennelautakunnan palveluostoihin konsernihallinnolta. Muutoksella palveluostojen kohdentumista tarkennettiin lautakuntien välillä vähentämällä yhdyskuntalautakunnan palveluostoja 0,26 milj. euroa ja kasvattamalla samalla määrällä joukkoliikennelautakunnan palveluostoja. Muutoksen nettovaikutus palvelualueen ja kaupungin tulokseen on +/- 0 euroa.

Tilinpäätösennusteen osalta toimintakateen ennustetaan toteutuvan 0,8 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompana. Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan vajaa 0,2 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompana. Tuottojen alitus johtuu osittain siitä, että koronapandemia vähentää edelleen asiointiin perustuvaa liikkumista ja pienentäneen sen vuoksi

pysäköintimaksutuloja. Toimintakulujen ennustetaan toteutuvan 0,6 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempina. Ylitys johtuu pääosin asemakaavoituksen palveluostojen ylityksestä, sillä asemakaavoituksen selvitystarve on käynnissä olevien ja käynnistyvien kaavahankkeiden osalta merkittävästi suurempi kuin kuluvalle vuodelle on budjetoitu.

Talousarvio sisältää 0,26 milj. euroa kaupunginhallituksen kehyspäättökseen sisältyviä säästötoimenpiteitä kohdistuen lautakunnan palveluryhmien käyttötalousmenoihin.

Kaupunkiympäristön suunnittelu -palveluryhmän toteutuneet toimintatuotot alittavat 1,7 milj. eurolla vuosisuunnitelman johtuen pääosin hulevesimaksujen tuottojen alituksesta, sillä hulevesimaksujen laskutuksen ajoittuminen poikkeaa vuosisuunnitelmasta. Asemakaavoituksessa hankelaskutus on toteutunut 0,3 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempänä hankkeiden ajoituessa suunnittelusta poiketen. Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti. Toimintakulut ovat toteutuneet 0,5 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempänä. Alitus johtuu osittain osavuotisesti täyttämättä olevista vakansseista sekä osa-aikaisuuksista,

jotka alentavat henkilöstökuluja. Toisaalta jotkin hankkeet ajoittuvat vuosisuunnitelmasta poikkeavasti, minkä vuoksi palveluostot ovat alittuneet etenkin hulevesisuunnittelussa ja liikennesuunnittelussa. Toimintakulujen ennustetaan toteutuvan 0,6 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempina johtuen pääosin asemakaavoituksen palveluostojen ylityksestä. Asemakaavoituksen selvitystarve on käynnissä olevien ja käynnistyvien kaavahankkeiden osalta merkittävästi suurempi kuin kuluvalle vuodelle on budjetoitu. Useat käynnistyvät hankkeet ovat erityisen vaativia kohteita, jotka edellyttävät laajoja selvityksiä. Toimintakatteen ennustetaan toteutuvan 0,6 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompana.

Rakennuttaminen ja ylläpito -palveluryhmän toteutuneet toimintatuotot alittavat 0,6 milj. eurolla vuosisuunnitelman johtuen osittain koronapandemian vuoksi vähentyneistä pysäköinti- ja pysäköintivirhemaksutuotoista. Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan vajaa 0,2 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempinä, sillä koronapandemian ennustetaan yhä vähentävän pysäköintimaksutuottoja. Toimintakulut (sisältäen vok) ovat toteutuneet noin 0,7 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempinä, sillä

rakennuttamishankkeissa on omajohtoisen rakentamisen osuus ollut alkuvuonna vuosisuunnitelmassa suunniteltua suurempi. Omajohtoinen rakentaminen ei vaikuta toimintakatteeseen, vaan kulut kirjautuvat tuloslaskelman palveluostojen ja valmistus omaan käyttöön -tilien kautta investoinniksi. Toimintakulujen ennustetaan toteutuvan olennaisesti vuosisuunnitelman mukaisina. Toimintakatteen ennustetaan toteutuvan 0,2 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompana.

Kestävä kaupunki -palveluryhmän toteutuneet toimintatuotot ylittävät 0,1 milj. eurolla vuosisuunnitelman. Toimintakulut ovat toteutuneet noin 0,4 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempänä, sillä pääosin Kestävä Tampere 2030 -ohjelman hankkeet eivät ajoitu vuosisuunnitelmassa suunnitellun mukaisesti. Toimintakatteen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti.

Raitiotie kehitysohjelma -palveluryhmän toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti. Toimintakulujen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti. Toimintakatteen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Yhdyskuntalautakunnalle on asetettu vuoden 2021 talousarviossa 11 sitovaa toiminnan tavoitetta. Huhtikuun lopun ti-

lanteessa tavoitteista kuuden arvioidaan toteutuvan ja yhden tavoitteen jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.

Neljän tavoitteen toteumista ei voida vielä arvioida. Tavoitteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2021	Tavoitteen eteneminen (tammi-huhtikuu 2021) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
8	90 % rakennusluvista on käsitelty 2 kuukaudessa	Rakennusvalvonnan kahden kuukauden käsittelyaikatavoite 90 % rakennusluvista ei ole toteutunut. 2021 ensimmäisen vuosineljänneksen aikana rakennusluvista 43 % käsiteltiin tavoitellussa kahdessa kuukaudessa. Edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna rakennuslupien keskimääräinen käsittelyaika putosi kuitenkin 91 käsittelypäivästä 74:ään. Tämä tarkoittaa -19 %:n laskua keskimääräiseen käsittelyaikaan. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
9	Asiakaskokemus on parantunut rakennusvalvonnassa ja katujen ja yleisten alueiden kunnossapidossa	Rakennusvalvonnan osalta vuonna 2020 päätettiin tehdä kyselytavan muutos (TOP10-yhteistyön pohjalta sovittu). Se mahdollistaa ensimmäiset vertailut 05/21. ZEF-kyselytyökaluun on laadittu rakennusvalvonnan lupa- ja tarkastusvaiheen kyselyt TOP10-mallin mukaisesti kesällä 2020. Tuloksia voidaan vertailla seuraavassa raportointijaksossa. Talvikaudella 2020–2021 talvikunnossapidon asiakastytyvyisyys oli 2,38, kun se edellistalvena (2019–2020) oli 2,88 asteikolla 0...5 (0=erittäin huono...5=erittäin hyvä). Kriteerien mukaan arvo 3,0 kuvaa tavoiteltavaa tyytyväisyysastetta. Havaintohistoriaan (2008–2021) nähden toteutunut tyytyväisyystaso 2,38 edustaa keskimääräistä tyytyväisyystasoa. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
26	80 % asemakaavoitetusta asuin-kerrosalasta sijoittuu joukkoliikennevyöhykkeille ja aluekeskuksiin	Hyväksytyt asemakaavoitusohjelman mukaisesti 91 % asumisen kerrosalasta sijoittuu joukkoliikennevyöhykkeille ja aluekeskuksiin. Asemakaavoitusohjelman kohteista osan vireille tulo on viivästynyt sopimusneuvottelujen vuoksi tai valmistelussa ilmennyt ennakoitua suurempia haasteita joiden vuoksi ohjelmoidun aikataulun mukainen valmistuminen uhkaa viivästyä. 4/2021 loppuun mennessä on valmistunut tulokseen asuin-kerrosalaa 157 896 k-m ² , josta 99,5% sijoittuu kasvun vyöhykkeille. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
28	Energiankulutus on vähentynyt energiatehokkuussopimuksen mukaisesti 1 %:n	Kesken vuotta on saatavilla tietoa vain kaupungin kiinteistöjen energiankulutuksesta. Edelliseen vuoteen verrattuna sekä lämmön että sähkön kulutus on nousussa 1-4/2021. Alkuvuosi 2020 oli kuitenkin hyvin poikkeuksellinen sekä tilojen sulkujen että lauhan sään vuoksi, joten on syytä verrata myös vuoteen 2019. Vuoteen 2020 verrattuna lämpötilakorjattu lämpö on kasvanut 8,2 % ja sähkö 7,5 %, vuoteen 2019 verrattuna samat luvut ovat -1,7% ja 2,4%. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
30	Pyöräilymäärät ovat kasvaneet 2 % edelliseen vuoteen verrattuna	Pyöräilymäärät vähenivät tammi-huhtikuun aikana 18,2 % edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Erityisen suuria vähenemät olivat tammi- ja helmikuussa (-50%). Merkittävämpänä syynä pyöräilymäärien laskuun arvioidaan olevan kylmän ja lumisen talven. Huhtikuun osalta pyöräilymäärät kasvoivat 28 % edelliseen vuoteen verrattuna. Koko vuoden muutokseen vaikuttaa ratkaisevasti kesäkuusi, joten tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
33	Raitiotien osan 1 rakentaminen on edennyt tavoitellun aikataulun mukaisesti ja kaupallinen liikenne on käynnistynyt onnistuneesti 9.8.2021	Raitiotieallianssin rakennustyöt etenevät suunnittelun mukaisesti ja raitiotien varsinainen liikennöinti on tavoite avata sekä Hervanta – Pyynikintori ja Tays – Sorin aukio -linjoilla 9.8.2021. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
34	Seudullisen raitiotien ensimmäisen jatko-osuuden Koilliskeskus - Härmälä hankesuunnittelu on käynnistynyt	Hankesuunnitelman hankinnan valmistelu on edennyt suunnitellusti Pirkkalan kunnan kanssa. Tarjouspyyntö on tavoite julkaista 27.5., tarjoukset pyydetään elokuun loppuun mennessä ja suunnittelutyö on tavoite aloittaa syys-lokakuussa. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
35	Raitiotien osan 2 rakentaminen on edennyt tavoitellun aikataulun mukaisesti	Raitiotien osan 2A Pyynikintori – Santalahti rakentaminen etenee suunnitellusti. Sepänkadun sillan purkutöiden valmistelu on edennyt suunnitellusti. Sepänkatu on katkaisu läpikulukuliikenteeltä 3.5.2021. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
42	Työvoimakustannukset ovat vuosisuunnitelman mukaiset	Työvoimakustannusten ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisina. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

48 Lautakunnan tuottavuuskehitys on analysoitu tuottavuusmittareiden avulla

Talvikunnossapidon tuottavuusmittaristo on laadittu. Tuottavuutta kuvaavia mittareita ovat talvihoidon kustannukset, asiakastytyväisyys ja talven vaikeus. Lisäksi tuottavuutta kuvaavat kaupunkien kunnossapidon vertailut KUVE ja Kuntaliiton talvihoidon tuottavuusindeksi. Tuloksia (kustannukset, saavutettu laatu) ei ole vielä vuoden 2021 osalta käytettävissä. Alustavaa tietoa on, että talven vaikeus kunnossapidon kannalta oli normaali. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida. Talouden päämittareiden mukaan asukaskohtaiset nettokustannukset ovat kasvaneet 14 % ja käyttökustannukset 4 % edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Kustannusten kasvua selittää pääosin raitiotien vastikkeen kasvu lähes nelinkertaiseksi edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna raitiotiejärjestelmän valmiusasteen noustessa, joten vastikkeen kasvun vaikutus kustannuksiin on huomattava. Koronapandemia on vaikuttanut jossain määrin tuottojen kertymään. Työvoimakustannukset ovat pienentyneet 9 %. Vuosien väliseen vertailukelpoisuuteen vaikuttaa sekä asiakaspalveluyksikön siirtyminen osaksi konsernihallintoa että lomapalkkavelan kirjauskäytännön muutos. Kuluvan vuoden palkkasumma on edellä mainittujen tekijöiden vuoksi edellisvuoden vastaavaa ajankohtaa pienempi. Selittävien mittareiden mukaan työntekijäkokemuksen tulos (QWL -mittari) on lievästi parantunut ja sairauspoissaolojen kehitys on ollut suotuisaa. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.

+

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste, 1 000 euroa	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TPEnn 21 / VS 21
Yhdyskuntalautakunta (pl. erikseen sitovat erät)					
Bruttoinvestoinnit	-8 622	-52 827	-56 230	-58 230	-2 000
Rahoitusosuudet	0	2 334	0	1 113	1 113
Nettoinvestoinnit	-8 622	-50 492	-56 230	-57 117	-887
Viiden tähden keskusta					
Bruttoinvestoinnit	-923	-10 505	-13 670	-13 670	0
Hiedanranta					
Bruttoinvestoinnit	-17	-869	0	-8	-8

Yhdyskuntalautakunnan alaisuuteen kuuluvan Kaupunkiympäristön palvelualueen bruttoinvestointien ennuste on 71,9 milj. euroa mikä on 2,0 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempi. Rahoitusosuuksien ennuste on 1,1 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempi, mikä johtuu Työ- ja elinkeinoministeriöltä ja Traficomilta saatavista rahoitusosuuksista, joita ei oltu budjetoitu. Nettoinvestointien ennuste on 70,8 milj. euroa, mikä on 0,9 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempi.

Valtuusto hyväksyi helmikuussa (KV 22.2.2021 § 25) Kaupunkiympäristön palvelualueen yhdyskuntalautakunnan 0,97 milj. euron uudelleen budjetoinnit vuodelta 2020 siirtyneistä kehitysohjelmien hankkeiden rahoista. Uudelleen budje-

tointi kohdistuu Viiden tähden keskusta -kehitysohjelmaan.

Kaupunkiympäristön suunnittelu -palveluryhmässä bruttoinvestointien, rahoitusosuuksien ja nettoinvestointien ennustetaan toteutuvan olennaisesti vuosisuunnitelman mukaisena.

Rakennuttaminen ja ylläpito -palveluryhmässä bruttoinvestointien ennustetaan toteutuvan 2,0 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempana. Rahoitusosuuksien ennustetaan toteutuvan 1,1 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempana. Nettoinvestointien ennustetaan toteutuvan 0,9 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempana.

Hämeenkadun reunojen rakentamisen osalta laadittiin erillinen sopimus

raitiotien allianssi-kumppanin kanssa. Sopimus sisälsi avaintulosalueilta mittareita (ATA-mittari), missä eri tekijöille on asetettu tavoitteita. Palvelutuottajalla on mahdollista saada bonusta ATA-mittareiden tavoitteiden toteutumisen perusteella. Lisäksi rakentaminen sidottiin maarakennusindeksiin. Näiden yhteisvaikutus on vajaa 0,9 milj. euroa, mihin ei vuosisuunnitelmassa varauduttu. Jäähallinlinkaaren siltojen ja tukimuurin kohdilla pohjaolosuhteet osoittautuivat suunnittelun aikana huonommiksi. Tämän vaikutus on vajaa 0,4 milj. euroa, mihin ei vuosisuunnitelmassa varauduttu. Joidenkin hakkeiden osalta on arvoilta noin 0,8 milj. euron ylityspainetta, mihin ei vuosisuunnitelmassa olla varauduttu.

Tämä ylitysuhka pyritään rahoittamaan olemassa olevan vuosisuunnitelman puitteissa loppuvuoden aikana. Muilta osin rakennuskohteet eivät ole vielä käynnistyneet tai ovat alkutekijöissä ja kokonaisuuden ennustettavuudessa on epävarmuutta.

Traficom myönsi valtionavustuksia kävelyn ja pyöräilyn edistämishankkeille jakaantuen vuosille 2021 ja 2022. Tämänhetkinen arvio on, että avustuksia voitaisiin kuluvana vuonna hakea 1,0 milj. eurolla yli alkuperäisen talousarvion. Työ- ja elinkeinoministeriöltä ollaan saamassa liikenteen sähköistämisen tukea 0,1 milj. euroa Pyynikintorin latausase- man rakentamisen sekä varikkolaturei- den syntyneisiin kustannuksiin.

Kestävä kaupunki -palveluryhmän net- toinvestointien ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisena.

Tuottavuus

Tuottavuuden tavoitteet ja kehityksen seuranta on laajennettu vuonna 2021 lautakuntien alaiseen toimintaan. Tuot- tavuutta mitataan talouden päämittareil- la, jotka on suhteutettu asukasmäärään.

Selittävät mittarit kuvaavat toiminto- ja, joilla on vaikutusta tuottavuuteen. Tuottavuuden parantamiseksi palve- lualueella on käynnissä tuottavuus- ja tuloksellisuuspilotti, jossa kehitetään tuottavuuden mittaamista, johtamista ja seurantaa. Tavoitteena on saada aikaan mittareilla todennettavaa tuottavuus- muutosta. Koronapandemian aikana to- teutettuja uusia toimintatapoja hyödyn- netään digitalisaation edistämässä.

Talouden päämittareiden mukaan asukaskohtaiset nettokustannukset ovat kasvaneet 14 prosenttia ja käyttökustan- nukset 4 prosenttia edellisvuoden vas- taavaan ajankohtaan verrattuna. Kustan- nusten kasvua selittää pääosin raitiotien vastikkeen kasvu lähes nelinkertaiseksi edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan

verrattuna raitiotiejärjestelmän valmi- usasteen noustessa. Raitiotien vastik- keen osuus (painoarvo) lautakunnan kustannusrakenteessa on 15 prosenttia, joten vastikkeen kasvun vaikutus kustan- nuksiin on merkittävä. Työvoimakustan- nukset ovat pienentyneet 9 prosenttia. Vuosien väliseen vertailukelpoisuuteen vaikuttaa sekä asiakaspalveluyksikön siirtyminen osaksi konsernihallintoa et- tä lomapalkkavelan kirjauskäytännön muutos. Asiakaspalveluyksikön henkilös- tökulut poistuivat lautakunnan kuluvan vuoden luvuista. Kertynyttä lomapalkka- velkaa ei jaksoteta kirjanpitoon kuluksi enää kuukausittain kuten viime vuonna tehtiin. Kuluvan vuoden palkkasumma on edellä mainittujen tekijöiden vuoksi edellisvuoden vastaavaa ajankohtaa pie- nempi.

Selittävien mittareiden mukaan työn- tekijäkokemuksen tulos (QWL -mittari) on lievästi parantunut ja sairauspoissa- olojen kehitys on ollut suotuisaa.

Tuottavuusmittarit, Yhdyskuntalautakunta	30.4.2020	30.4.2021	Muutos	Muutos%	TA 2021 *
Päämittarit					
Nettokustannukset, euroa / asukas	-43	-49	-6,0	14%	-144
Käyttökustannukset, euroa/asukas	-129	-134	-4,5	4%	-442
Työvoimakustannukset, euroa/asukas	-26	-23	2,2	-9%	-77
Palveluhankinnat, euroa/asukas	-37	-39	-1,8	5%	-131
Selittävät mittarit					
Työntekijäkokemus, QWL (max 100)	63,2	63,5	0,3	0,4 %	64,0
Sairauspoissaolot, %	3,5 %	1,6 %	-1,9 %-yks.		2,60%
Tilatehokkuus, htm2/henkilötyövuosi *)	45,98	45,24	-0,7	-1,6 %	13,23
Asukasmäärä	238 656	241 672	3016	1,3 %	244 500

*) TA2021 on päivitetty talousarvio

JOUKKOLIIKENNELAUTAKUNTA

Käyttötalouden toteuma ja tilinpäätösennuste

Käyttötalouden toteuma ja tilinpäätösennuste, 1 000 euroa	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TPEnn 21 / VS 21
Joukkoliikenne					
Toimintatulot	12 401	50 669	60 472	56 772	-3 700
Toimintamenot	-25 542	-68 455	-79 100	-79 103	-3
Toimintakate	-13 141	-17 787	-18 628	-22 331	-3 703
Vyörytykset (Tukipalvelut ja Paikkatietoyksikkö)	-96	-269	-310	-310	0
Toimintakate vyörytyksin	-13 237	-18 056	-18 937	-22 640	-3 703

- Koronapandemia vähentää edelleen merkittävästi Nyssen käyttöä

Joukkoliikennelautakunnan alaisuuteen kuuluvan joukkoliikenteen palveluryhmän toimintatuotot ovat toteutuneet 7,8 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempänä. Koronapandemia on vähentänyt merkittävästi joukkoliikennepalvelujen käyttöä ja toisaalta ihmisten liikkumista. Pandemian vaikuttaa myös toimintakuluihin, jotka ovat toteutuneet 0,8 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempinä pääosin matkustus- ja kuljetuspalvelujen ostojen alituksen vuoksi.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi helmikuussa (KV 22.2.2021 § 25) suuruudeltaan

0,26 milj. euron teknisen talousarviomuutoksen yhdyskuntalautakunnan ja joukkoliikennelautakunnan palveluostoihin konsernihallinnolta. Muutoksella palveluostojen kohdentumista tarkennettiin lautakuntien välillä vähentämällä yhdyskuntalautakunnan palveluostoja 0,26 milj. euroa ja kasvattamalla samalla määrällä joukkoliikennelautakunnan palveluostoja. Muutoksen nettovaikutus palvelualueen ja kaupungin tulokseen on +/- 0 euroa.

Tilinpäätösennusteen osalta toimintakatteen ennustetaan toteutuvan 3,7 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompana. Toimintatuottojen ennustetaan toteutu-

van 3,7 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompana. Myyntituottojen ennustetaan toteutuvan 9,8 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompana. Tuottojen alitus johtuu koronapandemian arvioiduista vaikutuksista joukkoliikenteen lipputuloihin. Valtionavustusta ennustetaan saatavan korona-vaikutusten kattamiseen yhteensä 6,1 milj. euroa. Toimintakulujen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisina.

Talousarvio sisältää 0,033 milj. euroa kaupunginhallituksen kehyspäätökseen sisältyviä säästötoimenpiteitä kohdistuen lautakunnan käyttötalousmenoihin.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnalle on asetettu vuoden 2021 talousarviossa viisi sitovaa toiminnan

tavoitetta. Huhtikuun lopun tilanteessa tavoitteista neljän arvioidaan toteutuvan ja yhden tavoitteen jäävän toteutumatta

vuoden loppuun mennessä. Tavoitteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2021	Tavoitteen eteneminen (tammi-huhtikuu 2021) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
9	Asiakaskokemus on parantunut joukkoliikenteessä	Joukkoliikenteen asiakastytyväisyyttä mitataan linjoittain kyselytutkimuksella. Asiakkailta pyydetään arvioimaan palvelun ystävällisyyttä, kuljettajan ajotapaa, bussin siisteyttä, reitin sopivuutta, istumapaikkojen riittävyttä ja aikataulun pitävyyttä. Tammi-huhtikuussa 2021 vastauksia saatiin noin 1900 kappaletta ja edellä mainittujen kysymysten yleisarvosana oli 4,26 asteikolla 1-5. Vuotta aiemmin yleisarvosana oli 4,23 eli asiakastytyväisyys oli hieman parantunut. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
11	Digitaalisten palvelujen käyttöaste on parantunut joukkoliikenteen mobiilimaksamisessa	Vuoden 2020 aikana mobiilimaksamisen osuus kertalipuista kasvoi tammikuun 40 %:sta joulukuun 65 %:iin. Koronapandemia vauhditti käteisen maksutavan merkittävää vähentymistä. Vuoden 2021 alusta mobiilimaksamisen osuus on kuukausittain kasvanut ja huhtikuussa 2021 noin 68 %:a kertalipuista ostettiin mobiililippuna. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
29	Joukkoliikenteen matkustajamäärä on kasvanut vuoteen 2019 verrattuna	Joukkoliikenteessä tehtiin tammi-huhtikuussa 2021 yhteensä 8,4 miljoonaa matkaa, mikä on noin 44 % vähemmän kun vastaavana ajanjaksona 2019. Poikkeama johtuu koronapandemian pitkittymisestä ja pahentumisesta alku vuonna 2021 ja mikäli koronatilanne edelleen jatkuu, uhkaa tavoite jäädä toteutumatta syksyn 2021 joukkoliikenteen palvelutason merkittävästä parantamisesta huolimatta. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-

42	Työvoimakustannukset ovat vuosisuunnitelman mukaiset	Työvoimakustannusten ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisina. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
48	Lautakunnan tuottavuuskehitys on analysoitu tuottavuusmittareiden avulla	Talouden päämittareiden mukaan asukaskohtaiset nettokustannukset ovat kasvaneet 71 % ja käyttökustannukset 8 % edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Koronapandemia on pienentänyt voimakkaasti joukkoliikenteen lipputuloja edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Kustannusten kasvua selittää pääosin raitiotien vastikkeen kasvu noin seitsenkertaiseksi edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna raitiotiejärjestelmän valmiusasteen noustessa. Työvoimakustannukset ovat pienentyneet 11 %. Vuosien väliseen vertailukelpoisuuteen vaikuttaa lomapalkkavelan kirjauskäytännön muutos. Kuluvan vuoden palkkasumma on sen vuoksi edellisvuoden vastaavaa ajankohtaa pienempi. Selittävien mittareiden mukaan työntekijäkokemuksen tulos (QWL -mittari) on selkeästi parantunut ja sairauspoissaolojen kehitys on ollut suotuisaa. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste, 1 000 euroa	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021
Joukkoliikenne				
Bruttoinvestoinnit	-111	-456	-500	-500

Joukkoliikennelautakunnan alaisuuteen kuuluvan Joukkoliikenteen palvelualueen bruttoinvestointien ja nettoinvestointien

ennuste on 0,5 milj. euroa, mikä on vuosisuunnitelman mukainen. Investoinnilla rahoitetaan lippu- ja maksatus- ja infojär-

jestelmän pitkävaikutteisia hankintoja.

Tuottavuus

Syksyllä 2020 on muodostettu palveluryhmään asiakaskokemusta, markkinointia sekä myyntiä johtava ja kehittävä tiimi. Tiimi muodostuu kolmesta nykyisestä palveluryhmän työntekijästä ja vuoden 2021 alussa ryhmään rekrytoidaan markkinointisuunnittelija. Organisoinnin keskeisenä tavoitteena tuottavuuden näkökulmasta on markkinoinnin ja myynnin tuloksellisuuden kehittäminen. Tulojen lisäämispyrkimyksen lisäksi joukkoliikenteen tuottavuutta parannetaan vähentämällä palvelutarjontaa vähäisemmän kysynnän alueilla ja ajankohdina sekä nostamalla lipunhintoja.

Talouden päämittareiden mukaan asukaskohtaiset nettokustannukset ovat kasvaneet 71 prosenttia ja käyttökustannukset 8 prosenttia edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Koronapandemia on pienentänyt voimakkaasti joukkoliikenteen lipputuloja edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Kustannusten kasvua selittää pääosin raitiotien vastikkeen kasvu noin seitsenkertaiseksi edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna raitiotiejärjestelmän valmiusasteen noustessa. Raitiotien vastikkeen osuus (painoarvo) lautakunnan kustannusrakenteessa on 11 prosenttia, joten vastikkeen kasvun

vaikutus kustannuksiin on merkittävä. Työvoimakustannukset ovat pienentyneet 11 prosenttia. Vuosien väliseen vertailukelpoisuuteen vaikuttaa lomapalkkavelan kirjauskäytännön muutos. Kertynyttä lomapalkkavelkaa ei jaksoteta kirjanpitoon kuluksi enää kuukausittain kuten viime vuonna tehtiin. Kuluvan vuoden palkkasumma on sen vuoksi edellisvuoden vastaavaa ajankohtaa pienempi.

Selittävien mittareiden mukaan työntekijäkokemuksen tulos (QWL -mittari) on selkeästi parantunut ja sairauspoissaolojen kehitys on ollut suotuisaa.

Tuottavuusmittarit, Joukkoliikennelautakunta	30.4.2020	30.4.2021	Muutos	Muutos%	TA 2021 *
Päämittarit					
Nettokustannukset, euroa /asukas	-32	-54	-22,5	71%	-76
Käyttökustannukset, euroa/asukas	-98	-106	-7,6	8%	-324
Työvoimakustannukset, euroa/asukas	-2	-1	0,2	-11%	-5
Palveluhankinnat, euroa/asukas	-94	-92	2,3	-2%	-282
Selittävät mittarit					
Työntekijäkokemus,QWL (max 100)	71,5	79,1	7,6	10,6 %	65,9
Sairauspoissaolot, %	3,68%	1,32%	-2,36 %-yks.	-	4,50%
Tilatehokkuus, htm2/henkilötyövuosi	100,00	101,53	1,5	1,5 %	30,4
Asukasmäärä	238 656	241 672	3016	1,3 %	244 500

*) TA2021 on päivitetty talousarvio

KEHITYSOHJELMAT

Hiedanranta

Toimintakatteen toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Hiedanranta	-179	-3 018	-1 484	-1 403	81
Elinvoima- ja osaamislautakunta	-51	-1 972	-429	-348	81
Asunto- ja kiinteistölautakunta	-109	-957	-830	-830	0
Yhdyskuntalautakunta	-8	-13	-150	-150	0

Tuleva Hiedanrannan kaupunginosa koostuu kolmesta osa-alueesta: keskustasta, Järvi kaupungista ja uudesta Lielahdesta. Koko alueelle tavoitellaan koteja 25 000 asukkaalle ja työpaikkoja 10 000 tekijälle. Hiedanranta -kehitysohjelma toimii Kehitysohjelmat -palveluryhmässä ja johtaa, koordinoi sekä varmistaa, että Hiedanranta kokonaisuudessaan kehittyä tavoitteiden mukaisesti. Hiedanrannan kehitysohjelma osaltaan vastaa Hiedanrannan Kehitys Oy:n omistajaohjauksesta.

Hiedanrannan käyttötalous jakautuu elinvoima- ja osaamislautakunnan, asunto- ja kiinteistölautakunnan, sivistys- ja kulttuurilautakunnan sekä yhdyskuntalautakunnan vuosisuunnitelmiin.

Elinvoima- ja osaamislautakunnan osalta kehitysohjelman tammi-huhtikuun käyttötalouden toteuma on 0,1 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempi. Hankkeiden kulurakenne ei ole lineaarinen vaan palvelujen ostot painottuvat loppuvuoteen.

Kehitysohjelman käyttötalouden ennuste on 0,1 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempi. Elinvoima- ja osaamislautakunnan tilinpäätösennusteeseen on lisätty RECO -hankkeen toimintatuloja AKKE -tukena 81 000€. Kansallista Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukemisen -määrärahaa käytetään työ- ja elinkeinoministeriön 22.10.2020 päätöksen mukaisesti koronakriisistä elpymiseen ja jälleenrakennukseen liittyviin toimenpiteisiin.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Hiedanrannan kehitysohjelmalle on asetettu vuoden 2021 talousarviossa yksi sitova toiminnan tavoite ja kolme toimenpidettä. Huhtikuun lopun tilanteesta tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä. Toimenpiteiden toteutumista ei voida vielä arvioida. Tavoitteen ja toimenpiteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2021	Tavoitteen eteneminen (tammi-huhtikuu 2021) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
36	Ensimmäisten korttelialueiden asemakaavoitus on käynnistetty yleissuunnitelman ja kehitysohjelman tavoitteiden mukaisena	Hiedanrannan ensimmäinen korttelialueita koskeva asemakaava numero 8793 on vireillä tavoitteiden mukaisena. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
Nro	Toimenpide vuodelle 2021	Toimenpiteen eteneminen (tammi-huhtikuu 2021) ja arvio toimenpiteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
1	Näsisaaren toteutus on käynnissä ja mahdollistaa raitiotien toteutuksen.	Vaasan hallinto-oikeus hylkäsi 2.2.2021 valitukset Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston 20.1.2020 myöntämään vesilupaan liittyen. Yksi valittaja on kuitenkin hakenut päätökseen liittyen valituslupaa korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Näsisaaren täyttöjä ei ole tämän vuoksi vielä aloitettu. Toimenpiteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
2	Hiedanrannan yleissuunnitelman Lielahden suunnittelualueeseen kuuluvien yksityisten osien tarkempi yleissuunnittelu on käynnistynyt.	Lielahden maanomistajien kanssa käytiin maanomistajakeskustelut vuoden 2020 aikana 6/2020 hyväksytyn Hiedanrannan yleissuunnitelman pohjalta. Maanomistajien tarkempia näkemyksiä kuunnellaan ja edistetään yleissuunnitelman mukaisia ratkaisuja. Työ on käynnissä, mutta lopputulema ei vielä ole selvillä. Toimenpiteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
3	Arvioidaan Hiedanrannan maanomistajien kanssa alueen arvonmuodostuksen ja toteutusaikataulun kannalta hyväksyttäviä ratkaisuesityksiä nollakuidun toimenpiteille.	Nollakuituun liittyen aiempina vuosina tehdyistä selvityksistä on koottu yhteenveto. Valmista taloudellisesti ja teknisesti toimivaa ratkaisua ei vielä ole käytettävissä. Vuoden 2021 aikana luodaan yhteenveto kaupunginhallitukselle, jonka pohjalta kaupunginhallitus voi tehdä jatkolinjaukset. Toimenpiteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?

Kehitysohjelman investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Bruttoinvestoinnit	-459	-4 151	-20 260	-11 908	8 352
Asunto- ja kiinteistölautakunta					
Bruttoinvestoinnit	-442	-3 282	-20 260	-11 900	8 360
Yhdyskuntalautakunta					
Bruttoinvestoinnit	-17	-869	0	-8	-8

Vuoden 2021 talousarviossa Hiedanranan investoinnit ovat, uudelleenbudjetoinnit huomioiden, yhteensä 20,3 milj. euroa. Tärkeimmät kohteet vuonna 2021 ovat Näsisaaren vesistötyön valmistelu (ml. johtosiirrot) ja varsinainen vesistötyö, alueen rakennusten kunnostus sekä purku ja pilaantuneiden maiden kunnostus.

Tilinpäätösennusteessa investointimenojen arvioidaan toteutuvan 8,4 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempinä. Näsisaaren rakentamiseen on tälle vuodelle 2021 budjetoitu 13,4 milj. euroa. Lisäksi on uudelleenbudjetoitu vuodelta 2020 käyttämättä jäänyttä investointirahaa ja kohdistettu Näsisaaren projekteille 3,6 milj. euroa, joten v. 2021 on käytettävissä 17,0 milj. euroa. Näsisaaren vesiluvasta tehty valitus on KHO:n käsiteltävänä.

Päätös arvioidaan saatavan elo-syyskuussa 2021, joka tarkoittaisi, että rakentamisiin ryhdytään vielä 2021 aikana.

Näsisaaren rakentaminen ei ole vielä juurikaan aiheuttanut investointimenoja, koska rakentaminen on viivästynyt. Tampereen Seudun Keskuspuhdistamon työmaalta ajettu Näsisaaren rakentamiseen tarkoitettu louhe on ajettu varastoon ja kirjattu vaihto-omaisuuteen kuljetuskustannuksen mukaisella arvolla, joten louheen ajokustannus ei vielä näy Näsisaaren kustannuksena. Kun KHO:n päätös ja siten vesistötyön lupa saadaan, kirjataan louhevaraston arvo (5,1 milj. euroa) Näsisaaren projektille investointimenoksi.

Näsisaaren rakentamisen liittyvä oppopuiden poisto on käynnissä ja Possiojan hulevesijärjestelmän rakentaminen on

käynnistymässä. Lielahden voimalaitoksen lauhdevesiputken sijoittaminen uuteen paikkaan on urakkakilpailuvaiheessa. Paasikiventien hulevesijärjestelyyn ja Vaitinaron puistoraitin rakentamiseen valmistaudutaan. Lisäksi on käynnissä työmaajärjestelyjä ja varsinaisen vesistötyön valmistelu.

Mikäli vesistötyön lupa saadaan alkusyksyllä ja erilaisten työmaajärjestelyjen aikataulut saadaan kohtaamaan mukaan lukien voimalan huoltokatkon ajankohta, sekä mainitut urakat käynnistyvät rivakasti ja louhevaraston kirjaus tehdään esitetyn mukaisesti, Näsisaareen liittyviä töitä on mahdollista toteutua vuonna 2021 jopa noin 10 milj. eurolla. Vuonna 2021 käyttämättä jäävä investointimääräraha tullaan esittämään uudelleenbudjetoitavaksi vuodelle 2022.

Viiden tähden keskusta

Toimintakatteen toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Viiden tähden keskusta	-689	-3 211	-4 623	-4 405	218
Elinvoima- ja osaamislautakunta	-643	-3 110	-4 293	-4 075	218
Yhdyskuntalautakunta	-45	-101	-330	-330	0

Viiden tähden keskusta -kehittämisohjelma on kaupungin strategisen johtamisjärjestelmän työkalu kaupunkistrategian keskustaa koskevien tavoitteiden toteuttamiseksi. Strategian painotusten mukaan keskusta on elinvoimainen ja viihtyisä. Keskustan kehittämisohjelma on kokonaisnäkemys keskustan kaupunkiympäristön kehittämistavoitteista ja kehittämistoimista tuleville vuosikymmenille.

Tavoitteena on, että Tampereen keskustassa on 15.000 uutta asukasta ja 15.000 uutta työpaikkaa enemmän

vuonna 2030 kuin 2015 kun strategisen osayleiskaavan kasvutavoite linjattiin. Kehittämisohjelmalla luodaan edellytyksiä, alustaa ja vakaa näkyvä yksityiselle toimeliaisuudelle ja investoinneille sekä uudelle liiketoiminnalle. Keskustan kehittäminen lisää Tampereen kilpailuetua kasvukeskusten välisessä kilpailussa ja se on yksi keskeisistä kaupunkimarkkinoinnin kärjistä.

Kehitysohjelman käyttötalous jakautuu yhdyskuntalautakunnan ja elinvoima- ja osaamislautakunnan vuosisuunnitelmiin. Tilinpäätösennusteessa

ohjelman toimintakatteen arvioidaan toteutuvan 0,2 milj. euroa suunniteltua parempana. Ennusteessa on huomioitu SURE -hankkeen toimintatuloja EU -tukena 280 000 euroa.

Viinikanlahti -hankkeessa on tunnistettu uusia saastuneeseen ympäristöön liittyviä merkittäviä ja maankäytön suunnittelun kannalta välttämättömiä selvitystarpeita. Näiden vaikutus huomioidaan ennusteessa tarvittaessa myöhemmin vuoden aikana, kun arviot täsmeytyvät.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Viiden tähden keskustan kehitysohjelmalle asetettiin vuoden 2021 talousarviossa neljä toimenpidettä. Huhtikuun lopun tilanteessa kahden toimenpiteen

arvioidaan toteutuvan ja kahden toteutuvan osittain vuoden loppuun mennessä. Toimenpiteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toimenpide vuodelle 2021	Toimenpiteen eteneminen (tammi-huhtikuu 2021) ja arvio toimenpiteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
1	Viinikanlahden alueen yleissuunnittelu ja hankekehitys etenevät asemakaavaluonnoksen pohjana käytettäväksi kokonaissuunnitelmaksiksi.	Viinikanlahden yleissuunnittelu ja hankekehitys etenevät tavoitteiden mukaisesti yhteistyössä asemakaavoituksen kanssa. Raitiotien ja infrasuunnittelun teknisiä ratkaisuja ennakoitu. Tavoitteena on, että yleissuunnitelma tuodaan kaupunginhallitukselle linjattavaksi kaupungin tavoitteeksi alueen jatkokehittämiseksi vielä 2021 aikana. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
2	Asemakeskuksen matkakeskustermiinalin toteutukset linjataan.	Matkatermiinalin toteutussopimus on allekirjoitettu valtion osapuolten kanssa ja toteutuksen mahdollistava suunnittelu on käynnissä. Toimenpiteet mahdollistavat hankkeen toteutuksen 2022 heti kun valtion rahoituspäätös TAHERA -hankkeelle toteutuu. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan osittain vuoden loppuun mennessä.	+/-
3	Läntisen keskustan visiotyön pohjalta laaditaan ja käynnistetään läntisen keskustan elävöittämisen toimenpideohjelma.	Läntisen keskustan visiotyö ja kehittämisteemat esiteltiin kaupunginhallitukselle 2/2021. Konkreettinen toimenpideohjelma tuodaan viimeistään syksyllä kaupunginhallituksen käsittelyyn. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
4	Särkänniemen elämysalueen ensimmäiset kehittämishankkeet käynnistetään.	Särkänniemen elämysalueen kehittämisen mahdollistava asemakaavaehdotus on valmistunut ja asetettu nähtäville. Asemakaavan mukaisen toteutuksen mahdollistava yhteistyösopimus Särkänniemi Oy:n kanssa on hyväksyttävä samanaikaisesti asemakaavan kanssa. Asemakaavamuutoksen mukaisten toimenpiteiden tekeminen on mahdollista käynnistää vasta kun kaava on lainvoimainen, mutta 2021 aikana saadaan edistettyä joitakin elämysalueen kehittämistoimenpiteitä, kuten jo käynnissä olevaa Näsin maisemasiltaa sekä Rautatiesillan ehostaminen ja elävöittäminen Särkänniemen alueen portiksi. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan osittain vuoden loppuun mennessä.	+/-

Kehitysohjelman investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Bruttoinvestoinnit	-1 444	-13 140	-19 005	-19 005	0
Asunto- ja kiinteistöalautakunta					
Bruttoinvestoinnit	-521	-2 635	-5 335	-5 335	0
Yhdyskuntalautakunta					
Bruttoinvestoinnit	-923	-10 505	-13 670	-13 670	0

Viiden tähden keskusta -kehitysohjelman investoinnit jakautuvat yhdyskuntalautakunnan ja asunto- ja kiinteistöalautakunnan vuosisuunnitelmiin. Vuonna 2021 kehitysohjelmalle on varattu investointeihin yhteensä 19,0 milj. euroa josta 13,7 milj. euroa kohdentuu yhdyskuntalautakunnan talousarvioon ja 5,3 milj. euroa asunto- ja kiinteistöalautakunnan talousarvioon.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi helmikuussa (KV 22.2.2021 § 25) yhdyskun-

talautakunnan 0,97 milj. euron sekä asunto- ja kiinteistöalautakunnan 1,735 milj. euron uudelleen budjetoinnit vuodelta 2020 siirtyneistä Viiden tähden keskusta -kehitysohjelmien hankkeiden määrärahoista. Kehitysohjelman suunnitellut investoinnit voidaan toteuttaa vuosisuunnitelman mukaisesti huomioiden uudelleenbudjetoinnit.

Investointeja on toteutettu tammi-huhtikuun aikana yhteensä 1,4 milj. eurolla.

Tilinpäätösennusteen mukaan kehitysohjelman investoinnit toteutuvat vuosisuunnitelman mukaisesti.

Kehittämishojelman merkittävimmät investoinnit kohdistuvat vuonna 2021 Ranta-Tampellan yleisten alueiden viimeistelyyn, Tampereen Kansi -hankkeen kaupungin sopimusvelvoitteisiin, Särkänniemen elämyskokonaisuuden toteutuksen käynnistämiseen sekä Tulinaukion ja alueen kehittämiseen ja Asemakeskukseen.

Smart Tampere

Toimintakatteen toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Elinvoima- ja osaamislautakunta	-261	-975	-994	-994	0
Yhdyskuntalautakunta	35	-648	-837	-837	0
Sosiaali- ja terveyslautakunta	0	-53	0	0	0
Konsernihallinto	0	-127	0	0	0
Kehitysohjelma yhteensä	-226	-1 802	-1 831	-1 831	0

Smart Tampere -kehitysohjelma jakaantuu seuraaviin osaohjelmiin: Kestävä Tampere 2030 -ohjelma, Ekosysteemi-ohjelma sekä Digiohjelma. Smart Tampere -kehitysohjelman vuosisuunnitelma on yhteensä 1,8 milj. euroa ja se jakautuu elinvoima- ja osaamislautakunnan ja yhdyskuntalautakunnan vuosisuunnitelmiin. Digiohjelman määrärahat kohdistuvat konsernihallinnon vuosisuunnitelmaan.

Smart Tampere -ohjelmassa kehitetään älykkäitä ja kestäviä palveluja, teknologioita ja toimintatapoja, jotka helpottavat ihmisten arkea, lisäävät hy-

vinvoittoa ja turvallisuutta sekä mahdollistavat kaupungin hiilineutraalin ja resurssiviisaan kasvu.

Smart Tampere -ekosysteemiohjelma edistää alueen yritysten älykästä uudistumista, kasvua ja vahvistaa Tamperetta houkuttelevana osaamiskeskittymänä. Ohjelman toimintamallina on ekosysteemien ja kaupunkialustojen kehittäminen valituissa teemoissa ja näin tuetaan yrityksiä uudistumaan ja menestymään. Samalla vahvistetaan Tampereen kansainvälistä mainetta älykkään kaupunki-kehityksen edelläkävijänä. Ohjelman toteuttajana toimii Business Tampere.

Smart Tampereen Kestävä Tampere 2030 -ohjelma edistää Tampereen strategian tavoitetta olla hiilineutraali vuonna 2030. Ohjelmaa toteutetaan yhteistyössä kaupungin yksiköiden, yritysten ja yhteisöjen kanssa. Ohjelmassa edistetään asumisen, liikkumisen, energian tuotannon ja kulutuksen vähäpäästöisiä ja hiilineutraaleja ratkaisuja sekä hiilinielujen vahvistamista. Ohjelman omistaja on kaupunkiympäristön palvelualue / kestävä kaupunki.

Tilinpäätösennusteessa ohjelman toimintakatteen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Smart Tampere -kehitysohjelmalle on asetettu vuoden 2021 talousarviossa kolme toiminnan tavoitetta ja kuusi toimenpidettä. Huhtikuun lopun tilanteessa ta-

voitteista kahden arvioidaan toteutuvan ja yhden jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä. Kaikkien toimenpiteiden arvioidaan toteutuvan vuoden

loppuun mennessä. Tavoitteiden ja toimenpiteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2021	Tavoitteen eteneminen (tammi-huhtikuu 2021) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
21	Hervannan 5G alusta on tuotettu tason 4 automaattiliikenteen testialueeksi	Testialueen teknisten vaatimusten selvitystyötä on tehty kansainvälisen vertailuanalyysin ja erilaisten työpajojen avulla. Näihin vaatimuksiin tullaan vastaamaan tarvittavilla hankinnoilla. Lisäksi sivustokilpailutus on tehty ja alueesta kertova internetsivusto tullaan julkaisemaan kesällä. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
22	IoT alustalla on käynnistetty kaksi kokeilua	IoT -alustasopimuksen allekirjoitus on saatu päätökseen. Alustaan liittyvä CityIoT2 -hankihakemus sai rahoituspäätöksen ja osa IoT -alustan pilotointivalmisteluista saadaan toteutettua hankkeen avulla. Neuvotteluja alustan käyttöön liittyen on tehty erilaisten sidosryhmien, kuten Smart Urban Security and Event Resilience (SURE) turvallisuushankkeen, Tampereen Veden, Sähkölaitoksen, Tampereen Tilapalveluiden ja Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka-palveluryhmän sekä Niemenrannan edustajien kanssa. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
27	Hiilidioksidipäästöjen määrä on vähentynyt Kestävä Tampere 2030 - tiekartan toimenpitein 40 prosenttia vuoden 1990 tasosta	Keväällä 2020 valmistuneen, vuoden 2019 päästölaskennan mukaan hiilidioksidipäästöjen määrä on vähentynyt 1990 tasoon verrattuna 30 %. Vuoden 2021 päästölaskennan alustavat tiedot saadaan keväällä 2022 ja varmistuslaskenta keväällä 2023. Tavoitteen toteutumista pidetään epätodennäköisenä. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
Nro	Toimenpide vuodelle 2021	Toimenpiteen eteneminen (tammi-huhtikuu 2021) ja arvio toimenpiteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
1	Luodaan automaattiliikenteen testialueen toimintamalli ja käynnistetään toiminta alueella [Ekosysteemiohjelma].	Testialueen teknisten vaatimusten selvitystyötä on tehty kansainvälisen vertailuanalyysin ja erilaisten työpajojen avulla. Näihin vaatimuksiin tullaan vastaamaan tarvittavilla hankinnoilla. Lisäksi sivustokilpailutus on tehty ja alueesta kertova internetsivusto tullaan julkaisemaan kesällä. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
2	Varmistetaan kokeilujen käynnistyminen IoT-alustalla markkinoinnilla sekä luomalla puitteet kaupungin, yritysten ja muiden sidosryhmien yhteistyölle [Ekosysteemiohjelma].	IoT -alustasopimuksen allekirjoitus on saatu päätökseen. Alustaan liittyvä CityIoT2 -hankihakemus sai rahoituspäätöksen ja osa IoT -alustan pilotointivalmisteluista saadaan toteutettua hankkeen avulla. Neuvotteluja alustan käyttöön liittyen on tehty erilaisten sidosryhmien, kuten Smart Urban Security and Event Resilience (SURE) turvallisuushankkeen, Tampereen Veden, Sähkölaitoksen, Tampereen Tilapalveluiden ja Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka-palveluryhmän sekä Niemenrannan edustajien kanssa. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
3	Tarjotaan säännöllisiä ja monipuolisia asukkaalle suunnattuja vuorovaikutustilaisuuksia ilmastoteemassa [Kestävä Tampere -ohjelma].	Kahdesti kuussa järjestettäviä vuorovaikutustilaisuuksia ilmastoteemassa englanniksi ja suomeksi on suunniteltu ja tilaisuuksille on valittu toteuttajat. Tilaisuudet alkavat toukokuussa. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
4	Hiilineutraalisuustiekartan toteutus, ohjaus ja seuranta on käynnistynyt [Kestävä Tampere -ohjelma].	Hiilineutraalisuustiekartan toteutus, ohjaus ja seuranta on käynnistynyt. Yksiköt ovat nostaneet tiekartan toimenpiteitään palvelu- ja vuosisuunnitelmiin, tiekartan online-seurantapalvelu ilmastovahti avattiin maaliskuussa ja raportoinnin yhtenäistämistä on keskusteltu. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
5	Kaupungilla on suunnitelma kiertotalouden toteuttamiseksi [Kestävä Tampere -ohjelma].	Kaupungin kiertotaloussuunnitelman valmisteluun on valittu tiimi ja suunnitelman sisällöstä ja aikataulusta pidetty ensimmäinen kokous. Suunnitelma esitellään kaupunginhallitukselle elo-syyskuussa 2021. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
6	Koko Smart Tampere -ohjelman yhteisenä toimenpiteenä on älykkään ja kestävä Tampereen kansainvälisen tunnettuuden lisääminen.	Tammikuussa järjestetty Tampere Smart City Week Conference -tapahtumaan osallistui yli 1700 osallistujaa, 66 eri maasta. Kansainvälisten vierailijoiden osuus oli nyt 24 %, joka on selkeä parannus viime vuoden osuuden ollessa 12 %. Osallistujamaiden kasvuprosentti oli vieläkin suurempi, 127, sillä vuoden 2020 konferenssi houkutti osallistujia 29 eri maasta. Smart Tampereen teemoja on esitelty myös useissa kansainvälisissä konferensseissa (esim. EuroCities). Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

Raitiotie-kehitysohjelma

Toimintakatteen toteuma ja tilinpäätösennuste

Toimintakatteen toteuma ja tilinpäätösennuste, 1 000 euroa	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Yhdyskuntalautakunta	-419	-1 365	-1 500	-1 500	0
Vyörytykset (Tukipalvelut sekä Paikkatieto)	-16	-59	-50	-50	0
Toimintakate vyörytyksin	-435	-1 424	-1 550	-1 550	0

Yhdyskuntalautakunnan alle kuuluvan Raitiotie-kehitysohjelma -palveluryhmän toimintakatteen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti. Kehitys-

ohjelman toteutuneet toimintakulut ovat 0,1 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienemmät. Tarkemmin Raitiotiekehitysohjelman toteutuneet toimintakulut ovat 0,1 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienemmät. Tarkemmin Raitiotiekehitysohjelman toteutuneet toimintakulut on raportoitu Toiminnan ja talouden

katsauksen liitteessä 1, Raitiotie-kehitysohjelma ja Tampereen Raitiotie Oy.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Raitiotien kehitysohjelmalle on asetettu vuoden 2021 talousarviossa kolme toiminnan tavoitetta ja kolme toimen-

pidettä. Huhtikuun lopun tilanteessa kaikkien tavoitteiden ja toimenpiteiden arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun

mennessä. Tavoitteiden ja toimenpiteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2021	Tavoitteen eteneminen (tammi-huhtikuu 2021) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
33	Raitiotien osan 1 rakentaminen on edennyt tavoitellun aikataulun mukaisesti ja kaupallinen liikenne on käynnistynyt onnistuneesti 9.8.2021	Raitiotieallianssin rakennustyöt etenevät suunnittelun mukaisesti ja raitiotien varsinainen liikennöinti on tavoite avata sekä Hervanta – Pyynikintori ja Tays – Sorin aukio -linjoilla 9.8.2021. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
34	Seudullisen raitiotien ensimmäisen jatko-osuuden Koilliskeskus - Härmälä hankesuunnittelu on käynnistynyt	Hankesuunnitelman hankinnan valmistelu on edennyt suunnitellusti Pirkkalan kunnan kanssa. Tarjouspyyntö on tavoite julkaista 27.5., tarjoukset pyydetään elokuun loppuun mennessä ja suunnittelutyö on tavoite aloittaa syys-lokakuussa. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
35	Raitiotien osan 2 rakentaminen on edennyt tavoitellun aikataulun mukaisesti	Raitiotien osan 2A Pyynikintori – Santalahti rakentaminen etenee suunnitellusti. Sepänkadun sillan purkutöiden valmistelu on edennyt suunnitellusti. Sepänkatu on katkaisu läpikulkuliikenteeltä 3.5.2021. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
Nro	Toimenpide vuodelle 2021	Toimenpiteen eteneminen (tammi-huhtikuu 2021) ja arvio toimenpiteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
1	Hankesuunnittelun Koilliskeskus - Härmälä valmistelu, käynnistäminen ja suunnittelun ohjaus.	Kilpailutusta on valmisteltu Pirkkalan kunnan ja hankintakonsultin kanssa ja tehtävämääritystä on ohjattu yhdessä Pirkkalan sekä kaupungin sisäisten asiantuntijoiden kanssa. Markkinainfotilaisuus on pidetty 15.4. ja tämän jälkeen järjestetty sähköinen kysely. Hankintailmoitus julkaistaan 27.5. ja tavoitteena on hankintapäätöksen tekeminen syyskuussa. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
2	Raitiotiekehitysohjelman viestintään ja sidosryhmäyhteistyöhön osallistuminen osan 1 käyttöönotossa ja osan 2 rakentamisessa.	Osan 1 käyttöönoton osalta kehitysohjelma on ollut mukana valmistelemaan toukokuusta alkavaa matkustajille avointa koeliikennettä, elokuun avajaistapahtumaa, liikenneturvallisuus-kampanjoita sekä erityisesti koululaisille suunnattuja ratikkakampanjoita. Osan 2 rakentamisesta on järjestetty yrittäjäinfoja ja avoin yleisötilaisuus rakentamisen vaikutuksista. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
3	Raitiotiekehitysohjelman kehitystoiminnan tehtävien organisointi ohjelman päättymisen jälkeen.	Eri osapuolten kesken on tarkasteltu yhdessä erilaisia raitiotien kehitystyön organisoitumismalleja ja tarkastelujen pohjalta laadittiin esitys kaupunginhallitukselle. Kaupunginhallitus päätti 6.4., että raitiotiejärjestelmän kehitystoiminta keskittetään Tampereen Raitiotie Oy:öön ja muille ratikkakunnille Tampere tarjoaa yhtiön vähemmistöosakkuutta. Vähemmistöosakkuuden periaatteista on pidetty työpöytä- ja neuvottelut tehtävä- ja henkilötasolla on tämän jälkeen aloitettu ja niitä edelleen jatketaan. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

Vetovoimainen elämyskaupunki

Toimintakatteen toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Elinvoima- ja osaamislautakunta	-152	-766	-542	-542	0

Vetovoimainen elämyskaupunki -kehitysohjelmalla vastataan Tampereen strategiseen tavoitteeseen olla Pohjoismaiden vetovoimaisin elämyskaupunki vuoteen 2030 mennessä. Kehitysohjelman merkittävimmän sisällön muodostaa tällä hetkellä kulttuuripääkaupunkihaku vuodelle 2026. Kulttuuripääkaupunkihankkeella tavoitellaan asukkaiden hyvinvoinnin ja elämänlaadun kohottamista kulttuurin keinoin. Onnistuessaan hanke lisää kaupungin elinvoimaa sekä veto- ja pitovoimaa, luo kansainvälisiä yhteyksiä ja näkyvyyttä, lisää turismia ja vahvistaa erityisesti innovaatiotaloutta sekä luovia aloja. Hanke on pitkän tähtäimen

kehitysprojekti, joka edistää kulttuurin panosta kaupungin pitkän aikavälin kehitykseen ja kansainvälistymiseen kaupungin omien strategisten painopisteiden mukaisesti. Hankkeen taloudellinen kokonaisuus muodostuu valtion osuuden lisäksi Tampereen rahallisesta panostuksesta sekä kuntakumppaneilta erikseen sovitusta vuosittaisesta rahoitusosuudesta. Päätös valinnasta Euroopan vuoden 2026 kulttuuripääkaupungiksi tehdään kesäkuussa.

Vetovoimainen elämyskaupunki -kehitysohjelman vuosisuunnitelma 0,5 milj. euroa kohdistuu Elinvoiman ja kilpailukyyn palvelualueelle Vetovoima ja

edunvalvonta -palveluryhmään. Kehitysohjelman tammi-huhtikuun toteutunut toimintakate on hieman kauden vuosisuunnitelmaa parempi. Tilinpäätösennusteessa toimintakatteen arvioidaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti. Kulttuuripääkaupunkivalinnan jälkeen on tiedossa, siirtyykö kulttuuripääkaupunkihanke valmisteluvaiheen kautta toteutusvaiheeseen vuoden 2021 loppuun mennessä säätiömuodossa vai siirrytäänkö suunnitelmaan plan B, jossa Tampere ja muut kunnat ovat sitoutuneet osoittamaan 10% suunnitellusta kulttuuripääkaupunkihankkeen budjetista plan B toteutukseen.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Vetovoimainen elämyskaupunki -kehitysohjelmalle asetettiin vuoden 2021 talousarviossa yksi toiminnan tavoite ja kaksi toimenpidettä. Huhtikuun lopun

tilanteessa tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida. Toimenpiteiden arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä. Tavoitteen ja toimenpiteiden

eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2021	Tavoitteen eteneminen (tammi-huhtikuu 2021) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
25	Tampere kuntakumppaneineen on valittu vuoden 2026 Euroopan kulttuuripääkaupungiksi ja kulttuuripääkaupunkihankkeen toimeenpano on käynnistynyt	Kulttuuripääkaupunkihaku etenee suunnitellusti. Hakukirja on luovutettu ministeriön kautta EU-raadille aikataulun mukaisesti 23.4.2021. Valmistelut raadin vierailun sekä hankkeen esittely- ja kyselytilaisuuden järjestelyistä on aloitettu. Kulttuuripääkaupunkivalinta tapahtuu 2.6.2021. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
Nro	Toimenpide vuodelle 2021	Toimenpiteen eteneminen (tammi-huhtikuu 2021) ja arvio toimenpiteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
1	Lopullisen hakukirjan valmistelu ja luovuttaminen EU:n asiantuntijaraadin arvioitavaksi 23.4.2021 mennessä.	Hakukirja luovutettiin tavoitellun aikataulun mukaisesti 23.4.2021. Toimenpide toteutui.	+
2	Varmistetaan asiantuntijaraadin vierailun ja vuoden 2026 kulttuuripääkaupungin valintatilaisuuden onnistuminen.	Valmistelut raadin vierailun (26.5.) ja valintatilaisuuden (touko-kesäkuun vaihe) osalta etenevät suunnitellusti. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

Tampere Junior

Toimintakatteen toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Sosiaali- ja terveyslautakunta	-127	-357	-668	-668	0

Tampere Junior kehitysohjelman tavoitteina vuodelle 2021 on määritellä lapsiperheiden hyvinvointi-indikaattorit hyvinvointivarojen pohjalta sekä laatia edistynyttä analytiikkaa hyödyntävä toimintamalli lapsiperheiden alueellisen eriytymisen arviointiin.

Kehitysohjelman talouden ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisena.

Hyvinvointi-indikaattorien laatimiseen tarvittavaan laajaan rekisteriaineistoon

on saatu lupa Findatalta. Indikaattorien määrittelytyö toteutetaan monialaisissa analyysityöpajoissa touko-kesäkuussa. Edistynyttä analytiikkaa hyödyntävä toimintamalli kehitetään syksyn aikana sen jälkeen, kun hyvinvointi-indikaattorit on määritelty ja tilannekuva 2021 lapsiperheiden hyvinvoinnista Tampereella kokonaisuutena on muodostettu. Nuoret SIB -hankkeen toteuttaminen käynnistyi vuoden 2021 alussa ja nuorten rekrytointi hankkeeseen on aloitettu. Lapsi-

ystävällinen kunta -kehittämistyö käynnistyi ja Unicefin edellyttämä nykytilan arviointi on käynnistetty. Yhdenvertaista harrastamista edistetään erillisen määrärahan avulla. Määrärahaa on osoitettu suoraan 7.luokkalaisille ja toisen asteen koulutuksen ensimmäisen vuoden opiskelijoille omavalintaisiin harrastuksiin Nuorisopassi-sovelluksen kautta. Alkuvuoden aikana harrastusrahaa on käytänyt yli 1000 nuorta.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Tampere Junior -kehitysohjelmalle on asetettu vuoden 2021 talousarviossa yksi sitova toiminnan tavoite ja kaksi toimenpidettä. Huhtikuun lopun tilanteessa sekä tavoitteen että toimenpiteiden

arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä. Tavoitteen ja toimenpiteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2021	Tavoitteen eteneminen (tammi-huhtikuu 2021) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
1	Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointivarojen kaventamiseen liittyvät toimenpiteet on määritelty ja pilotit on nimetty	Hyvinvointi-indikaattoreita ja tilannekuvaa muodostetaan monialaisissa analyysityöpajoissa touko-kesäkuussa. Tilannekuvan pohjana on laaja lapsiperheitä koskeva data-aineisto, jossa yhdistetään ja analysoidaan tietoja yhdeksästä valtakunnallisesta rekisteristä. Kansalliselta tietolupaviranomaiselta Findatalta on saatu myönteinen päätös, aineisto saadaan toukokuun aikana. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
Nro	Toimenpide vuodelle 2021	Toimenpiteen eteneminen (tammi-huhtikuu 2021) ja arvio toimenpiteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
1	Määritellään lapsiperheiden hyvinvointi-indikaattorit hyvinvointivarojen pohjalta.	Hyvinvointi-indikaattorien laatimiseen tarvittavaan laajaan rekisteriaineistoon on saatu lupa Findatalta. Indikaattorien määrittelytyö toteutetaan monialaisissa analyysityöpajoissa touko-kesäkuussa. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
2	Laaditaan edistynyttä analytiikkaa hyödyntävä toimintamalli lapsiperheiden alueellisen eriytymisen arviointiin.	Työryhmä on perustettu ja aiheeseen on tehty harjoituksia Lapsiperheiden tilannekuva 2020 -aineistolla. Varsinainen toimintamalli kehitetään syksyn aikana sen jälkeen, kun hyvinvointi-indikaattorit on määritelty ja tilannekuva 2021 lapsiperheiden hyvinvoinnista Tampereella kokonaisuutena on muodostettu. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

KONSERNIHALLINTO

Talouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
ICT-kehittäminen					
Toimintatulot	61	193	593	593	0
Toimintamenot	-1 700	-7 454	-7 501	-7 501	0
Toimintakate	-1 639	-7 261	-6 908	-6 908	0
Bruttoinvestoinnit	-725	-2 270	-9 150	-9 150	0
Rahoitusosuudet	177	438	2 058	2 058	0
Toimintakate + nettoinvestoinnit	-2 187	-9 093	-14 000	-14 000	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot	0	67	0	0	0
Tarkastuslautakunta					
Toimintatulot	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-97	-384	-430	-430	0
Toimintakate	-97	-384	-430	-430	0
Keskusvaalilautakunta					
Toimintatulot	0	0	0	200	200
Toimintamenot	-100	-28	-902	-1 242	-340
Toimintakate	-100	-28	-902	-1 042	-140
Konsernihallinto					
Toimintatulot	8 747	21 426	26 787	26 724	-63
Toimintamenot	-14 729	-43 057	-52 839	-51 819	1 020
Toimintakate	-5 982	-21 631	-26 052	-25 095	957
Nettoinvestoinnit	1	0	-146	-146	0

ICT-kehittäminen

Tietohallintoyksikön tehtävä on kehittää kaupungilla ICT-toimintaympäristöä. Vuodelle 2021 kehittämiseen on varattu yhteensä 12 milj. euroa, josta investointeihin 6,5 milj. euroa. Lisäksi valtuuston päätöksellä helmikuussa siirrettiin 2 milj. euroa vuodelta 2020 käyttämättä jäänyttä rahaa.

Tietohallinnon ICT-kehittämisen toimintakate ja nettoinvestoinnit yhteensä ovat toteutuneet huhtikuun loppuun mennessä 2,8 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempinä. Osasyynä on se, että projektit eivät ole käynnistyneet heti alkuvuonna, kuten on budjetoitu ja toisaalta projektien ostot painottuvat lop-

puvuoteen. Edelliseen vuoteen nähden ICT-kehittämisen kustannukset ovat 0,2 milj. euroa suuremmat. Koronapandemia aiheuttaa kustannuksia erityisesti sosiaali- ja terveyspalvelujen ICT-kehittämiseen, mutta ICT-kehittämisen kokonaiskustannusten ennustetaan olevan suunnitellun mukaiset.

Tilinpäätösennuste on vuosisuunnitelman mukainen.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan toimintakate tilinpäätösennuste on vuosisuunnitelman mukainen 0,43 milj. euroa.

Keskusvaalilautakunta

Keskusvaalilautakunnan toimintakate tilinpäätösennuste on 0,14 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompi johtuen kuntavaalien ajankohdan siirtymisen aiheuttamista lisäkustannuksista.

Konsernihallinto

Konsernihallinnon (pl. tietohallinnon ICT-kehittäminen, Tarkastuslautakunta, Keskusvaalilautakunta) toimintakate oli tammi-huhtikuussa -6,0 milj. euroa, mikä oli 2,2 milj. euroa ajankohdan vuosisuunnitelmaa parempi. Merkittävimpiä syitä tähän on, ettei joukkoliikenteen järjestelmiä ole vielä saatu käyttöön ja terveydenhuollon ICT-palvelussa on tapahtunut muutoksia suunniteltuun nähden. Tietohallinnossa joidenkin palvelujen käyttöönotto on viivästynyt ja joidenkin palvelujen osalta laskuja on tulematta. Lisäksi tapahtumia ja vieraanvaraisuuksia toteutetaan rajoitetusti ja uusilla formaateilla.

Konsernihallinnon toimintakate tilinpäätösennuste on 1,0 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempi johtuen henkilöstömenojen sekä koronapandemian vuoksi säästyvistä kustannuksista.

Koko konsernihallinnon henkilötyövuosien tilinpäätösennuste on 5,4 henkilötyövuotta vuosisuunnitelmaa pienempi. Muutos johtuu muun muassa täyttämättä olleista vakansseista sekä rekrytointien viivästyemisistä.

Investointien tilinpäätösennuste on vuosisuunnitelman mukainen. Investointienusteessa on mukana kesäkuussa hankittava siirrettävä varavoimakone (0,1 milj. euroa).

YHTEISET ERÄT

Käyttötalouden toteuma ja tilinpäätösennuste

Käyttötalouden toteuma ja tilinpäätösennuste, 1 000 euroa	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Toimintatulot	493	1 534	1 394	1 257	-137
Toimintamenot	-40 904	-120 976	-127 169	-126 697	472
Toimintakate	-40 411	-119 442	-125 775	-125 440	335

Yhteisten erien toimintakate toteutui tammi-huhtikuussa 1,5 milj. euroa suunniteltua parempana.

Toimintatuotot toteutuivat suunnitellusti. Toimintamenot toteutuivat 1,5 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempinä. Avustukset alittavat vuosisuunnitelman 0,5 milj. euroa, mikä johtuu pääosin siitä, että suurtpahtuma-avustuksia on maksettu budjetoitua vähemmän. Palvelujen ostot toteutuivat 1,0 milj. euroa suunniteltua pienempinä johtuen useista syistä.

Edelliseen vuoteen nähden avustukset ovat 1,5 milj. euroa suuremmat. Suurin syy tähän on Tredun maksuosuuden kasvun 1,8 milj. euroa.

Yhteisten erien toimintakate tilinpäätösennuste on 0,3 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempi.

Ennusteessa on huomioitu arvio siitä, että osallistuvan budjetoinnin uutta kierrosta ei ehditä käynnistää 2021 (0,5 milj. e). Kaupunginhallituksen päätös korottaa henkilöstön liikunta- ja kulttuurie-

tuutta 80 eurosta 200 euroon nostaa ennustetta 1 milj. euroa. Ennakoimattomiin menoihin tehtyä varausta on pienennetty ennusteessa. Lisäksi ennusteeseen on tehty muita pienempiä tarkistuksia.

Ennustetta tarkastellaan aktiivisesti vuoden mittaan. Tredulle tultaneen esittämään lisärahoitusta toukokuussa myönnettyjen valtionosuuslisäyksiä koska asia on valmistelussa, ei ennustemuutosta ole vielä tehty.

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste, 1 000 euroa	Tot 1-4 / 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Bruttoinvestoinnit	0	-36 491	-15 200	-15 200	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot	0	2 906	500	0	-500

Konsernihallinnon Yhteisten erien investoinnit ovat pääasiassa sijoituksia konserniyhtiöihin. Investointien ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti.

Vuoden 2021 ennuste sisältää varaukset Keskusvirastotalon apporttiin (13,0 milj. euroa) sekä sijoitukset Suomi-rata

Oy:ön (0,2 milj. euroa). Alkuperäiseen talousarvioon sisältyi lisäksi 2 milj. euron varaus osakkeisiin ja osuuksiin, josta vielä ei ole tehty päätöksiä.

Pysyvien vastaavien luovutustulojen vuosisuunnitelma sisälsi sijoitetun vapaan oman pääoman palautusta (svop) Finnpark Oy:ltä 0,5 milj. euroa, mutta pa-

lautuksesta päätettiin luopua (Kaupunginhallituksen konsernijaosto 23.3.2021 § 24). Muutoksesta tehdään talousarvionmuutos kaupunginvaltuustossa 4.6., ja luovutustuloja ei ennusteta vuodelle 2021.

Tuottavuuden toimenpidekokonaisuuksien eteneminen

Tuottavuuden parantamisen toimenpidekokonaisuuksien edistäminen konsernihallinnossa alkuvuonna 2021:

Toiminnan ja palveluprosessien uudistaminen, sisältäen mm. tiedonhallintalain toimeenpanon kaupunkiorganisaatiossa ja siihen liittyen tietovaraston käyttöönoton sekä useita muita järjestelmien uusimisia ja käyttöönottoja: Tiedonhallintalain toimeenpano kaupunkiorganisaatiossa -projekti on toteuttanut kaupunkiorganisaation tiedonhallintamallin, johon on määritelty mm. kaupunkiorganisaation tietovarannot ja tarvittavat tiedot tietoturvallisuus-

toimenpiteistä. Osana projektityötä on toteutettu myös kaupunkitasoinen tietojärjestelmärekisteri sekä asiakirjajulkisuuskuvaus. Aliprojektissa on perustettu tietovarastoalusta ja tuotu talouden kirjanpitoliedot tietovarastoon valmius noin 90%. HR datan osalta vastaavaa siirtoa suunnitellaan, valmius noin 20%.

Hankintojen tehostaminen toteuttamalla hankintojen kehittämisen ja digitalisoinnin kehittämissuunnitelmaa (2020-2023) yhteistyössä palvelualueiden kanssa:

Toimenpiteessä on edetty tiekartan mukaisesti, tarkemmat tiedot löytyvät hankintojen kehittämisen osiosta.

Toimintatapojen uudistaminen digitalisaation avulla sekä muut toimenpiteet

talouden tasapainottamiseksi (esim. henkilöstön vapaaehtoiset vapaat): Tällä hetkellä on toteutusvaiheessa 42 projektia, joissa tehdään merkittävää ICT-kehittämistä. Projekteissa edistetään digitalisaatiota sekä kaupungin sisäisessä toiminnassa että palvelutuotannossa. Digitaalisten palvelujen kokonaiskuvan seuranta on käynnistynyt hyödyntäen digiasioinnin mittaristoa. Talouden tasapainottamisen toimenpiteenä konsernihallinnon henkilöstö on mm. sitoutunut pitämään vapaaehtoisia palkattomia vapaita noin 930 päivää vuonna 2021. Ajalla 1.1.-30.4.2021 palkattomia vapaita on pidetty yhteensä 187 päivää.

TASEYKSIKÖT

Pirkanmaan pelastuslaitos

Talouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Liikelylijäämä	926	293	-1	-1	0
Investoinnit	-256	-2 377	-2 400	-2 400	0
Rahoitusosuudet	0	194	137	137	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot	23	7	50	50	0
Investointien rahavirta yhteensä	-234	-2 176	-2 213	-2 213	0

Pirkanmaan pelastuslaitoksen liikelylijäämä on huhtikuun lopussa 0,9 milj. euroa ylijäämäinen. Tilinpäätöksen ennustetaan olevan vuosisuunnitelman mukainen tilinpäätöskirjaukset huomioiden.

Liikevaihto oli huhtikuun lopussa 18,0 milj. euroa, mikä on aavistuksen vuosisuunnitelmaa enemmän. Liikevaihtoon kirjataan pelastustoimen maksuosuustulojen ja ensihoidon tulojen lisäksi myös ensivastetoiminnan tulot, nk. ERHE-maksut sekä palotarkastusmaksut.

Sopimukseen perustuvia pelastustoimen maksuosuustuloja on kertynyt 13,2 milj. euroa. Pelastuslain mahdollistamista palotarkastuksista ja muista valvontatoimenpiteistä perittävistä maksuista arvioidaan kertyvän vuoden aikana noin 0,25 milj. euroa. ERHE-maksujen toteuma on huhtikuun lopussa 0,15 milj. euroa, ennustetta on ERHE-maksujen osalta nostettu 0,05 milj. euroa. Ensivastetulojen toteuma huhtikuun lopussa on 0,07 milj. euroa.

Pirkanmaan sairaanhoitopiiri (PSHP) ja Pirkanmaan pelastuslaitos ovat solmineet yhteistoimintasopimuksen koskien ensihoitopalvelun toteuttamista Tampe-

reen, Pirkkalan, Nokian, Valkeakosken, Lempäälän, Akaan, Vesilahden, Ylöjärven ja Urjalan kuntien alueilla. Suurin osa ensihoidon tuloista kertyy sopimuslaskutukseen perustuen PSHP:lta. Ensihoidon liikevaihto oli huhtikuun lopussa 4,4 milj. euroa, josta 3,1 milj. euroa on kertynyt sopimuslaskutuksesta. Ensihoitopalvelun omavastuu- ja kelatulot ovat vuosisuunnitelmaa pienemmät, mutta infektioyksikön alkuvuoden toiminnan korvaukset paikkaavat tätä vajetta.

Pirkanmaan pelastuslaitos on valmiusorganisaatio, joten muuttuvat suoritteiden määrät vaikuttavat vain vähän kuukausittaisiin menoihin. Pirkanmaan pelastuslaitoksen toimintamenot olivat huhtikuun lopussa 16,6 milj. euroa. Toimintamenoista 68,1 prosenttia on pelastustoiminnan menoja, loput ensihoidon menoja.

Henkilöstömenojen toteuma huhtikuun lopussa oli 11,8 milj. euroa, mikä on 6,3 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Jos lomapalkkavelkakirjausten kaupunkitasoinen kirjaustavan muutos eliminoidaan laskelmista, ovat henkilöstökulut kasvaneet edellisestä vuodesta

2,7 prosenttia.

Muiden toimintamenojen kuin henkilöstömenojen toteuma yhteensä on 4,8 milj. euroa, mikä on 3,6 enemmän kuin edellisenä vuonna. Koronatilanteen aiheuttamia aineiden ja tarvikkeiden sekä palveluiden ostoja pelastuslaitoksella on kertynyt 0,087 milj. euroa. Menot ovat toteutuneet vuosisuunnitelman mukaisesti.

Koronan talousvaikutukset huhtikuun lopussa ovat menojen osalta 0,17 milj. euroa. Ne liittyvät pääasiassa infektioambulanssin ylläpitoon ja nämä kustannukset tullaan laskuttamaan Pirkanmaan sairaanhoitopiiriltä. Lisäksi tulonmenetyksiä arvioidaan kertyneen 0,12 milj. euroa.

Pirkanmaan pelastuslaitoksen investoinnit painottuvat loppuvuoteen. Investoinnit koostuvat pääasiassa raskaasta sammutuskalustosta ja ambulansseista. Huhtikuun loppuun mennessä toteutuneet investointimenot kohdistuvat hybridiyksikön ja kelirikkoaluksen hankintoihin sekä vuoden 2020 kevytyksikön investointiin. Investoinnit toteutuvat tilinpäätösennusteen mukaisesti.

Nro	Talousarviotavoite 2021	Mittari	Tavoitteen eteneminen (tammi-huhtikuu 2021) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
1	Pelastustoimen valvontatehtävät ovat toteutuneet valvontasuunnitelman mukaisesti	Määräaikaisen valvonnan toteutuminen	Määräaikaisen valvonnan toteutuminen ensimmäisellä vuosikolmanneksella: Yritys- ja laitoskohteet: 727/2350 (31 %), pientalot: 13177/14674 (90 %), muut asuinrakennukset: 110/1350 (8 %). Muiden asuinrakennusten valvonta painottuu suunnitelmallisesti toiselle ja kolmannelle vuosikolmannekselle. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
2	Pelastustoimen toimintavalmiusaikavaatimus on saavutettu pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksen mukaisesti	1.yksikön keskimääräinen toimintavalmiusaikatavoite (10 min.); Pelastustoiminnan keskimääräinen toimintavalmiusaikatavoite (15 min.)	Ensimmäisen yksikön keskimääräinen toimintavalmiusaika oli huhtikuun lopussa 7 min 42 sek ja pelastustoiminnan keskimääräinen toimintavalmiusaika 12 min 44 sek. Tavoite toteutui.	+
3	Työhyvinvointi on parantunut työyhteisötaitoja kehittämällä vuoteen 2020 verrattuna	Työhyvinvoinnin matriisin tulokset	Työhyvinvointimatriisin tulokset saadaan vasta tilinpäätöksen yhteydessä. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?

Tuottavuuspotentiaalia sisältävä kohde: tuottavuutta parantava toimenpide, palvelun tai prosessin uudistaminen

Sanallinen vaikutusarvio tuottavuuspotentiaalista

Sanallinen arvio tilanteesta 30.4.

Uuden henkilöstösuunnittelu-järjestelmän käyttöönotto	Uusi järjestelmä tehostaa työvuoro- ja lomasuunnittelua ja parantaa henkilöstöraportointia sekä antaa paremman pohjan automaattisen talousraportoinnin kustannuslaskentatiedolle	Projekti etenee suunnitellun aikataulun ja budjetin mukaisesti.
Onnettomuuksien ennaltaehkäisyn uudet toimintatavat	Palotarkastusten ja muiden valvontatoimenpiteiden vaikuttavuutta pyritään lisäämään kehittämällä edelleen valvonnan riskiperusteisuutta, toimintamalleja ja valvontaprosessia huomioiden valtakunnalliset suuntaviivat, kuten hyvän hallinnon periaatteiden toteutuminen.	Pelastuslaitos on osallistunut aktiivisesti pelastuslaitosten yhteiseen kehitystyöhön ja pyrkii ottamaan käyttöön uudistetut toimintatavat ja prosessit ensimmäisten pelastuslaitosten joukossa. Sisäisen kehittämishankkeen toimenpiteiden jalkauttaminen etenee toimintasuunnitelman mukaisesti.
Osaamisenhallinnan kehittäminen	Koulutuspalaseman käyttöönotto ja koulustoittoiminnan suunnitelmallinen kehittäminen parantavat osaamista ja vähentävät ulkoa ostetun koulutuksen tarvetta	Koulutussuunnitteluprosessin uudistaminen ja uuden henkilöstökoulutuskalenterin toteutus tehty alkuvuonna ja osaamiskeskus on perustettu kehittämysyksikköön. Sähköisen oppimisympäristön ja osaamisen hallintajärjestelmän uudistamisen ja hankinnan tarpeet on kartoitettu.
Hallinnon työskentelytapojen muuttaminen	Hallinnon työtapojen monimuotoistaminen vaikuttaa mm. tulevaan toimitilasuunnitteluun.	Asia on otettu huomioon Eteläisen alueen palaseman tilatarvesuunnitelmassa ja tähän liittyvässä Keskuspalaseman peruskorjaussuunnitelmassa

Liikelaitokset

Talouden toteuma ja tilinpäätösennuste

Liikelyljäämä, 1 000 euroa	Tot 1-4 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Tampereen Vesi	8 747	28 867	26 617	26 617	0
Tampereen Kaupunkiliikenne	278	371	-500	-500	0
Yhteensä	9 025	29 238	26 117	26 117	0

Kaupungin liikelaitosten Tampereen Veden ja Tampereen Kaupunkiliikenteen yhteenlaskettu tammi-huhtikuun toteutunut liikelyljäämä oli 9 milj. euroa. Yh-

teenlaskettu liikelyljäämäennuste 26,1 milj. euroa on vuosisuunnitelman mukainen. Liikelaitosten investoinnit ovat huhtikuun loppuun mennessä toteutuneet

4,0 milj. eurona. Tarkempi liikelaitoskohtainen talouden analyysi on esitetty kummankin liikelaitoksen tekstin yhteydessä.

1 000 euroa	Tot 1-4 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Tampereen Vesi					
Bruttoinvestoinnit	-3 955	-22 426	-21 000	-21 000	0
Rahoitusosuudet	0	150	0	0	0
Nettoinvestoinnit	-3 955	-22 276	-21 000	-21 000	0
Tampereen Kaupunkiliikenne					
Bruttoinvestoinnit	0	0	-2 000	-200	1 800
Pysyvien vastaavien luovutustulot	18	69	20	50	30
Liikelaitokset yhteensä					
Bruttoinvestoinnit	-3 955	-22 426	-23 000	-21 200	1 800
Rahoitusosuudet	0	150	0	0	0
Nettoinvestoinnit	-3 955	-22 276	-23 000	-21 200	1 800
Pysyvien vastaavien luovutustulot	18	69	20	50	30

Tampereen Vesi

Talouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Liikelylijäämä	8 747	28 867	26 617	26 617	0
Bruttoinvestoinnit	-3 955	-22 426	-21 000	-21 000	0
Rahoitusosuudet	0	150	0	0	0
Nettoinvestoinnit	-3 955	-22 276	-21 000	-21 000	0

Tampereen Veden tammi-huhtikuun liikevaihto 21,8 milj. euroa alitti vuosisuunnitelman yhteensä 0,2 milj. eurola. Vuosisuunnitelmaan nähden veden myyntituotot ylittivät suunnitellun ja jätevesimaksutuotot sekä tilaustöiden laskutus alittivat suunnitellun. Liikevaihdosta veden myyntituottoja on 8,5 milj. euroa ja jätevesimaksutuottoja 12,9 milj. euroa. Liikevaihdon ennustetaan kuitenkin tasaantuvan ja toteutuvan vuoden lopun tilanteessa vuosisuunnitelman mukaisena. Jäteveden käyttömaksuun ja veden ja jäteveden perusmaksuihin tehtyjen korotusten takia liikevaihto toteutui 1,0 milj. euroa suurempana edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna.

Tarkastelujakson liikelylijäämä toteutui 1,8 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempana ja 1,0 milj. euroa edellisvuoden vastaavan ajankohdan liikelylijäämää parempana. Aineiden ja tarvikkeiden ostot toteutuivat 0,8 milj. euroa alle vuosisuunnitelman, koska jätevedenpuhdistuksen kemikaaleja ei ole kulunut suunnitellusti. Myös rakennusmateriaalien ostoja on toteutunut suunniteltua vähemmän, koska rakennusmateriaalien ostot painottuvat kesään. Palvelujen ostot toteutuivat tammi-huhtikuussa 1,4 milj. euroa alle vuosisuunnitelman, koska omajohtoiseen rakentamiseen liittyviä rakennusten ja alueiden kunnossapittoa ja rakentamisen kustannuksia on syntynyt suunniteltua vähemmän. Putkirikkoja on määrällisesti ollut edellisvuotta enemmän,

mutta niistä ei ole syntynyt niin suuria kustannuksia kuin mihin on varauduttu. Myös koneiden ja kaluston kunnossapidon kustannukset alittuvat sekä verkostorakentamisessa ja -kunnossapidossa että vedentuotannossa ja jätevedenpuhdistuksessa. Henkilöstökulut ovat toteutuneet ja niiden ennustetaan toteutuvan 0,2 milj. euroa alle vuosisuunnitelman, koska suunnitellut rekrytoinnit ovat viivästyneet. Poistot ovat toteutuneet 0,2 milj. euroa yli vuosisuunnitelman ja niiden ennustetaan toteutuvan 0,2 milj. euroa yli vuosisuunnitelman, koska investointeja on valmistunut suunniteltua aikaisemmin. Liiketoiminnan muut kulut alittavat vuosisuunnitelman 0,1 milj. eurolla, koska koneita ja laitteita on vuokrattu alkuvuodesta suunniteltua vähemmän. Liikelylijäämän ennustetaan kuitenkin toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisena.

Elokuun loppuun mennessä investoinnit ovat toteutuneet 4,0 milj. euron suuruusina. Verkostoinvestointeja on toteutunut huhtikuun loppuun mennessä yhteensä 2,3 milj. euroa. Verkostopuolen merkittävimmät investoinnit ovat Vuoreksen läntisen jätevedenpumpppaamon ja paineenkorotusaseman rakentaminen, 0,9 milj. euroa, josta on toteutunut 0,4 milj. euroa sekä Boijenkadun vesihuolto 0,8 milj. euroa, josta on toteutunut 0,3 milj. euroa. Vedentuotannossa ja jätevedenpuhdistuksessa investointien toteuma on 1,6 milj. euroa. Laitosin-

vestoinneissa suurimpana kohteena on Kaupinojan vedenpuhdistuslaitoksen saneerauksen loppuunsaattaminen, johon on varattu 3,3 milj. euroa ja joka on toteutunut 1,4 miljoonalla eurolla. Kokonaisuutena investointien ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti 21 milj. euron suuruusina vaikka alkuvuodesta kaikki investoinnit eivät ole käynnistyneet vuosisuunnitelman mukaisesti.

Tampereen Vedellä on vuoden 2021 palvelu- ja vuosisuunnitelmassa kolme tuottavuuden parantamiseen tähtäävää toimenpidokokonaisuutta. Jätevesiverkostoston analytiikkapalveluiden käyttöönotolla mahdollistetaan jätevesiviemärin vuotomäärien selvittäminen pumppaamoalueittain ja sillä voidaan parantaa verkostonsaneerauksen kohdistamista. Analytiikkapalvelu on käytössä ja tällä hetkellä järjestelmään täydennetään puuttuvia tietoja sekä korjataan järjestelmän pieniä virheitä.

Energiatohokkuuden parantamisen osalta yhdeksi vuoden 2021 toimenpiteeksi on määritelty energiankulutuksen seurantajärjestelmän käyttöönotto. Toimenpide on edennyt siten, että noin 130 sähkönkulutuspisteen kulutustieto siirtyy jo Vedelle. Seuraavaksi edetään ottamalla käyttöön selainpohjainen järjestelmä, joka on visuaalinen käyttöliittymä energiankulutustietoihin. Tämä mahdollistaa järkevien seurantakokonaisuuksien ja näkymien määrittämisen sähkönkulutustietoihin. Hankinnoissa

energiätehokkuuden huomioiminen on Tampereen Vedellä jatkuvaa toimintaa.

Hankintatoiminnan uudelleenorganisoinnilla pyritään selkeämmällä toimintamallilla kustannustehokkaampiin hankintoihin. Hankintatoiminnan uudelleenorganisointi on edennyt suunnitel-

lustu vuoden 2021 aikana. Käytössä on yhtenäinen toimintamalli ja menettelytavat on kuvattu. Ohjeistus on laadittu ja sitä päivitetään tarpeen mukaan. Toimintatapojen noudattamista valvotaan pistokokein.

Nro	Talousarviotavoite 2021	Mittari	Tavoitteen eteneminen (tammi-huhtikuu 2021) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
1	Sairauspoissaolo-% ei nouse v. 2019 tasosta ja vakavien tapaturmien määrä laskee	Sairauspoissaolojen ja 3pv tai enemmän työkyvyttömyyttä aiheuttaneiden tapaturmien määrän kehitys vuoteen 2019 verrattuna	Sairauspoissaolot 1-4 ovat 4,44 % mikä on vähemmän kuin vertailuvuonna 2019 (4,76%). Tapaturmia on 0. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
2	Vesijohtoveden laatu ja toimitusvarmuus säilyvät korkealla tasolla	Häiriötilanteiden määrän kehitys/verkon pituus. Häiriömäärän tulee laskea suhteessa verkoston pituuteen. Kaupinojan vedenotamon tuotantovalmius 100 %.	Häiriöitä 11 kpl / 810 km 2020: (6 / 809 km); nousussa hieman viime vuoteen verrattuna. Alkutilan kasvanut vuotojen määrä johtuu kylmästä talvesta. Koko vuoden tason ennuste on, että pysytään viime vuoden tasolla. Kaupinojan laitoksen saneeraus etenee suunnitellusti, tuotantovalmis on tällä hetkellä 50 % kokonaiskapasiteetista. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
3	Vesijohtoverkoston pitkän tähtäimen toimintavarmuudesta huolehditaan	Verkoston keskimääräinen uusiutumisaika on alle 100 v.	Tähän mennessä on uusittu 1,4 km, koko vuoden tavoite on n. 8,5 km. Vesijohtoverkoston pituus on noin 800 kilometriä, joten koko vuoden vauhti on alle 100 vuotta. (800/8,5=94,1 vuotta). Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
4	Liikelaitoksen yhtiöittämisestä on tehty selvitys yhdessä omistajaohjauksyksikön kanssa	Toimenpiteet ja toteutus-tilanne	Selvitys on tehty ja käsitelty konsernijaostossa 18.5.2021. Tavoite toteutui.	+

Tampereen Kaupunkiliikenne

Talouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 2021	TP 2020	VS 2021	TP Enn 2021	TP Enn 21 / VS 21
Liikelylijäämä	278	371	-500	-500	0
Bruttoinvestoinnit	0	0	-2 000	-200	1 800
Pysyvien vastaavien luovutustulot	18	69	20	50	30

Vuoden ensimmäistä kolmannesta ovat leimanneet koronapandemian aiheuttamat erityyppiset rajoitteet ja varautumistoimet. Linja-autoissa on edellytetty mas-kin käyttöä, autot on suojattu bakteereja tuhoavalla nanopinnoitteella ja varustettu käsidesiautomaatein. Suojaustoimista huolimatta pandemian myötä edellisvuosista laskenut matkustajavolyymi on vähentänyt myös tilattua suoritetta ja sen myötä operaattorin tulokertymää. Budjetoinnissa on edellisvuonna tiedostettujen vaikutusten vuoksi osin pystytty varautumaan tilanteeseen, mutta tilan-teen pitkittyminen ei luo edellytyksiä suotuisalle kehitykselle.

Vuoden ensimmäisen kolmanneksen osalta TKL:n liikevaihto on tilanteesta huolimatta vastannut hyvin budjetoitua, jopa ylittäen sen hienokseltaan.

Vaikka kustannukset ovat pysyneet budjetissa, on nousua ollut todettavissa

mm. polttoaineen hinnassa. Lisämenoaa on kertynyt myös vakuutusmaksujen omavastuiden jälkilaskutuksesta. Suurimman menoerän, henkilöstökulujen, osalta on pysytty hyvin budjetissa. Muita kuluja rasittaa vielä vanhan tuotantosopimuksen mukaiset sanktiomaksut, joita ei uuden sopimusmallin mukaisesti ole alkaneelle vuodelle budjetoitu.

Kokonaisuutena liikelylijäämä on ensimmäisen kolmanneksen jälkeen vajaa 0,3 milj. euroa, budjetoidun tason ollessa tätä noin 0,2 milj. euroa alhaisempi. Kesän ja ratikan aloituksen myötä voimakkaasti laskeva liikennesuorite tulee kuitenkin vuoden edetessä laskemaan tulovirtaa menojen supistumisesta voimakkaammin. Kehityksen arvioidaan olevan linjassa vuosisuunnitelman mukaisen koko vuoden tulostavoitteen kanssa. Lisäksi oman rasiitteensa kuluvaan vuoteen tuovat edelleen jatkuvat pandemi-

an aiheuttamat lisäkustannukset.

Vuoden 2021 osalta ei laskevan suoritevolyymin vuoksi olla tekemässä linja-autokaluston uushankintoja. Tilaajan kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta on kuitenkin tarkoituksenmukaista varautua mahdolliseen pienimuotoiseen käytetyn kaluston hankintaan. Aiemmin esillä olleista vanhojen leasing-sähköbussien lunastuksesta ollaan tilaajan kanssa käydyn neuvonpidon pohjalta luovuttu.

Investoinneissa tullaan lähivuosina tekemään laajamittaisempia ratkaisuja uusiutuviin käyttövoimiin ja EU-direktiivin mukaisiin säädöksiin nojautuen. Edellisenä ja kuluvana vuonna tekemättä jääneet investoinnit tulevat silloin ajankohtaisiksi.

TALOUSARVION TOTEUMAVERTAILU

Nro	Talousarviotavoite 2021	Mittari	Tavoitteen eteneminen (tammi-huhtikuu 2021) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
1	Sairauspoissaolojen määrä laskee vähintään 3 % ja vakavien tapaturmien määrä laskee	Sairauspoissaolojen ja 3 pv tai enemmän työkyvyttömyyttä aiheuttaneiden tapaturmien määrän kehitys vuoteen 2019 verrattuna.	Vuoden 2021 alussa on sairauspoissaolot kohonneet, vuoden 2020 poikkeuksellisen alhaisista tasoista, lähemmäksi edellisvuosien tasoa. Vakavien tapaturmien lukumäärä alkuvuonna 2021 oli 14, kun se vastaavana ajankohtana edellisvuonna oli ollut 3. Muutoksen taustalla oli suurimmalta osin edellisvuotta selkeästi suurempi määrä talvikelin aiheuttamia liukastumistapaturmia. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
2	Tuotantosopimus vuodesta 2020 alkaen on päivitetty, huomioiden tilaajayhteistyön ja palvelun laadun kehittäminen sekä vaihtoehtoihin energiamuotoihin kohdistuvat direktiivin mukaiset vaateet	Toteutustilanne ja toimenpiteet	Tuotantosopimus (2021-) laadittu, hyväksytty ja voimassa. Allianssimallin mukaisesti toteutetaan yhteistyötä myös erillisessä johtoryhmätyöskentelyssä (AJR). Vaihtoehtoihin energiamuotoihin kohdistuvaa strategista suunnittelua toteutettu tilaajan ja tuottajan yhteistyössä. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
3	Liikelaitoksen omaa korjaamotoimintaa on kehitetty vuonna 2020 toteutetun selvityksen pohjalta	Toimenpiteet ja toteutustilanne	Organisaatiomuutos toteutettu ja uusi toimintasääntö annettu. Korjaamotoiminnoista vastaavaksi on rekrytoitu uusi huoltopäällikkö, joka aloittanut työssään maaliskuussa 2021. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

LIITE 1 RAITIOTIE-KEHITYSOHJELMA JA TAMPEREEN RAITIOTIE OY

Raitiotiejärjestelmän toteuttaminen on osa valtion ja kehyskuntien kanssa tehtyjä sopimuksia kaupunkiseudun yhdyskuntarakenteesta ja liikennejärjestelmästä. Viimeisin maankäytön, asuimisen ja liikenteen aiesopimus 2020-2023 on hyväksytty valtuustossa 17.8.2020 ja Valtioneuvosto hyväksyi sopimuksen 8.10.2020. Tampereen kaupunkistrategiassa on linjattu, että raitiotietä kehitetään kaupungin liikennejärjestelmän runkona. Strategiassa on asetettu tavoitteiksi, että raitiotien osan 1 kaupallinen liikenne alkaa v. 2021 ja että osan 2 Pyynikintori–Lentävänniemi rakentaminen on alkanut viimeistään v. 2021.

Raitiotiehanke muodostuu useista kaupungin ja Tampereen Raitiotie Oy:n rinnakkaisista hankinta- ja kehitysprojekteista. Raitiotien infrastruktuurin eli radan, pysäkkien ja varikon rakentaa Raitiotieallianssi, jonka tilaajaosapuolia ovat Tampereen Raitiotie Oy ja Tampereen kaupunki ja palveluntuottajaosapuolia NRC Finland Oy, YIT Suomi Oy, Sweco Infra & Rail Oy ja AFRY Finland Oy. Raitioradan rakentamiseen sisältyy katujen, viheralueiden ja kunnallistekniikan muutoksia, joiden rakentajana toimii Tampereen kaupunki. Raitiotieallianssin toteutussisältöön kuuluu myös kaupungin rinnakkaisia hankkeita, joiden rakentaminen on kustannustehokasta toteuttaa raitiotien rakentamisen yhteydessä. Raitiovaunut Tampereelle toimittaa Skoda Transtech Oy, joka toimii myös kaluston kunnossapitäjänä. Raitiotien toteutusosalle 1 hankitaan 19 raitiovaunua. Raitiovaunujen liikennöitsijäksi valittiin huhtikuussa 2019 VR-Yhtymä Oy. Liikennöinti toteutetaan allianssimallilla, jossa tilaajana

on Tampereen kaupunkiseudun joukko-liikenne ja jossa palveluintegraattorina toimii Tampereen Raitiotie Oy.

Toiminnan kuvaus

Kaupunginvaltuusto päätti 7.11.2016, että kaupunki toteuttaa Tampereen raitiotien toteutussuunnitelman osan 1 Hervanta Pyynikintori Tays mukaisen raitiotiehankeen. Kaupunginvaltuusto päätti 25.11.2019, että raitiotie rakennetaan myös Hatanpään valtatielle osuudelle Hämeenkatu–Tampereen valtatie raitiotien osan 1 yhteydessä. Samalla valtuusto päätti, että raitiolinja Tays keskussairaалalta linjataan Hatanpään valtatielle. Raitiotieallianssin osan 1 rakenteilla olevaan ja vuonna 2021 valmistuvaan toimitussisältöön kuuluvat nyt raitiolinjat Hervanta Pyynikintori ja Tays–Sorin aukio.

Raitiotieallianssin alkuperäiseen hankintaan sisältyi myös osan 2 Pyynikintori–Lentävänniemi suunnittelu ja mahdollinen rakentaminen. Osan 2 kehitysvaiheen suunnittelun aloittamisesta kaupunginhallitus päätti 18.12.2017. Lentävänniemen haaran lisäksi osan 2 kehitysvaiheeseen sisältyi Lielahden pistoraiteen suunnittelu. Valtuusto päätti osan 2 rakentamisesta 19.10.2020 ja rakentaminen alkoi marraskuussa 2020.

Raitiotieradan rakennustyö, Raitiotieallianssin urakka on pitkäkestoinen ja monia muutoksia tuova. Raitiotietä rakennetaan keskelle elävää ja toimivaa kaupunkia. Liikennejärjestelyt muuttuvat rakennustöiden edetessä toistuvasti. Rakentamisen aikaisten liikennejärjestelyjen lähtökohtana on, että kaikille kiinteistöille pääsee ja että

pelastus- ja huoltoliikenne toimii kaikissa tilanteissa. Keskeistä rakentamisen aikaisessa tiedottamisessa ja vuorovai- kutuksessa on, että asianosaiset saavat tiedon muutoksista ennakkoon ja riittä- vän ajoissa. Raitiotieallianssi tiedottaa kunkin alueen rakennustöistä verkko- sivuillaan (www.raiotieallianssi.fi), eri some-kanavissa sekä tarvittaessa koh- dennetusti suoraan sidosryhmille.

Tampereen kaupunki vastaa raitio- tieradan suunnitteluun ja rakennutta- miseen liittyvästä yleis- ja asemakaa- voituksesta sekä liikennejärjestelmän, joukkoliikennejärjestelmän ja katu- ja vi- herympäristön suunnittelusta ja suun- nitteluttamisesta, rakennuttamisesta ja päätöksenteosta. Näistä asioista tie- dotetaan Tampereen kaupungin omilla verkkosivuilla (www.tampere.fi/raiotie). Kaupunginhallituksen 3.10.2016 päätöksellä perustettu Raitiotien ke- hitysohjelma koordinoi raitiojärjestel- män toteuttamista kaupungin vastuulla olevissa asioissa raitiotien suunnittelu-, rakentamis- ja käyttöönottoaiheissa vuosina 2017–2021. Kehitysohjelma toteutetaan kaupunginhallituksen oh- jauksessa ja sen tehtävä on sovittaa yhteen raitiotiehankeen tilaajataho- jen, kaupungin eri palveluyksiköiden ja Tampereen Raitiotie Oy:n intressejä kaupungin kokonaisedun mukaisesti. Raitiotien kehitysohjelmalla tavoitel- laan toimivaa raitiotiejärjestelmää ja onnistunutta raitiotiejärjestelmän to- teuttamisprosessia.

Raitiotiehankeessa tavoitteena on osan 1 raitiotien onnistunut käyttöö- otto vuoden 2021 aikana. Tähän kuuluu raitiotien kehitysohjelman osalta sekä kaupungin päätöksenteon valmistelu,

rakentamisen aikaisten haittojen lieventäminen yhteistyössä yrittäjien ja sidosryhmien kanssa, että raitiotien toteutushankkeen viestintään osallistuminen ja sidosryhmäyhteistyön kokonaisuuden koordinointi. Kehitysohjelmalle asetettuna tavoitteena on myös osan 2

rakentamisen käynnistyminen vuonna 2021. Osan 2A Pyynikintori Santalahti rakentaminen alkoi marraskuussa 2020. Lisäksi kehitysohjelman tavoitteeksi on asetettu yhteisen kokonaisnäkömyksen muodostuminen raitiotien seudullisesta laajenemisesta ja vaiheistuksesta

sekä Tampereen valmisteleminen raitiotiekaupungiksi myös organisaatiomielessä vuoteen 2022 mennessä. Tavoitteena on, että raitiotiejärjestelmän suunnittelu, rakentaminen ja ylläpito ovat osa kaupungin perustoimintaa.

RAIOTIEN OSAN 1 KATUKOHTAINEN RAKENTAMISAIKATAULU

Raitiotie-kehitysohjelma ja Tampereen Raitiotie Oy

OSA 1 (HERVANTA-PYYNIKINTORI JA TAYS-SORIN AUKIO)

Ennuste, milj. euroa	Alku- peräi- nen	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Yhteensä	
Tampereen kaupunki										
Raitiotie-kehitysohjelma, kustannus	-7,5	-1,3	-1,0	-1,5	-1,4	-1,5				-6,6
Tampereen Raitiotie Oy										
Raitiotien rakentaminen, osa 1 (Allianssivaihe)	-238,8	-63,3	-73,8	-97,4	-19,7	-18,9	0,0	0,0		-273,1
- Allianssin kustannukset ja Tilaa- jan kustannukset	-238,8	-61,7	-65,7	-73,8	-12,8	-12,0				-225,9
- Sisällön muutokset, järjestelmän tehokkuuden lisääminen		-1,6	-8,1	-23,6	-6,9	-6,9				-47,2
Vaunuhankinta *)	-61	-10,8	-4,0	-1,8	-27,6	-33,6	-0,4	-3,7		-82,0
Valtiontuki, kehitysvaihe ja osa 1		18,1	20,0	19,5	0,6					58,1

*) Osan 1 raitiovaunujen määrä on nostettu 19 kappaleeseen

*) Vaunuhankintahintaan tulee lisäksi kolari- ja ilkivaltaosat, vara- ja vaihto-osat, järjestelmäoptiot ja muutostyöt sekä aktivoitavat konsultoinnit ja palkat

OSA 2 (PYYNIKINTORI-LENTÄVÄNNIEMI)

Ennuste, milj. euroa	Alku- peräi- nen	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2022	2026	Yhteensä
Tampereen kaupunki											
Raitiotie-kehitysohjelma, kustannus	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tampereen Raitiotie Oy											
Raitiotien rakentaminen, osa 2 (Allianssivaihe)	-92,7	-0,7	-1,1	-4,2	-23,2	-29,8	-25,0	-15,4	0,0	0,0	-99,4
- Allianssin kustannukset ja Tilaa- jan kustannukset	-91,1	-0,7	-1,1	-4,2	-21,1	-27,2	-22,8	-14,1			-91,1
- Sisällön muutokset, järjestelmän tehokkuuden lisääminen	-1,6			-0,1	-2,1	-2,6	-2,3	-1,3			-8,3
Infran kunnossapitolaitteet	-0,3				-0,3						-0,3
Vaunuhankinta *)	-21,3					-5,1	-5,8	-9,1	-0,1	-1,1	-21,3
Valtiontuki, kehitysvaihe (KAS2) ja osa 2 (TAS2)	24,9		0,5	1,3	6,1	7,9	6,7	2,4			24,9

*) Vaunuhankintahintaan tulee lisäksi vara- ja vaihto-osat, järjestelmäoptiot ja muutostyöt sekä aktivoitavat konsultoinnit ja palkat

Tampereen Raitiotie Oy raitiotiejärjestelmän omistajana ja ylläpitäjänä vastaa raitiotien ratainfra, pysäkkien ja varikon suunnitteluttamisesta, rakentamisesta, ylläpidosta ja toimivuudesta sekä raitiovaunukaluston hankinta- ja kunnossapitosopimuksista. Yhtiö vastaa myös raitotieinvestoinnin rahoituksen järjestämisestä ja rakentamishankkeen toteuttavan Raitotieallianssin toteutussuunnitelman mukaisista kustannuksista.

Raitiotie on keskeinen osa Tampereen kaupunkiseudun kuntien valtuustoissa 2015 hyväksymän rakennesuunnitelman sisältöä. Vuonna 2019 aloitettiin Tampereen raitiotien seudullisen yleissuunnitelman laatiminen, johon osallistuvat tilaajina seudun kunnista Tampere, Pirkkala, Kangasala ja Ylöjärvi. Raitiotien kehitysohjelma on vastannut seudullisen yleissuunnitelman Tampereen kaupungin kustannusosuudesta ja suunnittelun ohjauksesta. Seudullinen yleissuunnitelma ei tähtää raitiotieratojen välittömään rakentamiseen, vaan ratavarausten sijainnin ja laajuuden määrittämiseen asemakaavoituksen, liikennejärjestelmän suunnittelun ja kunnallistekniikan suunnittelun tueksi. Seudullisen raitiotien ratavarauksista on päätetty Tampereen valtuustossa lokakuussa 2020 ja Pirkkalan, Kangasalan ja Ylöjärven valtuustoissa marraskuussa 2020. Yleissuunnitelman on määrä valmistua helmikuussa 2021 ja seuraavaksi on tavoitteena siirtyä hankesuunnitteluvaiheeseen rataosilla Koilliskeskus-Tays ja Sorin aukio-Pirkkala ja tarkentavan yleissuunnitelman laatimiseen rataosalla Hiedanranta-Ylöjärven Leijapuisto.

Töiden eteneminen ja toiminnan painopisteet vuonna 2021

Rakentaminen

Osan 1 rakennustyöt ovat vuonna 2021 jatkuneet pääosin enää ydinkeskustassa, erityisesti Hatanpään valtatiehaarailla sekä Hämeenkadulla Keskustorin kohdalla. Osalla 2A rakennustyöt ovat alkaneet Onkiniemessä ja Santalahdessa vuoden 2020 lopulla, ja vuoden 2021 maaliskuussa työt aloitettiin myös Sepänkadulla. Sepänkadun alueella on tehty johto- ja putkisiirtoja sekä valmistauduttu Sepänkadun sillan purkamiseen ja uuden sillan rakentamiseen.

Huhtikuun lopulla 2021 Raitotieallianssin osan 1 projektiajasta oli käytetty 81 prosenttia ja ratainfra tekninen valmiusaste oli 93 prosenttia. Laskelmassa on mukana Hatanpään valtatiehaara. Osalla 2 projektiaikaa oli huhtikuun lopulla käytetty 16 prosenttia ja valmiusaste oli 12 prosenttia.

Suunnittelu

Tampereen raitiotien seudullinen yleissuunnitelma valmistui maaliskuussa 2021. Seudullisen yleissuunnitelman yhteydessä laadittiin yhdessä Pirkkalan, Ylöjärven ja Kangasalan kanssa raitiotien jatkolinjojen alustava rakentamisaikataulu. Aikataulu on esitelty kaupunginhallitukselle 14.12.2020.

Raitiotien kehitysohjelma on valmistellut jatkosuunnitelmien hankintaa yhteistyössä Pirkkalan kunnan ja Ylöjärven kaupungin kanssa. Hiedanranta-Ylöjärvi-raiotien tarkentavan yleissuunnitelman tarjouspyyntö julkaistiin huhtikuun lopulla 2021. Pirkkala-Koilliskeskus-osuuden hankesuunnitelman tarjouspyyntöä valmistellaan julkaista-

vaksi toukokuussa 2021.

Kaupunginhallitus päätti 6.4.2021, että Tampere tarjoaa Pirkkalalle, Ylöjärvelle ja Kangasalalle mahdollisuutta liittyä vähemmistöosakkaaksi Tampereen Raitiotie Oy:öön 1.1.2022 alkaen.

Muut hankinnat

Tampereen ensimmäinen raitiovaunu toimitettiin toukokuussa 2020. Säännölliset vaunutoimitukset Tampereelle alkoivat syksyllä 2020 ja ovat jatkuneet siten, että huhtikuun loppuun mennessä on saapunut yhteensä 11 vaunua, joista kuusi vuoden 2021 aikana. Loput kahdeksan vaunua toimitetaan heinäkuuhun 2021 mennessä.

Raitotiepysäkkien katostoitimittaja on JCDecaux Finland Oy. Samaan hankintaan kuuluvat myös Tampereen kaupungin alueen bussikatokset. Sopimus alkoi vuoden 2021 alusta ja on 15 vuoden mittainen. Pysäkkikatosten asennukset aloitettiin syksyllä 2020 ja niitä on jatkettu talven ja kevään ajan. Raitiovaunu- ja katoshankinnoista vastaa Tampereen Raitiotie Oy.

Käyttöönotto

Vuoden 2020 aikana otettiin käyttöön rataosuudet Hervannan varikolta Pyy-nikintorille saakka. Etelä-Hervannan ja Taysin haarat otettiin käyttöön maaliskuussa 2021. Viimeisimmän ratahaaran, Hatanpään valtatiehaaran, käyttöönotto tapahtuu kesällä 2021. Koe- ja koulutusajoja ajetaan koko tähän mennessä käyttöön otetulla rataverkolla.

Huhtikuun 2021 alkuun aiottua avoimen koeliikenteen aloitusta lykättiin pandemiatilanteen vuoksi 10. toukokuuta alkavaksi. Liikennöitsijä on vielä huhtikuun ajan testannut aikataulujen mukaista ajoa ilman matkustajien mukanaoloa. Avoimen koeliikenteen aloi-

tusajankohtaa ja turvajärjestelyjä on arvioitu yhteistyössä Tampereen kaupungin häiriötilanteiden johtoryhmän kanssa ja Pirkanmaan pandemiaohjausryhmän linjauksia seuraten. Varsinainen liikennöinti molemmilla raitiotielinjoilla alkaa 9.8.2021.

Ratikan käyttöönoton viestinnän vetovastuu on Tampereen Raitiotie Oy:llä, mutta Raitiotien kehitysohjelma on vuoden 2021 aikana mukana toteuttamassa ja rahoittamassa viestinnän toimenpiteitä yhdessä kaupungin perusyksiköiden kanssa. Tampereen Ratikan verkkosivuilla (www.tampereenratikka.fi) on tietoa raitiotiejärjestelmästä, sen käyttöönotosta sekä Ratikkaan liittyvistä liikenneturvallisuusasioista.

Talous

Osan 1 kehitysvaiheen aikana raitiotien osalle 1 määritettiin kokonaiskustannusarvio 238,8 miljoonaa euroa. Tämä koostuu:

- osan 1 kehitysvaiheen kustannuksista 10,5 milj. euroa,
- osan 1 toteutusvaiheen kustannuksista, joita ovat
- allianssin palveluntuottajia sitova tavoitekustannus: 219,02 milj. euroa
- tilaajan hankinnat 4,2 milj. euroa,
- tilaajan riskivaraus 3,2 milj. euroa
- bonuspoolin budjettivaraus 1,875 milj. euroa

Allianssin palveluntuottajia sitova tavoitekustannus on laskettu 8/2016 hintatasossa. Allianssin tavoitekustannukseen vaikuttavat rakennusalan ja rakennusmateriaalien yleiset kustannusmuutokset, jotka ovat allianssisopimuksessa sidottu osaindeksieihin. Tavoitekustannukseen tehdään indeksitarkastus neljännesvuosittain, jolloin tavoitekustannus joko laskee tai nousee. Indeksimuutokset eivät sisälly alkuperäiseen kokonaiskustannusarvioon, ne ovat allianssisopimuksessa sovittu tilaajan riskiksi. Indeksikorotukset osan 1 ajalta Q1/2017–Q4/2020 ovat 9,47 milj.

euroa.

Raitiotieallianssin bonuspooli on kannustinjärjestelmä, joka määrittelee palveluntuottajille urakasta jaettavan bonuksen tai sanktion määrän. Kannustinjärjestelmän tarkoituksena on ohjata allianssia sitoutumaan yhteisiin tavoitteisiin. Onnistuminen tuottaa palveluntuottajille bonusta ja tilaajalle tavoitteiden mukaista arvoa. Raitiotierakentamisen osan 1 bonuspoolin suuruus on Hatanpään haaran lisäämisen jälkeen 4,15 miljoonaa euroa. Budjettivaruudessa on arvioitu, että bonuspoolista toteutuu 50 %. Tämänhetkinen ennuste bonuspoolin toteutumisesta on 9,44 miljoonaa euroa.

Lisäksi raitiotieinfran kokonaiskustannusarvioon vaikuttavat alkuvaiheen kustannukset ennen vuoden 2016 rakentamispäätöstä, rakentamisen aikana aktivoitavat kustannukset (mm. korot ja palkat) sekä kalusteosopimuksen mukaiset varikon koneet ja laitteet, pyssäkkikatokset sekä järjestelmät.

Tampereen kaupunginvaltuusto on päättänyt 25.11.2019 että raitiorata toteutetaan Hatanpään valtatielle osuudelle Hämeenkatu–Tampereen valtatie raitiotien toteutusosan 1 yhteydessä. Hatanpään valtatie osuudelle on päätetty tilaajan hankinnoille 0,32 milj. euroa, riskivaraukseen 0,24 milj. euroa sekä bonuspoolin budjettivaraukseen 0,20 milj. euroa.

Raitiotien toteuttamisen yhteydessä on päätetty toteuttaa Raitiotieallianssin tavoitekustannusta nostavia raitiotiejärjestelmän sisällönmuutoksia, joiden lähtökohtana on raitiotiejärjestelmän toimintavarmuuden ja tehokkuuden lisääminen sekä kaupunkikuvallisten haittojen ja hallinnollisten riskien minimointi. Osa sisällönmuutoksista ovat hankkeen kokonaiskustannusta pienentäviä muutoksia. Huhtikuun 2021 loppuun mennessä näitä hankkeen sisällönmuutoksia on tehty 23,56 milj.

eurolla. Osa hankkeen sisällönmuutoksista katetaan tilaajan hankinnoilla, tilaajan riskivaruksella sekä kone- ja laitehankinnoilla, kokonaiskustannusta nostavia hankkeen sisällönmuutoksia on tehty 21,77 miljoonalla eurolla huhtikuun 2021 loppuun mennessä. Raitiotien toteutusvaiheen osan 1 kokonaiskustannusarvio huhtikuussa 2021 on 273,09 milj. euroa.

Raitiotien osan 1 vaunukaluston arvioitu hankintahinta on noin 82,01 milj. euroa. Lisäksi raitiotiehankeeseen liittyviä muita kustannuseriä ovat Raitiotien kehitysohjelman budjetti vuosille 2017–2021 7,5 milj. euroa (ennuste 6,6 milj. euroa).

Kaupunkiympäristön palvelualue toteuttaa raitiokaduilla rinnakkais- hankkeita vuosibudjetin puitteissa, osa niistä teetetään Raitiotieallianssilla. Rinnakkais- hankkeet eivät sisälly raitiotien toteutushankkeen kokonaiskustannusarvioon eivätkä ole valtionapukelpoisia. Kaupungin rinnakkais- hankkeiden arvioitu osuus Hatanpään haara mukaan lukien on 61,0 milj. euroa, joista on toteutunut huhtikuun 2021 loppuun mennessä 52,8 milj. euroa (jouluun 2020 raportin arvio oli liian suuri arvion laadinnassa tapahtuneen virheen vuoksi).

Valtuusto päätti raitiotien osan 2 Pyy- nikintori–Lentävänniemi rakentamisesta 19.10.2020. Osan 2 kehitysvaiheen aikana raitiotien osalle 2 määritettiin kokonaiskustannusarvio 93,1 miljoonaa euroa, joka koostuu:

- osan 2 kehitysvaiheen kustannuksista 2,9 milj. euroa,
- osan 2 toteutusvaiheen kustannuksista, joita ovat
- allianssin palveluntuottajia sitova tavoitekustannus: 84,87 milj. euroa
- tilaajan hankinnat 1,0 milj. euroa,
- tilaajan riskivaraus 1,5 milj. euroa
- bonuspoolin budjettivaraus 0,875 milj. euroa
- Tampereen Raitiotie Oy:n muut varaukset 1,879 milj. euroa

Kaupungin Raitiotieallianssilta tilattavien rinnakkaishankkeiden arvioitu määrä osan 2 Pyyrikintori–Santalahti rakentamisessa on 26,2 milj. euroa.

Allianssin palvelutuottajia sitova osan 2 tavoitekustannus on laskettu 3–6/2020 hintatasossa.

Valtio on maankäytön, asumisen ja liikenteen aiesopimuksessa vuosille 2020–2023 sitoutunut osallistumaan Tampereen raitiotien osien 1 ja 2 ja Hatanpään valtatie ratahaaran inf-

rastruktuurin suunnittelu- ja rakentamiskustannuksiin 88,43 milj. eurolla. Samassa sopimuksessa valtio on sitoutunut tukemaan seudullisen yleissuunnitelman valmistelua enintään 30 prosentilla ja enintään 0,46 milj. eurolla. Seudullisen yleissuunnitelman valtionapu jakaantuu tilaajakunnille niiden kustannusosuuksien mukaisesti. Vuosittaisen valtiontukiosuuden maksatuspyynnön suuruus määräytyy hankkeen valtiontukeen oikeuttavien vuosikus-

tannusten toteutumisen perusteella. Hatanpään valtatie suunnittelun ja rakentamisen valtionapuhakemukset on toimitettu valtionapuviranomaiselle syyskuussa 2020. Hatanpään valtatie suunnittelun valtionapupäätös on tehty 23.4.2021. Raitiotien osan 2 rakentamisen valtionapuhakemus, valtionapu enintään 24,0 milj. euroa on toimitettu valtionapuviranomaiselle joulukuussa 2020.

TAMPERE